

2 " 3 5 3

Vol. XI

Book 1

4th September, 1982.

(Saturday)

13 Bhadra, 1904 S. E.

THE ANDHRA PRADESH Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	PAGES
Point of Information :	
re : Strike by the Journalists against Bihar Press Bill.	.. 1
Paper laid on the Table. .	.. 3
Business of the House.	.. 4
Papers placed on Table.	.. 5
Statement by the Chief Minister :	
re: Release of Water from Nagarjuna Sagar Reservoir.	.. 5
Government Bills :	
Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).	.. 8
	—Passed.
Statement by the Chief Minister :	
re : Supply of Krishna Waters to Madras city through Srisaillam, Somanalla and Kandaleru Reservoirs.	.. 81
Andhra Pradesh Silkworms seed (Central) Extension and Amendment Bill, 1982.	.. 84
	—Passed.
Message from the Council.	.. 87

1115

Speaker :

Deputy Speaker •

Sr^l A. Eswara Reddy.

Panel of Chairmen:

1. Smt. D Indira.
2. Sri D. K. Samarāsīmha Reddy.
3. Sri B. Nirānjana Rao.
4. Sri V. Sobhanadreswara Rao.
5. Sri K. Govinda Rao.
6. Sri C. N. Reddy.

Secretary :

Sri E. Sadasiva Reddy.

Joint Secretary :

Sri D. L. Narasimham.

Deputy Secretary :

Sri Ramanadha Sastry.

Assistant Secretaries:

1. Sri S. Purnananda Sastry.
2. Sri M. Viswanatham.
3. Sri J.V. Ramana Murthy.
4. Sri P. Basharah.
5. Sri A.V.G. Krishna Murthy.
6. Sri M. V. Hanumantha Rao.
7. Sri N. Pattabhirama Rao.
8. Sri Habeeb Abdur Rahman.

Chief Reporter

Smt. M.V.S. Jayalakshmi.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Thirty eighth Day of the Twelfth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 4th September, 1982.

The House met at Half-past eight Ten the Clock.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

POINT OF INFORMATION :

re : Strike by the Journalists against the Bihar Press Bill.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :—అధ్యక్షా, సభ సమావేశం ప్రారంభమయ్యే ముందు తమ అనుమతితో సభ దృష్టికి ఒక విషయం తీసుకువస్తాను. నిన్న దేశ వ్యాప్తంగా పత్రికలకు సంబంధించిన జర్నలిస్టు, వాన్—జర్నలిస్టు అంథా కూడా, బిహార్ ప్రభుత్వం పాస్ చేసిన బిల్లుకు వ్యతిరేకంగా అరెస్టు తలపుతూ భారతదేశ అధ్యక్షునికి దీనికి అనుమతి యివ్వకుండా వుండాలని డిమాండుతో దేశ వ్యాప్తంగా సమ్మె జరిగింది. అందులో భాగంగా — మన రాష్ట్రంలో కూడ సమ్మె చాలా జయప్రదంగా జరిగింది. పెద్ద పూరేగింపు, తరువాత వర్లిక్ మీటింగు యివన్నీ జరిగాయి. ఎక్కడ చూసినా, కాస్తో కూస్తో పత్రికలతో సంబంధంవున్న వారంతా దీనిని ఒక తీవ్రమైన విషయంగా పరిగణిస్తున్నారు. వాస్తవానికి యీ ఉద్యమాన్ని నిన్న నడిపినవారు పత్రికలకు సంబంధించిన జర్నలిస్టు, వాన్—జర్నలిస్టు అయినప్పటికీ, సమస్య మాత్రం మొత్తం ప్రజలందరికీ సంబంధించినది. ప్రజాస్వామ్య హక్కులకు — పౌర హక్కుల పరిరక్షణకు సంబంధించినటువంటిది. ఇది తీవ్రమైన విషయం. కాననసభలో క్వెషన్ ఆఫర్ సమయంలో విలేఖరులు వినిపిస్తున్నప్పుడు మేము కూడా వారితోబాటుగా సానుభూతితో అందులో పాల్గొన్నాం. భారతదేశమంతటా దీనిపై తీవ్రంగా అసమ్మతి తెలుసుకుతోంది. చివరికి పోలీసులు అనేకచోట్ల జర్నలిస్టులపై టారిచార్డ్ ఒకవడ., తీవ్రంగా గాయపరచడం కూడా జరిగింది. పత్రికలపై దాడి ప్రజాస్వామ్యంపై, ప్రజలపై దాడి;

* An asterisk before the name indicates confirmation by the member.

ప్రజల హక్కులపై చాడి, చివరకు మన శాసనసభపై, మన అస్తిత్వంపైనే అది చాడి అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇది అంతటి తీవ్రమైన విషయం. ఇటువంటి పప్పుడు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మనకేమీ వట్టనట్లు కూర్చోగడం మంచిది కాదు. ప్రభుత్వం తనకు పున్న అధికారాన్ని పురస్కరించుకొని, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మన వకాస్ యొక్క అభిప్రాయాన్ని తెలియడం మంచిది. ఈ విల్లుకు రాష్ట్రపతి అనుమతి లభిస్తున్నాడని, విల్లు పాస్ కాకూడదు. పత్రికల స్వాతంత్ర్యాన్ని హరించకూడదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా పుంజాలని, ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక పోషి యిస్తూ ప్రకటన చేయాలని నేను మీద్యారా వారిని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎ.పి.ఎ. రాజేశ్వరరావు (నీరసిల్ల) :— అధ్యక్షా, ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. రాజకీయాలలో ప్రజా సమస్యలు పరిష్కరించడంలో తాత్కాలిక యంత్రమైన ప్రజాస్వామ్య వద్దకు అనునది రచనైన సమయంలో ప్రజా సమస్యలను, ప్రజా ఉద్యమాలను నిరంకుశంగా అణచే ధోరణిలో డిమాండ్ ప్రభుత్వం తల పెట్టిన యీ పత్రికా స్వేచ్ఛను హరించే విల్లు - యిది ప్రజాస్వామ్యాన్ని నాశనం చేయడానికి వుద్దేశించినది శుభ మరొకటి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. దీనికి వ్యతిరేకంగా ప్రజాస్వామ్యవాదులు, స్వాతంత్ర్యవాదులు, రాజ్యాంగాన్ని నమ్మిన పెద్దలు నిర్ణయించి దీనిని ఖండించిన విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఇటువంటి పరిస్థితులు డిమాండ్ లో రాకూడదని, దేశంలో మరెక్కడా రాకూడదని అందుకు గాను ఈ డిమాండ్ విల్లును సుప్రసంహరించుకోవాలని, రాష్ట్రపతి దీనికి ఆమోదముద్ర వెయ్యకూడదని, ప్రజాసామ్యాన్ని, ప్రజాసామ్య పత్రికా స్వేచ్ఛను రక్షించుకోవాలని మేము కోరుతున్నాం. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా దీనిపై తమ అభిప్రాయాన్ని చెప్పాలి. దీనిని ఖండిస్తూ ప్రజలకు, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మన స్పష్టమైన అభిప్రాయాన్ని తెలియజేయాలి. ఇటువంటి పరిస్థితి మరెక్కడా రాకూడదని, ప్రజాస్వామ్య, స్వేచ్ఛాయంత వాతావరణానికి భంగం కలిగించకూడదని దీనిని నిర్ణయించి ఖండిస్తూ తీర్మానించాలని, మన అభిప్రాయం వారికి తెలియ జేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు (ఉదయగిరి) :— అధ్యక్షా, ఈ డిమాండ్ నైస్ విల్లుపై మీత్రులు తమ అభిప్రాయాలు చెప్పారు. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన విల్లు ప్రజాస్వామ్యం గొంతు నులుముడానికి తీసుకొనే చర్యలలో యిది మొదటి చర్య మాత్రమే. ఇది ఒక బ్రయల్. దీనికి వ్యతిరేకంగా ప్రజాభిప్రాయం వ్యక్తం కాక పోతే యిలాంటి విల్లు కేంద్రంలో తీసుకరావడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయనే విషయం మీకు తెలుసు, ఇతర ప్రజాసామ్యవాదులంతా దీనిని వ్యతిరేకంగా దేశంలో ప్రజాసామ్యానికి పత్రికా స్వేచ్ఛ అతిముఖ్యమైనది అందుకని. ప్రజాస్వామ్య మూల సూక్తిలవట్ల విచ్ఛిన్నం పున్నవారంతా చారు ఏపక్షంలో వున్నప్పటికీ ఆ వాడు అనేక త్యాగాలు చేసి సంపాదించుకున్న స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను నిలిపెట్టుకోవాలంటే చాటిని నిలిపెట్టుకోవలసిన, రక్షించుకోవలసిన తాదృశ అందరిపైన పున్నదని మనవిచేస్తూ, కేంద్ర రాష్ట్రంలో యిలాంటి విల్లు తీసుకవచ్చే పరి

స్థితి లేదని కాననసభ పునరుద్ధాటించ వలసిన అవసరమున్నదని చెబుతున్నాను దీనిపై నిరసన కేంద్రపర్శుత్వానికి తెలియజేయ వలసిన అవసరమున్నది. బీహార్ లో జరిగిన లాఠీచార్జి ప్రైమినిస్టర్ గారు కూడ ఖండించి నట్లు పత్రికలలో వచ్చింది. అర్జునిస్థులపై జరిగిన యీ లాఠీచార్జిని మనం కూడ ఖండించవలసిన అవసరమున్నదని, దానికి గాను ముందుకు రావలసినదిగా ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. జనార్దన్ రెడ్డి (మలాపూర్) :—అధ్యక్షా, నిన్న మేము కూడ సైలెంట్ పోలీస్ షన్ లో పాల్గొన్నాం. టు షో అవర్ సాలిడారిటీ ఇచ్చి ప్రజాసామ్యం మనగడకు పెద్ద గొడ్డలి పెట్టు ప్రజాస్వామ్యం వుండా, లేదా అనేది ప్రోక్ మిడియాతో ప్రారంభమవుతుంది. ప్రెస్ మిడియా లేనిచే ప్రజాసామ్యం వుండదు. ఇది మేడమ్ ఇందిరాగాంధీగారు దేశంలో చెయ్యదలచుకున్న, ప్రజాసామ్యాన్ని కాల రాయదానికి తీసుకోదలచుకున్న చర్యలలో ఒకటి, మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలవని మాకు తెలుసు. దీనిని ఖచ్చితంగా ఖండించడమే గాక, ధైర్య సహసాలతో యిలాంటి బ్లాకు బిల్లులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడవలసి వుంటుంది, ఇది తగదు అని కైలుసింగ్ గారికి మావజాన తెలియజేయమని కోరుతున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ వి. వెంకట్రామ్) :—అధ్యక్షా, ఇది బీహార్ ఆపెంబ్లీ వారు వారికి వుండే.... ప్రజాస్వామిక హక్కులను వుపయోగించుకొని పాస్ చేసిన బిల్లు, మన రాష్ట్రంలో వుండే పరిస్థితులనుబట్టి మన రాష్ట్రంలో ఒక చట్టాన్ని ఏర్పాటుచేసుకునే హక్కు మనకు ఎలాగైతే వుందో, వారు వారి రాష్ట్రంలో వుండే పరిస్థితులనుబట్టి, వారికి వున్న హక్కునుబట్టి వారికి అవసరమైన చట్టాన్ని చేసుకునే హక్కు వారికివుంది దీనిపైన నేను కామెంట్ చెయ్యవలసిన అవసరంలేదు. వారికి వుండే ప్రజాస్వామ్య హక్కును వారు వుపయోగించుకున్నారు. ఆ హక్కుపై కామెంట్ చెయ్యడం మంచి వద్దది కాదు. అక్కడ అలాంటి పరిస్థితులు లేకపోతే, వారు ఆ బిల్లు పాస్ చేసి వుండేవారు కాదేమో. రెండవది—లాఠీచార్జిపై ప్రధాన మంత్రిగారు వారి అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించారు. ఆమె అభిప్రాయంతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ఇంతకంటే నేను చెప్పవలసింది ఏమీ లేదు.

Sri M. Venkajiah Naidu :—What about Andhra Pradesh ? Will you assure that you are not going to bring such a Bill ?

Sri B. Venkatram :—I need not give an assurance. బిల్లు నేను తీసుకువచ్చినప్పుడు మనం మాట్లాడుకుంటాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, కాపీలేషను ఫీజుపై ముఖ్య మంత్రిగారు ప్లేట్ మెంట్ ఇస్తామన్నారు.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ :—సెషన్ ఆయ్యేలోపల ఇస్తాను అన్నాను.

PAPER LAID ON THE TABLE

Amendment to the A.P. Excise (Lease of Right to Sell Liquor in Retail) Rules, 1969 (G.O.Ms. No. 1193, Revenue (T), dt. 20-8-1982).

The Minister for Excise (Dr. Y. S. Rajasekhara Reddy) :—Sir, I beg to lay on the Table a copy of G.O. Ms. No. 1193, Revenue (T),

dated 20th August, 1982 containing amendment to the Andhra Pradesh Excise (Lease Of Right to Sell Liquor in Retail) Rules, 1969 and Published at pages 1 and 2 of the Rules Supplement to Part II Extraordinary of the Andhra Pradesh Gazette dated 21st August, 1982 as required under sub-section (4) of section 72 of the Andhra Pradesh Excise Act, 1968.

Mr, Deputy Speaker :—Paper Laid

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రికెల్):—అధ్యక్షా, వారు ప్రవేశ పెట్టిన దానిపై ఒక మాట చెప్పాలి, ఈ రూల్స్‌లో మూడేళ్ళకు బదులు అయిదేళ్ళ అనే మాట వుంది. అటోమాటిక్ గా సి.ఎస్.టిలకు ఇది వర్తిస్తుందనే పదం ఇందులో చేర్చలేదు. అందుకు సంబంధించిన అమెండుమెంటు తీసుకువస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఈ జి.ఓ. మంత్రిగారు చూసి వుండరు. లాస్ట్ పేజీలో “Provided also that it shall be open to the auctioning authority to refuse to knock down the auction in favour of the highest bidder or accept the highest tender if such authority is satisfied after a perusal of the affidavit that the value of assets declared in the affidavit is less than an amount equal to one month's rental and that such bidder or tender cannot reasonably be expected to discharge his liabilities in terms of lease” అంటే, మీకు యివ్వ వచ్చిన విధంగా లేపోతే, అటువంటి వారు రాకపోతే, దానిని రిజెక్ట్ చేయడానికి, రిఫ్యూజ్ చేయడానికి పెట్టుకుంటున్నారు; ఇది అన్యాయం. ఇది మిస్ యూజ్ చేసే ప్రమాదం వుంది, ఇది ఏ వర్జేక్షన్లో పెట్టాలో మంత్రిగారు చెప్పవలసి వుంటుంది. ఇది మిస్ యూజ్ అయ్యే అవకాశం వుంది కాబట్టి దీనిని రిరమించుకోవాలని నేను చెబుతున్నాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి:— అసెంబ్లీ బడ్జెటు సమావేశము జరుగుతూవుండగా లై సెన్సు ఫీజును పెంచుతున్నట్లు ప్రకటన యిక్కడ చేయకుండా బయట పోయారు. వారిపైన ప్రతిరోజు మోషను కూడా మూవ్ చేయవచ్చును. తమ అనుమతి కోరుతున్నాను. వైసాన్సియల్ మెజిస్ట్రేట్ అసెంబ్లీ వున్నట్లయితే ముందు ప్రకటన యిక్కడ చేయాలి.

Sri M. Venkaiah naidu:— The Speaker can say that he he should not do in future.

డా. వై. ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— ఇది జీరో అవరా? మీకు నోటీసు ఇస్తే సమాధానం చెబుతాను.

Sri M. Venkaiah naidu:— It is all at the discretion of the Speaker. The practice is that he has to make statement here, we have no objection if he talks in your chambers, దానిపేరుతో వాయిదా వేయమ' చెప్పము.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి:—దీనిపైన చర్చ కావాలంటే సిద్ధముగా వున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—తైము ఎక్కడ వుంది. దీనిపైన అర్థగంట చర్చ పెడతారా? మాకు క్లారిఫికేషన్ యివ్వాలి. అర్థగంట చర్చకు అవకాశం యిస్తారా? మీ ఛాంబరులో మీటింగు ఏర్పాటుచేస్తాము అంటే సిద్ధముగా వున్నాము.

(శ్రీ) పి. జనార్దనరెడ్డి:— మంత్రి అనుభవము లేని కుర్రకాయ, This attitude will not help him. వారు చెప్పడం మంచిది కాదని వారు ఉప్పుకోవాల్సి.

Sri M. Venkaiah Naidu:—He should say that such things won't recur.

Mr. Deputy Speaker:—Yes.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ప్రైయిన్ట్ విజ్డర్ కి కూడా యివ్వకుండా పుండడానికి అవకాశం పెట్టకొంటున్నారు.

Sri G. Sundarramaiah (Alluru):—Whether a discussion arises when a paper is placed on the Table? It is going on continuously.

Sri M. Venkaiah Naidu:—What is the reply? When the Minister is mum, do you say "What I can do?"

Paper Placed on the Table.

Final Report of the Committee on Nagarjunasagar Project Tail-end areas along with a summary of its recommendations, in pursuance of an assurance given while answering LAQ. No. 8773 on 22-7-1982.

Sri B. Venkatram:— I beg to place on the Table: .

A copy of the Final Report of the Committee on Nagarjunasagar Project Tail-end areas along with a summary of its recommendations, in pursuance of an assurance given while answering L A Q. No. 8773 on 22-7-1982.

Mr. Deputy Speaker:— Paper Placed.

Statement by the Chief Minister.

re: Release of water from Nagarjunasagar Reservoir.

Sri B. Venkatram:— Nagarjunasagar Reservoir is receiving adequate inflow and even surplus at the rate of 2 and 2 1/2 lakhs cusecs of water. The reservoir level is 585 as on 1-9-1982 against full reservoir level of 590 which will be built up in the receiving floods. The full discharge of Nagarjunasagar Right Canal is 1100 cusecs to meet the requirements of the entire ayacut of 11.7 lakh acres and this discharge is being allowed to meet the requirements of 3,40,000 acres of wet ayacut and 4,97,800 acres of I. D. ayacut so far developed.

This discharge is however increased to 11,500 cusecs from 31-8-1982 taking care of the safety of the canal bank. Thus there is no shortage of water. The designed discharge in full supply level in the canal and distributories are being maintained to meet the heavy demand in the transplantation season. Arrangements are made for effective water management of equitable distribution of water based on crop requirements specially to the tailend ayacut by effective patrolling etc.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—లెఫ్ట్ కెనాలుకు ఫిబ్బివరి వరకు నీరు వడలాలి.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—నాగార్జునసాగర్ కుడి, ఎడమ కాలువలకు నీరు వడలడం ట్యాన్స్‌ప్లాం చేసును చెములో జరిగిన అలస్యాన్ని మనస్సులో పెట్టుకొని రైతులకు యిబ్బంది లేకుండా పుండేట్లుగా నిర్ణయం తీసుకొంటాము. ఫిబ్బివరా, జనవరా, డిసెంబరా, మార్చి నెలా అనే టెక్నికల్ యాస్పెక్ట్‌లో కమిష్ అయ్యేదానికి కష్టము. అఫీసర్స్‌తో, చారితో, రైతు ప్రతినిధులతో పరిష్కారము చర్చించి నిర్ణయం తీసుకొంటాం. ముందుగా చారికి చెప్పడం అరుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—నీరు యిస్తామంటేనే వేరుసెనగ వేసుకొనే దానికి విలుంటుంది. అడ్వాన్స్‌గా ప్రకటిస్తేనే వేసుకొనగలుగుతారు.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—జూన్ 1988 నాటికి లెఫ్ట్ కెనాలు లెనింగ్ పూరి చేస్తామని వరల్డ్ బ్యాంకుకి చెప్పాము. అది మనస్సులో పెట్టుకొని చారితో మాట్లాడ వలసిన అవసరం వుంది. 5,రి రోజులలో నిర్ణయం చేసి ప్రకటిస్తాము. రైతులకు యిబ్బంది లేకుండా చూస్తాము. 7వ తేదీన మిటింగు పెట్టాము. కుడి, ఎడమ కాలువలకు సంబంధించి అన్ని విషయాలు ప్రకటన చేస్తాము.

శ్రీ జి. మల్లికార్జునరావు (గురజాల):—115000 క్యూసెక్కుల రైట్ కెనాలు క్రింద యిస్తారు. 11,70,000 ఎకరాలు సాగు అవుతుంది. 40 పెర్సెంటు లాస్ టమి చేశారు? 7000 క్యూసెక్కుల నీరు మాత్రమే బాలాలకు యివ్వగలరు. వాటర్ మేనేజిమెంట్ ప్లీజ్ గా అమలుచేస్తున్నామన్నారు. ఈ 40 పెర్సెంటు లాస్ వల్ల చెయిల్ ఎండ్ భూములలో ట్యాన్స్‌ప్లాం చేషన్ కావడంలేదు. పిల్ట్ ప్రకారం కెనాలు మూసివేసారు. వారానికి మూసివేసి ట్యాన్స్‌ప్లాం చేషన్ ఎట్లా అవుతుంది? ఎంత పెర్సెంటేజి ట్యాన్స్‌ప్లాం చేషన్ పూర్తి అయినది. మిగతాది ఎప్పటిలోగా పూర్తి అవుతుంది?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—ఇప్పటివరకు రైట్ కెనాలు క్రింద 1,80,000 ఎకరాలు పెట్, 1,90,000 ఎకరాల వుడి. అయినది. కావలసిన నీరు మొత్తము వదిలితే బీజెప్ వస్తాయేమో అనే భయముతో వీటిని మూసివేస్తున్నాము.

9-00 a.m. బీజెప్ ఈ విషయాలలో వర్సంజేట్ అఫ్ లాస్‌కు సంబంధించి అడ్వాన్స్ ఫైనాన్సింగ్ కాదు. దురదృష్టవశాత్తూ మనం నాగార్జునసాగర్ ఏర్పాటు చేసుకున్నప్పటినుంచి వస్తున్నది. తెయిలెండ్ సమస్య చాలాకాలం నుండి వస్తున్నది.

తెయిలెండ్ లో వున్న రైతులకు ఇబ్బంది కలుగకుండా వుండటం కోసం ఏమి చేసే బాగుంటు దనే విషయం ప్రజా ప్రతినిధులతో కూడిన సంఘం, టెక్నికల్ ఎక్స్ పర్ట్స్ తో కూడిన సంఘం ఒకరిపోర్టు ఇవ్వడంపరిగింది. దానిని టేబుల్ మీద పెట్టడం జరిగింది. టెక్నికల్ యాస్పెక్ట్స్ వ్యక్తమే తెయిలెండ్ లో వున్న రైతులకు ఇబ్బంది లేకుండా చేయాలనే ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి పూర్తి గావుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ కమిటీ యాచించిన కాకుండా ఇటీవలకొన్ని సలహాలు ఇవ్వబడ్డాయి మధ్యలో ప్రెస్ రైన్ చేసి తెయిలెండ్ కు నీరు యిచ్చి తరువాత ఇతరులకు సవ్యము చేయాలా అనే విషయాలు ఆలోచనలో వున్నాయి. ఎట్లాఅయినా తెయిలెండ్ లో వుండే వారికి ఇబ్బందిలేకుండా వుండేట్లు ప్రయత్నంచేస్తాము. రైతాంగాన్ని కూడా ఎదుర్కోకో చేయవలసి వుంది. ముందు వున్న వారు తమ చెరుక ఇంకా రైతులవ్వారు, వారికి కూడా నీరు అందాలనే భావం వారిలో కలిగించే బాధ్యత మనమీద వుంది వారు మేనేజిమెంటు చాలా ముఖ్యమైన విషయం అది కేవలం ప్రభుత్వమే చేయవలసిందికాదు. ప్రజలు కూడా అవగాహన చేసుకోవాలి. అందుకు ప్రజా ప్రతినిధులు సహకరించాలని, వారినహా కారంతో అని చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. మల్లిఖార్జునరావు :—అధ్యక్షా, ఇందులో మూడు పాయింట్స్ వున్నాయి. మెయిన్ కెనాల్ లో లాసెస్ లెక్క చూసుకుని బ్యాంకెట్ లో వాటరు తగ్గిస్తున్నారు. అది అన్వాయం కదా, కెనాల్స్ ను వారంతోజాలలో చూసివేసే తెయిలెండులో నీరు ఎలా పోతోంది? 4.7 లక్షల ఎకరా లలో ఒకటి చిల్లర ఎకరాలు మాత్రమే ట్రాన్స్ ఫార్మ్ చేయన్ జరిగింది. క్రిందటి సంవత్సరం 2.00 క్యూసెక్కుల నీరు మెయిన్ కెనాల్ లో వుంటే ఇప్పుడు 9500 అని లంటున్నారు. అది పెంచవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (మర్కాపూర్) :—ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పిన ప్రకారం 16 నుండి 22 లక్షలకు 800 క్యూసెక్కుల నీరు రావడం లేదు. వారు ఎట్లా చాట్లు చేసుకోవాలి? దర్శి, పొదిలిలో కొంత భాగం, ఒంగోలులో కావలసిన నీరు సరిగా సవ్యము లేక అవస్థ పడుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు 8000 క్యూసెక్కుల నీరు పడలటానికి పూనుకుంటారా?

శ్రీ వి. వెంకట్రాం :—ఇవన్నీ ఎడ్జ్ మెంట్ లో ఎరేంజ్ చేసుకోవలసిన అవకాశం వుంది. ఇవి ఈ సభలో ఇట్లా ప్రశ్నలు అడగటం వల్ల, నేను సమాధానం చెప్పడంవల్ల పరిష్కారం అయ్యేవి కావు. టెక్నికల్ యాస్పెక్ట్స్ జాలోచించాలి. ఎనంబి సమావేశం ముగిసిన వెంటనే నేను 8వ తేదీ సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తాను. కుడి, ఎడమ వుండే కానన పట్టణం, కాననమండలి పట్టణం దీనిపై అంక్విగల్ వారిని అందరూ పిలుస్తాను ఇంజనీర్లను పిలిపిస్తాను. అంక్వి గల్ వారు అందరూ రావచ్చు. అక్కడ అందరి అభిప్రాయాలూ తెలుసుకున్న తరువాత సాంకేతిక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుందని, రైతులకు ఇబ్బంది లేకుండా వుండేట్లు చూడటం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య (గుత్తి) :—ఇది సందర్భం కాకపోయినా ఆ విషయం మనవి చేస్తాను. తుంగభద్ర ఓవర్ ఫ్లో అవుతున్నా మాకు వర్షాలు లేవు.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981. (as reported by Joint Select Committee) (passed).

తుంగభద్ర క్రింద వాటర్ డిప్యూటీస్ సక్రమంగా జరగిపోతే మాకు ప్రాంతానికి నీరు లేదు కనుక మా పరిస్థితి కూడా ఆ సందర్భంలో చర్చించాలని కోరుతున్నాను. So far as that aspect is concerned, I had already discussions with the Engineering Department officials. I had discussion with the Karnataka Chief Minister also. Even tomorrow he may be coming here. I would like to discuss with him tomorrow evening. All the steps that are necessary will be taken in this regard.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—కర్నాటక ముఖ్యమంత్రిగారు వస్తున్నారని చెప్పారు. తుంగభద్రకు నీరు ఇచ్చేటప్పుడు పెన్నకి నీరు వచ్చే పరిస్థితి ఆలోచించవలసిందిగా కోరాము. నేను మొన్న బె గులూరు వెళ్ళాను. కర్నాటకలో వరదలు వచ్చి వాటర్ ఎక్కువ అయి నీటిని ఎట్లా పదిలంచుకోవాలా అని వారు బాధ పడుతున్నారు. నెల్లూరు జిల్లా పరిస్థితి దారుణంగా వుంది. రేపు వారితో చర్చించే వుండు ఈ విషయంకూడా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. పెన్నకు కూడా నీరు వచ్చే అవకాశం పరిశీలించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—ఈ యాస్పెక్ట్స్ అన్నీ కూడా on these larger aspects, I would like to fix up a meeting with him separately. He may not be ready with technical details. However, I would like to arrange a meeting with him and discuss all these aspects immediately after the session is over. Within one or two days I will arrange a meeting.

శ్రీ జి. సుందర్శామయ్య :—కుడి, ఎడమ వైపు వారిని సమావేశానికి పిలుస్తామని అన్నారు. మిగిలిన జేన్స్ వారిని కూడా పిలిస్తే కాసుగుంటుంది కనుక వారిని కూడా పిలుస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—మిగిలిన జేన్స్ వారిని పిలుస్తాము, పిలుస్తాము.

GOVERNMENT BILL

THE ANDHRA PRADESH LOKAYUKTA AND UPA LOKAYUKTA BILL, 1981 (AS REPORTED BY THE JOINT SELECT COMMITTEE) L. (A. BILL No. 11 OF 1981.)

Sri B. Venkatram:—I beg to move:

That the Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 (as reported by the Joint Select Committee) be taken into consideration.

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—అధ్యక్షా, అంధ్రప్రదేశ్ లోకాయుక్త ఉపలోకాయుక్త బిల్లు ప్రవేశపెట్టాలని రాష్ట్రపక్షభుక్తం గతంలోనే నిర్ణయం తీసుకుని ఆ బిల్లును. 18-8-81నాడు కాననసభలో ప్రవేశపెట్టబడిన సంగతి గౌరవసభ్యులందరికీ తెలిసిన

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee)

విషయమే ఆ బిల్లు జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీకి రిఫర్ చేయబడింది. నవంబర్ 81 లో జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీ రిపోర్టు ఇవ్వడం జరిగింది. లోకాయుక్త ఉపలోకాయుక్త బిల్లు ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ లో to investigate the administrative action taken on behalf of the Government by certain local and public authorities in the State. మంచిదని ప్రజాప్రతినిధులు వారి విధి నిర్వహణ సక్రమంగా చేసేట్లు ఉపయోగపడే బిల్లు వారు ప్రజా ప్రతినిధులుగా వుండటానికి, తీసుకునే చర్యల వెనుక ఏ రకమైన మోలప్రైడి ఇంజుంట్ లేకుండా ఒకవేళ వుంటే ఆ విషయాన్ని ప్రజలకు తెలియచేసే విధంగా, ప్రజల దృష్టికి తీసుకువచ్చే పద్ధతిన అవకాశం కలుగుచేయడం, ప్రజా జీవితంలో సంస్కారాన్ని తీసుకు రావడానికి, ప్రజా ప్రతినిధుల పడవడిలో, వారు నిర్వహించే పద్ధతులలో సరైన రిఫార్మ్స్ కరెక్ట్ యాటిట్యూడ్ రావడానికి అనుగుణంగా తగిన విశ్లాసాన్ని ప్రజలలో పెంకొల్పే బిల్లు ఈ బిల్లు అని మనవిచేస్తున్నాను. ఎవరు ప్రభుత్వంలో వున్నా ప్రభుత్వంలో వుండేవారి పైన అనేక రకాల ఆపోహలకు వాస్తవమైన అవాస్తవ ఆరోపణలకూ అవకాశాలు కలుగుతూ వుంటాయి. వాస్తవమైన ఆరోపణలు వున్నట్లయితే వాటిని ప్రజల దృష్టికి తీసుకురావడానికి, ప్రజాప్రతినిధులు వారి విధి నిర్వహణలో చేసే విషయాలను గురించి అడగటానికి అవకాశం లేకుండా వుండటం అనేది ప్రజా జీవితంలో ప్రజలకు ఆ అవకాశం ఇవ్వటానికి, ప్రజా జీవితం సరైన పది కాదు. సరైన పద్ధతిలో నడుస్తున్నదా లేదా ప్రజాప్రతినిధులు వారి విధి నిర్వహణ సరిగా చేస్తున్నారా లేదా అనే దానికి దిర్ఘంగా ఈ బిల్లు ఉపయోగపడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టాలనే ఉద్దేశం మా పార్టీ వారిలో వుంది అలాగే ప్రతిపక్ష సభ్యులకు కూడా వుంటుందని ఆశిస్తున్నాను. జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీలో ప్రతిపక్షాల వారు కూడా వున్నారు. అందరూ కలిసి ఈ బిల్లును చర్చించారు. వారంతా ఏకగ్రీవంగా రిపోర్టు ఇచ్చారు. ఈ బిల్లులో 38 సెక్షన్స్ వున్నాయి. మొట్టమొదట ట్రైబల్ అండ్ కమెన్స్ మెంట్ లో 1981 వున్నదానిని 1982 అని ఎమెండ్ చేస్తున్నాము. సెక్షన్ 2 డెఫినిషన్స్ కు సంబంధించింది. కాక అయిదులో ఒకటి బిల్లులో 3 సంవత్సరాల టరమ్ వుంటే జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీ వారు అది 5 సంవత్సరాలు వుండాలని సూచించారు. లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త యొక్క ఆలవెన్స్, సెన్స్ చీఫ్ జస్టిస్ లేదా హైకోర్టు జడ్జిలో సమానంగా ఇవ్వాలని జాయింట్ సెలెక్ట్ వారు ప్రోపోజ్ చేశారు. ఇన్వెస్టిగేషన్ 3 సెలెంలో పూర్తి చేయాలని, మాగిస్ట్రేట్ ట్రైబ్ లిమిట్ ఒక సంవత్సరం ఎక్స్టెండ్ కావడాదని వారు సూచించారు. గవర్నరు మెంటు ప్రోపోజ్ చేసిన రెండు ఎమెండ్ మెంట్స్ తో ఈ బిల్లును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

శ్రీ ఎం. టంకార్ :— అధ్యక్షా, ఎట్టకేలకు ఈ బిల్లు కాననసభ ముందుకు వచ్చింది, కంటే చేసు మేస్తుంటే అకంటేకు మరో కావలదారును ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లుగా ఈ బిల్లును తీసుకువస్తున్నాము. మంతులు, ముఖ్యమంతులు ప్రధానమంతులు, ఐ.ఎ.ఎస్. ఐ.పి.ఎస్. అధికారులు. ఇంకా పెద్ద పెద్ద

స్థానాలలో వుండే వారిలో అవినీతి పరిణామం ఎక్కువగా కనిపిస్తున్నది. వారిలో అవినీతిని నిరోధించడానికి చట్టాలు వున్నా, వాటిని రాజకీయంగానో పరిపాలనా రీత్యానో అవి వారికి పరిపాలన చేయకుండా చూసుకుంటున్నారు. గెజిటెడ్ అఫీసర్ కాని, చీఫ్ సెక్రటరీ గాని వారిపై ఏదైనా నేరారోపణ వచ్చినప్పుడు యాంటి కరప్షన్ వారికి ట్రాప్ చేసే అధికారం వుండేది. తరువాత అది తీసేసి గవర్నమెంటు అనుమతి తీసుకున్న తరువాతనే ట్రాప్ చేయాలని దానిని సవరించారు.

9-20 a. m. అర్థిక మంత్రి శ్రీ గోన పృథ్వీకరరావు:— పరిశీలించారు హర్షించ దగిన విలువ వచ్చినప్పుడు గత చరిత్ర తప్పుకుంటూ, పాత పాటే ఎదుకు పాడాలి? ఇంకా ఇందులో కడపటిగా చేయడానికి ఏమైనా అవకాశం ఉంటే చెప్పండి.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:—వకల్తే దీగా చేసే సూచనలు కూడా చేస్తాము. ప్రధానంగా ఇంజనీరుకు ఉన్నటువంటి చట్టాలను అమలులోకి రాకుండా రాజకీయంగా పదవులలో ఉన్నవాని అణచివేస్తూ లాభం పొందుతున్నారు. చట్టాన్ని అమలు చేయవలసిన పరిపాలకులే, అవినీతిని, అక్రమాలను అణగారిన వాడైతే గల పాలకులే అవినీతికి అక్రమాలకు పాల్పడుతున్నారు. అందుచేత దీనికి మార్గం ఏమిటి? ఈ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో అది సహజంగా ఉత్పన్నం అవుతుంది. అయినప్పటికీ ఈ ఉన్న వ్యవస్థలో దానిని ఏ విధంగా అదుపులో పెట్టాలని అన్ని పర్యాయాలలో ఉంది. 1971లో ఉన్న చట్టాన్ని తీసుకొని రావాలని అది ఇండయా స్థాయిలో అనుకున్నారు. 1971లో ఆఖరి భారత స్థాయిలో పార్లమెంటులో ఇటువంటి చట్టాన్ని తీసుకొని రావాలని అనుకున్నారు 1971 పోయింది, ఇప్పుడు 1982లో ఉన్నాము, ఈ రోజువరకు దానికి అతీతం లేదు. ఈనాడు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇటువంటి విలువ తీసుకొని వస్తున్నది కాగానే ఉంది. ఈ విలువ అనుకున్న ప్రయోజనాలను నెరవేరుస్తుందో లేదో చూడాలి. అనుకున్న ప్రయోజనాలు ఏమిటి? ఒక నిర్బంధం లేక ఒక సమితి అధ్యక్షుడో లేక ఒక కోఆపరేటివ్ అధ్యక్షుడో చేసిన నేరాలకు శిక్షించడానికి కాదు - ప్రధానమైన కేంద్ర మంత్రులు, ప్రధానమంత్రి, ముఖ్యమంత్రి, మంత్రులు, ఉన్నతస్థానంలో, ఉన్న బి.ఎ.ఎస్., బి.వి.ఎస్., మొదలైన పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్థులను అదుపులో పెట్టడం ఎట్లాగ, వారిని శిక్షించడం ఎట్లాగ అనేది చర్చకు వస్తున్నది. ఈ విల్లులో ఏమి చేశారు? కానన పథ్యం, ఎమ్ పి లు, జిల్లా పరిషత్తు ఛైర్మన్లను, సమితి అధ్యక్షులు, కోఆపరేటివ్ అధ్యక్షులు—వీరందరికీ వర్తింపజేయదగిన అసలు సమన్య డెప్యూటీ అయిపోయింది. వీరు కాస్తే విధంగా చేశారు. అసలు మంత్రుల మీద కాదు విచారణ వచ్చే సమితి అధ్యక్షులమీద, అక్రమము కానన పథ్యులమీద వస్తుంది. జిల్లా పరిషత్ ఛైర్మన్ మీద కాని సమితి అధ్యక్షులమీద కాని కానన పథ్యులమీద కాని కోఆపరేటివ్ అధ్యక్షులమీద కాని డైరెక్టర్లుమీద యాక్ట్ తీసుకోవద్దని వేసు చెప్పడం కాదు. వారిమీద యాక్ట్ తీసుకోవడానికి

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee)

ఇప్పడు చట్టాలు ఉన్నాయి. వాటిని వకద్యంపగా అమలు చేయండి. ఈ లోకాయుక్త ఉపలోకాయుక్త బిల్లు ప్రధానమంత్రి, ముఖ్యమంత్రి, ఇతర ముఖ్యమంత్రుల కోసం, ఉన్నతాధికారుల కోసం ఉద్దేశించబడింది. వారికే పరిమితం చేయకుండా అదరికి విస్తృతంచేయడం వల్ల ఇది నిర్విర్యం అయిపోతున్నది. ఈ విషయం సెలెక్టు కమిటీలో మా పార్టీ నాయకులు శ్రీ సుందరయ్యగారు తన డిసిడెంటు నోటులో కూడా తెలియ చేసారు, ఈ పరిధి నుంచి ప్రధానమంత్రిని ముఖ్యమంత్రిని తొలగించారు. గౌరవనీయులు శ్రీ పరశురామనాయుడుగారు మాట్లాడుతూ ఒకమాట చెప్పారు మేము — మెజారిటీ కాంగ్రెస్—ని కాననవర్ణులు కలిసి శ్రమితి ఇండిరాగాంధీకి చెప్పారెడిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండి అక్రమాలు చేస్తున్నాడు. అవినీతి చేస్తున్నాడు అని చెబితే ఆయనను తీసిపారేసేదని, ప్రజాస్వామ్యానికి అనుకూలంగా నిర్ణయం జరిగిందని అన్నారు. నేను దాని బలవరుస్తున్నాను. ఆరోపణలు ఎవరిమీద చేసారు? ముఖ్యమంత్రి మీద ఆరోపణలు చేసారు. ఆ విధంగా ముఖ్యమంత్రులు అవినీతికి అక్రమాలకు పాల్పడ్డారనే ఆరోపణలు మెజారిటీ కాంగ్రెస్—ని కానన వర్ణులు చేసారు. అటువంటిప్పుడు ఆ ముఖ్యమంత్రులను మీరు ఏమి చేస్తున్నారు? వారిని ఇందులోనుంచి మినహాయిస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఇదపులలో కొనసాగుతున్నవారే కాకుండా పదవీ విరమణ చేసిన మాజీ మంత్రులు కూడా దీనిలో వస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి అన్నప్పుడు పదవిలో కొనసాగుతున్న ముఖ్యమంత్రి కాకుండా మాజీ ముఖ్యమంత్రులు కూడా దీనిలో వస్తారు అందుచేత ముఖ్యమంత్రిని ఇందులో నుంచి తప్పించడానికి వీలులేదు, మాజీ ముఖ్యమంత్రులను దీనిలో నుంచి తప్పించడానికి వీలులేదు. వారు కూడా విధిగా ఇందులో ఉండాలి ఇందులో నుంచి ప్రధానమంత్రికూడా మినహాయించడానికి వీలులేదు. ప్రధానమంత్రిగారు అలా ఇండియా నాయకురాలు ప్రధానమంత్రి అక వోస్టు. ఎవరైనా ఉడవచ్చు, కాని ఆ ప్రధానమంత్రి మన రాష్ట్రంలో ఏమైనా నెరం చేయవచ్చు లేక ఇక్కడ చేస్తున్నటువంటి నేరస్తులకు ఆమె ప్రోత్సాహం ఇవ్వవచ్చు, ఇక్కడ న్నవంటి వారిని అటువంటి నేరాలు చేయడానికి ఆమె పురికొల్పవచ్చు. అటువంటి ప్రధాన మంత్రి తన నేరాలనుంచి తప్పించుకొనడానికి వీలులేదు. వారిని కూడా ఈ చట్ట యొక్క పరిధిలోకి తీసుకొని రావలసిన అవసరం ఉంది. ప్రధానమంత్రి కావడం వల్ల ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న కోర్టులు విచారించడానికి వీలులేదని అనడానికి వీలులేదు. ఇదివరకు ఎలక్షనులో ఆమె కొన్ని తప్పులు చేస్తే ఆమె మీద ఎలక్షను చేసు నడవడం అందులో ఆమెకు వ్యతిరేకంగా అలహాబాద్ హైకోర్టు తీర్పు ఇవ్వడం జరిగింది. చట్టం ముందు అందరూ సమానులేనని మన రాజ్యాంగం చట్టం సిర్రేకి వున్నది. అటువంటి నేరం ఎక్కడ ఎవరు చేసినా ఇది వర్తిస్తుంది. ఈ చట్టంలో పెర్మిట్ చేసిన ప్రకారంగా కరెక్షను అంటే మీరు ఏమి ఇచ్చారు. ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ 9వ ప్రకరణ ప్రకారం మరియు 1947 ప్రెవెన్షను ఆఫ్ కరెక్షను యాక్టు ప్రకారం వచ్చే నేరాలు. ఈ నేరాలు చేసినటువంటి వారిని విధా

రించడానికి మీరు ఎప్పుడైతే ఒక చట్టాన్ని తీసుకొని వస్తున్నారో ఆ చట్టం — ముందు అందరూ సమానులే చట్టముందు అందరూ సమానులేనని రాజ్యాంగ చట్టం ఘోషిస్తున్నప్పుడు ప్రధానమంత్రిని, ముఖ్యమంత్రిని దీనిలో మంచి మినహాయించడానికి వీలులేదు అందుచేత ముఖ్యమంత్రిని, ప్రధానమంత్రిని మేము ఇందులో చేర్చాలని అంటున్నాము.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్పరెడ్డి:—డిస్సెంటు వోటుతో ఇదేమి చెప్పకుండా ఇప్పుడు ప్రధానమంత్రిని చేర్చాలని ఉపన్యాసం చెబితే ఎలాగ?

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:—శ్రీ మందరయ్యగారు చేసినటువంటి డిస్సెంటు వోటుతో ఒక రిమార్కు ఉంది.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్పరెడ్డి:—నాకు తెలిసినంతవరకు ప్రధానమంత్రిని ఇన్ క్లూడ్ చేయాలని శ్రీ మందరయ్యగారు చెప్పలేదు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:—8వ పేజీలో ఉంది.

"Because our experience in our State, and the happenings in almost all States and even at the Central Government level, whatever the motives, however much laudable they may be clothed with, may corrupt practices and corrupt deeds and nepotism, are being covered up as the prerogative of the Prime Minister or the Chief Ministers." దీనికి మీరు వ్యాఖ్యానం చెప్పవచ్చు. సెంట్రల్ లెవెల్ లో ప్రధానమంత్రి అవుతుంది. స్టేట్ లెవెల్ లో ముఖ్యమంత్రి అవుతారు. శ్రీ అయ్యప్పరెడ్డిగారు లీగల్ గా చాలా అనుభవం కలిగినటువంటి వారు. ప్రధానమంత్రి కాని ఎవరైనా కాని ఒక నేరం చేస్తే కోర్టు విచారించే హక్కు ఉందా లేదా ఇక్కడ. ఉన్నదని నేను అర్థం చెసుకొని నమ్ముతున్నాను, గట్టిగా వాదిస్తున్నాను. మీరు సెక్షను 11లో ఒక చూటచెప్పారు. పేజీ 19 నల్ సెక్షను 8లో ఏమి ఉందో చెబుతున్నాను

"(3) Any proceedings before the Lokayukta or Upa-Lokayukta shall be deemed to be a judicial proceedings within the meaning of Section 193 of the Indian Penal Code, 1860." అనేది మీరు స్పష్టంగా చెప్పారు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ రిప్రకరణ ప్రకారంగా ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ కరప్షన్ యాక్టు 1947 ప్రకారంగా ఈ పరిధిలోకి ఎప్పుడైతే ఈ నేరాలు వస్తున్నాయో అప్పుడు ప్రధానమంత్రి అయినా, చీఫ్ మినిస్టరు అయినా ఈ పరిధినుంచి పోవడం కి వీలులేదని ఎవరినైనా విధిగా తీసుకొని రావాలి దీనిని విచారించడానికి నియమించే జడ్జిల వివరం చెబుతాను. మా అభిప్రాయంలో ఏటింగు జడ్జెస్ తప్ప ఎవరిని చేసినా కాకుండాదు. గవర్నరుగార్ మంత్రివర్గంయొక్క సలహా ప్రకారం నడుస్తారు. గవర్నరు సలహా అంటే చాదాపు చీఫ్ మినిస్టరు సెక్షనే అని అనుకోవాలి. అటువంటప్పుడు మీరు ముఖ్యమంత్రి తన ఇష్టం వచ్చినవారిని పెట్టుకొనడానికి అవకాశం ఇస్తే దీనిలో అసక్తి స్వస్థాయం ఉంటుంది. అసలు ముఖ్యమంత్రిలే ఈ నేరాలు చేస్తున్నారని ఒక అపోహ. అది నిజమో, అబద్ధమో చూచిన తరువాత తెలుస్తుంది. ఇదో పని లేదని అనడానికి వీలులేదు. అటువంటప్పుడు అపోహలకు గురయిన

వ్యక్తి తన ఇష్టమైన వారిని నెలకొని చేసుకొనడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు మీరు పెట్టినటువంటి ఈ విల్లులో ఆ ప్రోవిజను ఏరీగా లేదు. ప్రాకోర్టు చీఫ్ జస్టిస్ యొక్క అభిప్రాయాలు తెలుసుకొని, ప్రతి వక్షనాయకులయొక్క అభిప్రాయాలు తెలుసుకొని అప్పుడు నిర్ణయిస్తారని అంటున్నారు. చీఫ్ జస్టిస్ యొక్క ఆమోదంతో ప్రతివక్షనాయకుల ఆమోదంతో మీరు ఎంపిక చేయండి. ఎంపిక చేసే వ్యక్తి నీటింగు సీనియర్ ప్రాకోర్టు జడ్జి అయి ఉండాలి. రిటైరు అయిన వారిని మీరు పెడితే ఆ వ్యక్తి మీ రాజకీయ ప్రలోభాలకు లోబడిపోతాడు మీకు వ్యతిరేకంగా పని చేయలేదు. ఇది ముఖ్యమంత్రిలను, ప్రధానమంత్రిని, మంత్రులను విచారించవలసిన విషయం. ప్రాకోర్టు జడ్జి అయితే అయిన విస్తృత పాతంగా ఉండి పనిచేయడానికి వీలుంటుంది. లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త యొక్క పవచీ కాలాన్ని 5 సంవత్సరాలకు పొడిగించేవప్పుడు మీరు నియమించే వ్యక్తి కూడా 5 సంవత్సరాలలోపల రిటైర్ అయ్యేవాడు కాకుండా ఉండాలి. అంతకుముందే రిటైర్ అయ్యేవాడు అయితే తన రిటైర్ మెంట్ తరువాత కూడా ఈ గడ్డె ఉంచుకోవడానికి చెంచాదారుగా తయారు కావచ్చు. దానివల్ల న్యాయం జరగదు. అందువల్ల అయిన పదవీ విరమణ ఈ 5 సంవత్సరాల లోగా ముగియకుండా ఉండే వారిని మాత్రమే మీరు చూచి ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ నేరాలు అన్నింటినీ విచారిస్తున్న సందర్భంలో మనకింతవరకు ఉన్నటువంటి పరిస్థితి ఏమిటి? వాస్తవం ఏమిటి అని కూడా చూడవలసిన అవసరం ఉంది. ఒక వైపున ఎగ్జిక్యూటివ్, లెజిస్లేచరు, జుడిషిరీ ఉన్నాయి. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఏమి చేస్తున్నది. లెజిస్లేచర్ మీద దురాక్రమపేసి లెజిస్లేచరు యొక్క అధికారాలను చాలావరకు హరించి పారజేసింది. లెజిస్లేచర్ ను నిర్వీర్యం చేసింది. జుడిషియరీ ని కూడా నిర్జీవం చేయడానికి చాలా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. రేపు లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త విల్లు వచ్చిన తరువాత ఆ పాకారంగా పనిచేసే వారిమీద ఎగ్జిక్యూటివ్ తనకున్నటువంటి పలుకుబడి ఉపయోగించి చేస్తే దానికి న్యాయం ఉండదు. ఆ విషయంలో ఖచ్చితంగా జుడిషియరీకి ఉన్నటువంటి హోదాని, గౌరవాన్ని నిలబెట్టాలి. ఈ మధ్య అన్ని వైపులనుంచి ఒక విమర్శ వస్తున్నది. అనేక ముఖ్యమైన కేసులను జుడిషియరీ కొట్టివేస్తున్నదని, నేలస్తులను విడుదల చేస్తున్నదని, దీనికి కారణం జుడిషియరీదా లేక ఈ కేసులను సడవడానికి మన ప్రభుత్వం ఎవరినైతే ప్లీడర్లును ఏర్పాటు చేసిందో వారిదా అని ఆలోచించాలి. మనం నియమించిన గవర్న మెంట్ ప్లీడర్లు, మనం నియమించిన డిప్యూటీ ప్రొసెక్యూటర్లు. అక్కడ మన కేసులను ప్రెజెంటు చేసే విషయంలో కావలసిన సాధనసామగ్రిని సమకూర్చుకొని నిలబడటం లేదు. మొదలైనవి అలాగ నిలబడుతున్నాయి. తెలివి తక్కువ వారై నిలబడటం లేదు. తమ స్వంత ప్రయోజనాల కోసం వారు ఆ విధంగా నిలబడుతున్నారు. మన కేసులు పోతున్నాయి. దానివల్ల మన జుడిషియరీ ఇమేజ్ డిగ్రి తిడుతున్నది. అది చేస్తున్నది మన ఎగ్జిక్యూటివ్. ఎగ్జిక్యూటివ్ చేస్తున్న తప్పుల మూలంగానే ఆ విధంగా జరుగుతున్నదని మనం గమనించాలి.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

ఎక్కిక్యూటివ్ ఈ పాపాలకు ధైర్యపుడు అని నేను చెబుతున్నాను. ఈ కేసులను కొద్దిమొదలు పెట్టినప్పుడు, వాటిని డిఫెండు చేసుకొనడానికి ఉన్న జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది మనకు స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. అటువంటి విషయాలలో జాగ్రత్త తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. మేము పెట్టిన పరణలలో అటువంటి విషయాలనే మూచించాము. మీరు దీని పరిధిలోకి తీసుకొని వచ్చే నేరాలను ఏమి చేస్తున్నారు. రి సవర్నరాలకు పూర్వం నరం చేస్తే ఆ సేం ఈ పరిధిలోకి తీసుకొనడానికి మీరేమి అన్నారు. రి సంస్కారాలలోపల జరిగిన నేరాలను మాత్రమే విచారించాలని అన్నారు. మంచిలో కొనసాగుతున్న వారికి పదవినిరమణ చేసిన వారికి ఈ చట్టం వర్తిస్తుందని అన్నప్పుడు ఇదని నిరమణ చేసేవారు రి సంవత్సరాల పూర్వం వారు అయి ఉంటారా రి సంవత్సరాల లోపు వారై ఉంటారా అలోచించండి. ఎవరు ఎప్పుడు నేరం చేసినా ఆ నేరాల గురించి కష్టమింట్లు వచ్చినా విచారణలో ఉండి మనం ఈ కేసును చేపట్టే చేసేనాటికి ఆ కేసు పరిష్కారం కాకుండా ఉంటే అటువంటి వాటిని తీసుకోవాలి. రి సంవత్సరాల త్రం ఒక నేరం జరిగింది. ఆ అధికారిమీద కేసు పెట్టాము. ఇంకా విచారణలో ఉంది. అది పెండింగులో ఉన్నట్లు తెలిసి. అటువంటి కేసులను కూడా తీసుకోవాలి. మా అభిప్రాయంలో ఇది ప్రధానమైనది. ముట్లమొదటి విషయం - ప్రధానమి త్రిని, ముఖ్యమంత్రిని ఇందులో చేర్చాలి. రెండవది - దీనిని మీరు డెప్యూట్ అయ్యేట్లు చేసారు. కనుక మంత్రిమండలికి, చీఫ్ సెక్రటరీనుంచి సెక్రటరీలు, స్పెషల్ సెక్రటరీలు, ప్రెసిపాల్ సెక్రటరీలు, డి.జి.పి., ఐ.జి.పి.లు, డి.ఐ.లు, కమిషనర్లు, చీఫ్ కన్స్టేబుల్స్ - ఆ లెవెల్స్లోని వారందరికీ వర్తింట్లు చేయాలి. మొత్తం మీద ఉన్న శాధికారాలలో ఉన్న వారి పరిమితం చేయాలి. సిటింగుజ్జీలను పెట్టాలి. చీఫ్ జస్టిస్ యొక్క ఆమోదంతో, ప్రతిపక్షాల యొక్క ఆమోదంతో మీరు పెట్టవలసి ఉంటుంది లోకాయుక్తకు కాని ఉప లోకాయుక్తకు కాని. జాడిషియరీతో మన కేసులను సమర్పవంతంగా ప్రవేశింట్లు చేసేట్లు చూడాలి. మనం జాడిషియరీ ఇమేజి డెబ్బానేట్లు చేయకూడదు. రి సంవత్సరాల ముందు జరిగినా ఇప్పటికీ పెండింగులో ఉంటే వాటిని మీరు షేకప్ చేయాలి. రి సంవత్సరాలకు ముందు జరిగిందని ఇప్పుడు ముట్లమొదదని ఉండకూడదు మొదటిసారి ఈ చట్టం చేస్తున్నాము. ఈ చట్టం ఎప్పుడు అమలులోకి వస్తుందనేదానికి ఒక మాట చెప్పారు. అది పెక్కు 1 లో ఉంది.

It extends to the whole of the State of Andhra Pradesh which shall come into force on such date as the State Government may by notification publish in the A.P. gazette. మనం చేసిన కొన్ని చట్టాలు 10 సంవత్సరాల వరకు మీరు గెజిట్ లో నోట్ చేయకపోవడం, అమలులోకి రాకపోవడం మనకు చూస్తున్నాము. దీనికి కూడా అదే గతి వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ చట్టం పాటైన వెంటనే అమలులోకి వచ్చేవిధంగా మీరు చేయవలసిన అవసరం ఉందని చెబుతూ ముగిస్తున్నాను.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

శ్రీ సి.పావ్. రాజేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త బిల్లు జాయింట్ సెలెక్షన్ కమిటీలో చర్చ చేసిన అనంతరము, ఇప్పుడు మనము పరిశీలన చేస్తున్నాము. ఈనాటి ఈ సా.ఘో పరిస్థితులలో ముఖ్యంగా రాజకీయ వాతావరణంలో చాలా మంచి ప్రయోజనాన్ని సాధించాలని, ఈ పరిస్థితులలో ఈ బిల్లును ఒక ఆయుధంగా ఉపయోగించాలని, ఉన్నత స్థా. లో వున్న అవినీతిని అరికట్టడానికి ఒక సాధనంగా ఉపయోగపడాలని, ఇది యొక్క మంచి ప్రయత్నంగా నేను భావిస్తూ వున్నాను. వినల్ కోడులో ఇతరత్రా చట్టాలలో లంచగొడవనాన్ని నిరోధించడానికి, సంఘవ్యతిరేక శక్తులను అరికట్టడానికి 'మోసాలకు, దాడుకు చట్టాలన్నప్పటికీ, రోజు రోజుకు పెచ్చు పెరిగిపోతున్న అవినీతిని అరికట్టడంలో చక్కగా అమలుపరచి, అందరిపైన కఠినమైన చర్యలు తీసుకొనే అధికారం, పోలీసు డిపార్టుమెంటుకు వున్నప్పటికీ, ఎందుకో ఆ డిపార్టుమెంట్ తన అధికారాన్ని పూర్తిగా వినియోగించి, ఎక్కడెక్కడయితే అవినీతి, అక్రమాలు, దుర్మార్గాలు జరుగుచున్నవో, వాటిని పసిగట్టి, సకాల లో ఇంటర్వీన్ అయి, వాళ్లపైన క్రమశిక్షణా చర్య తీసుకొని, కేసులు కేయడంలో విఫలమవుతున్నది. దానికి కారణమేమంటే, ఉన్నత పదవులలో వున్న అధికారులు, అనధికారులు వారికి సమాజంలో వున్న పెద్ద పీఠము ఉపయోగించుకొని, పోలీసు వారిపై జ్యోతిము కలుగజేసుకోకుండా, తగిన నివారణ చర్యలు తీసుకొని, చాలా చక్కగా ఈ దుర్మార్గపు కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించుకొంటూ, వేలు కాదు, లక్షలు, కోట్లు స పాించుకొన్న ఉదంతాలున్నాయి. అవి అందరికీ తెలుసు. ఈ కాసన సభలో అనేక సందర్భాలలో చెప్పాము ఈ కాఫలో ఇటువంటి ఉన్నత పదవులలో వున్నవారు, తమ పదవిని దుర్వినియోగం చేసుకొని, కేసులు రాకుండా చేసుకొని, అస్థులను జాగా పెంచుకొని, లక్షలు, కొట్లు సంపాదించుకొంటూ, దుర్మార్గపు పద్ధతులు అవలంబిస్తూవుంటే, దీన్ని అరికట్టడం ఎలా? కంచెయే చేసు మేసిన తరువాత :- దేశము ఎట్లా బాగుపడతుందనే భారమనము పడడం, బయటి ప్రజలు ముఖ్యంగా ప్రజాతంత్ర వాదులు, నీతినియమాలు కోరేవారు. సంఘము యొక్క సమగ్రతను, తన సవాతన ధర్మాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఎక్కడికి పోతున్నది ఈ సమాజమని అందోళన చెందుతున్నారు. తుదకు ప్రజాస్వామ్యం వల ఇదంతా పాడై పోతున్నదని, నాశనము అయిపోతున్నదని, ఈ ప్రజాస్వామ్యం పోయి, మరల ఎవరో రాజులో మహారాజులో పరిపాలన చేసే తప్ప, భయభ్రాంతులుండవు. పెద పెద్ద స్థానాలలో వున్నవారు, ముఖ్యమంత్రిగా వున్నవారు, మంత్రులుగా వున్నవారు కేస్తూవుంటే, ఇక చేసేది ఏమిటని అంటున్నారు. అంతూలే ఘటన ఈనాడు మన భారత దేశములో, ప్రజాస్వామ్య చరిత్రలో మాయని మచ్చగా వచ్చిందని అంటే మహాకదనదానికి వీలు లేదు. అంతూలే బయట పడ్డారు. బయటపడి అంతూలు ఎందరో వున్నారు. అక్కడక్కడ మంత్రులు, ఉన్నతాధికారులు బయట పడుతున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో రాజ్యాంగాన్ని అమలు చేసుకొని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని

నిర్ణయించవలసిన గురుతర విధ్యత కానన సభ్యులమైన మనమీది. వున్న చట్టాలు చాలవని కాదు. ఉన్న చట్టాలను ఉపయోగించడంలో అధికారులు భయపడ తున్నారు. అధికారులపై పెత్తనం చెల్లుతుంటే కొంతమంది పెద్దలను అదుపులో పెట్టడానికి ఒక ప్రత్యేకమైన ఆయుధాన్ని, చట్టాన్ని తయారుచేస్తే తప్ప భయపడరు. కనీసము విచారణ అయినా జరుగుతుంది. ఎవరి అప్లికేషన్ పెట్టుకొన్నప్పటికీ విచారణ జరిగి, వారి బందారం బయటపడుతుంది; కొద్దిగా జాగ్రత్తగా వుంటారనే వద్దతిలో, ఉద్దేశ్యముతో ఈ బిల్లును తీసుకొని రావడం జరిగింది తప్ప, ఇలాంటి పీల్ క్రిమినల్ నెక్స్ట్ లేవని కాదు; వున్నా కొంత వుందని కాదు. ఆ దృష్టిలో చూచినపుడు, ఈ లోకాయుక్త బిల్లు చాలా అవసరము, దీన్ని సకాలంలో చక్కగా, వెంటనే, సరియైన సవరణలతో ఆమోదించి, అమలు జరవడంలో చాలా శ్రద్ధగా ప్రభుత్వము వ్యవహరిస్తే, ఈ సమస్య కొంతవరకైనా పరిష్కారమవుతుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. ఈ బిల్లు యొక్క పరిధిని చాలా పెద్దత్తున విస్తరించడం జరిగింది. తుదకు గ్రామ సర్పంచి మొదలుకొని, స్టాండింగ్ కమిటీ అధ్యక్షులు, సమితి స్థాయిలో, బిల్లా పరిషత్తు స్థాయి వరకు, కానన సభ్యులు అందరినీ ఒకే లోకాయుక్త క్రిందకు పెట్టడం జరిగింది. అదేవిధంగా అధికారులలో కూడా చాలా పెద్దత్తున బిల్లా, రాష్ట్ర స్థాయిలోని అధికారులందరూ కూడా ఈ బిల్లు కిందకు వస్తారు. అలా వున్నట్లయితే ఇదొక కంబైన్డ్ ప్రావీజరయి, చాలా విస్తారమైనదిగా కావడంవల్ల, అది ఆచరణలో అనుచితమైనదే అనిపించడం జరుగుతుంది. ఒక్కొక్క కేసును సులభతరాల తరబడి విచారణ చేయడం, ఫలితం లేనిపోవడం జరుగుతుంది. అందువల్ల దీనికి కట్టుదిట్టమైన పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టాలని నేనొక గూఢన చేశాను. అది ఏమిటంటే, లోకాయుక్త అనేది మన రాష్ట్ర కానన సభ్యులు, ఉన్నతాధికారులు వారి మీద వచ్చిన ఆరోపణలను పరిశీలించడానికి ఉద్దేశించబడింది. రాష్ట్ర స్థాయిలో అంటే రాష్ట్రం స్థాయిలో వున్న ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్లు, నెక్రెటేరియట్ లో వున్న ఐ.ఎ.ఎస్. పెద్ద ఆఫీసర్లు, పోస్ట్ ఆఫ్ డిపార్టుమెంట్స్, అదేవిధంగా మంత్రులు, కానన సభ్యులు, ముఖ్యమంత్రితో సహా వుండాలి. ఇక్కడ ముఖ్యమంత్రి అనేది ఖచ్చితంగా ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, ఈ బిల్లులో ముఖ్యమంత్రిగారిని మినహాయించడం జరిగింది. అందుకు కారణం తెలియడం లేదు. మనకు అంతూలే చేరు వచ్చిందని కాదు. అంతకు ముందు, అతరువాత కూడా ఇవి కనబడు తున్నవి. ఇది వెనకటి కాలం కాదు. ప్రతి చిన్న కాగితం ప్రతి చిన్న విషయంలో కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా జోక్యము చేసుకున్నా, ఆయనచుట్టూ ముట్టుకొని, జోక్యము కలుగజేసుకొనేకా చేసి, ముఖ్యమంత్రి పరిమేయంతోనే అత్యధిక నిర్ణయాలు జరుగుచున్నాయి. అనేక ఫియర్స్ వయిన సంతకాలు పెడుతున్నారు. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు ఏదో అధికారి కాబట్టి, చట్టానికి పెద్ద మనిషి కాబట్టి, లోకాయుక్తను నిర్ణయించివారు కాబట్టి, ముఖ్యమంత్రిగారిని ఇందులో నుండి మినహాయించడం అనేది సరియైనది.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee.)

నది కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇందులో ఉంటేనే నాచురల్ జస్టిస్ గా ఉంటుంది. అప్పుడు న్యాయానికి కట్టుబడినట్లు అవుతుంది. తప్పుచేస్తే తప్పకుండా విమర్శలకు గురికావడానికి సిద్ధంగా వున్నామని స్వయంగా చెబితే చాలా మంచిగా వుంటుంది. కాలన సభ్యులతో సహా ముఖ్య మంత్రి గారు ఇందులో వుండడం చాలా అవసరం. ఇందులో ప్రైమ్ మినిష్టరు కూడా వుండాలనేది సముచితంగా లేదు. మన రాష్ట్రములో ఆమోదించబడుతున్న ఈ బిల్లులో ప్రధానమంత్రి పైన ఏ ఆరోపణ వచ్చినా, లోకాయుక్త బిల్లు ప్రకారం విచారణ చేయడమనేది సబబుగా లేదు. మనకా అధికారము లేదు. రెండవది ఆనంగతంగాకూడా వుంటుంది. లోక్ పార్లమెంటులో అక్కడ ప్రధానమంత్రిని పెట్టాలనే అవసరముంది. అక్కడ అవకాశముంటే ఆ సవరణను చేసుకోరుకాను. ఇప్పుడక్కడ ఆ బిల్లు పెట్టలేదు. యింకా ప్రాణం పోయలేదు. ఏ విధంగానైతే లోకాయుక్త బిల్లులో ముఖ్యమంత్రిని పెట్టాలని అంటున్నామో, అక్కడ పార్లమెంటులో కూడా లోక్ పార్లమెంటులో బిల్లులో ప్రధానమంత్రిని కూడా ఇన్ క్లూడ్ చేసి, ఏవయినా ఆరోపణలు వచ్చినట్లయితే, ప్రధానమంత్రిని కూడా విచారణకు గురిచేయడం అవసరమని చెబుతున్నాము. లోకాయుక్త బిల్లు మాత్రం రాష్ట్ర స్థాయి వరకే పరిధి వుండాలి? లోకాయుక్త అయిన తరువాత, ఉపలోకాయుక్త కూడా నిర్మాణము కావలెను. ఉపలోకాయుక్త లోకాయుక్త ద్వారా నిర్మాణము చేయబడుతుంది. ఒకటిగాని, ఒకటికి మించి రెండుగాని, మూడు గాని జిల్లా వ్యాప్తంగా వున్న సమితి అధ్యక్షులు, జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులు, ఉపాధ్యక్షులు స్టాండింగ్ కమిటీ అధ్యక్షులు, అదేవిధంగా జిల్లా స్థాయి అధికారులు, వారి ను వచ్చే ఆరోపణలను, అభియోగాలను విచారించడానికి ఉపలోకాయుక్తకు అధికారమివ్వాలి. కాబట్టి లోకాయుక్త పరిధి, ఉప లోకాయుక్త పరిధి రెండింటికీ వేరువేరుగా పరిధులు పెట్టినట్లయితే ఎవరి బాధ్యతలు వారు సక్రమంగా నిర్వహించడానికి అవకాశముంటుంది. ఈ ప్రభుత్వము ఈ సవరణను అంగీకరించే వుద్దేశమున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. సెలక్షను 9-50 a. ముఖ్యమంత్రి ఉంటేనే లోకాయుక్త హాయికోరు సీనియర్ పర్సన్స్ జడ్జిత్ భర్తీ చేయాలి. జడ్జిలు చేసే తీర్పులమీద కూడా విమర్శలు వస్తూ మాట. పొరపాటులు వారు చేస్తున్న మాట చేను కారణం లేదు. అయినా యీనాడు ఉన్న ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో యీ జుడిషియరీయే న్యాయాన్ని సమకూర్చడానికి. మంచి చెడ్డలు, సత్కార్యక్రమములు ఏమిటో తెల్పడానికి యింకా మనకు ఉన్నాయి. కాబట్టి యీ బాధ్యతలు జుడిషియరీకే అప్పజెప్పడం భావ్యంగా ఉంటుంది. ఇప్పుడు యీ లోకాయుక్తను యీ చట్టము ప్రకారము ఎవరు నిర్ణయించాలంటే ప్రభుత్వము వారు నిర్ణయిస్తున్నారు. ప్రభుత్వము అంటే ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయిస్తారన్న మాట. అట్లా ముఖ్యమంత్రిగారు అనధికారులపైన, అధికారులపైన అవినీతి పనుల మీద విచారణ చేసే అవకాశమున్న లోకాయుక్తను నిర్ణయిస్తారన్నమాట. అటువంటిప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు యీ జుడిషి గురించి ఆలోచించినప్పుడు చీఫ్ జస్టిస్ తో ఆలోచించాలి. అటువంటి పరిస్థితులలో కాననసభలో అధికారపార్టీ

తరపున ముఖ్యమంత్రిగారితో బాటు యీ ఉపలోకాయుక్త నియామకంలో ప్రభుత్వ పక్షముతోపాటు, ప్రతిపక్షము వారి నిర్ణయముకూడా తీసుకోవాలని అందరి ఎకాభిప్రాయంతో కలిపి చీఫ్ జస్టిస్ అభిప్రాయంకూడా కలిపి నిర్ణయించాలనేదే మా ఉద్దేశ్యం. కాబట్టి మా సవరణ ఏమిటంటే లీడర్లు ఆఫ్ ది ఆపోజిషన్ పార్టీ మరియు చీఫ్ జస్టిస్ అని అన్నాము. చీఫ్ జస్టిస్, ప్రతిపక్ష నాయకులు, ముఖ్యమంత్రి గారి ఆమోదంతో యీ ఉపలోకాయుక్త నిర్ణయం జరిగితే అందరి కాంక్షతో ఒక విశ్వాసముగల వ్యక్తిని దీనికి నియమించవచ్చును. మా ఉద్దేశ్యం అదే. ఎప్పుడు ఉపలోకాయుక్త అంటే యీ లోకాయుక్త నిర్ణయం జరుగుతున్నది. కాబట్టి జడ్జిగా నిర్ణయించినప్పుడు ఉపలోకాయుక్తను జిల్లాస్థాయిలో సీనియర్ డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జిని ఆర్డులైన్ వారిని నియామకం చేయాలి. ఈ ఉపలోకాయుక్త పర్యవేక్షణ జిల్లాలోని ఆఫీసర్లను కూడా జయన విచారణ చేస్తారు. అక్కడ సీనిర్ పొలిసిజ్ కోడ్ వర్గించేటట్లు అన్ని సౌకర్యాలు వారికి యిచ్చి వామరల్ జస్టిస్ కలిగేట్లు చూడాలి. జిల్లాలో కాని రాష్ట్ర మొత్తం మీద గాని యీ జడ్జిలు యిచ్చే ఫెండింగ్స్ ఒక కాంపెటెంటు అథారిటీ పైన క్రిమినల్ యాక్షన్ తీసుకోవడానికి గాని, లేదా డిస్సెనరీ యాక్షన్ తీసుకోవడానికి గాని యిచ్చినపుడు అవి చాలా ఇంపార్టెంటుగా ఉంటాయి. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ప్రశ్నించేటట్లు ద్వారా నియమించబడుచున్న యీ ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసరు అయినా కాని మన రాష్ట్రంలో ఏ దుర్మార్గం, అయినా చేస్తే అతనిని యీ చట్టము పరిధిలోకి తీసుకువచ్చినపుడు యీ జడ్జి చేసే ఫెండింగ్స్ వల్ల ఉద్యోగస్థుని జీవితంపైన, మోరల్ లైఫ్ పైన చాలా పెద్ద ప్రభావం వస్తుంది అందువల్ల అన్నీ జాగ్రత్తగా పరిశీలనచేసి యీ లోకాయుక్త ఫెండింగ్స్ యిస్తే ఈ ఆఫీసర్లకు భయము ఉంటుంది. కాని కొన్ని కేసులలో విక్టిమైజేషన్ చేయడానికి అడ్డమైన కేసులు నిర్ణయించడానికి వారిని పెట్టి యీ లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త పదవులను జాగా పైరిఫీ చేసేవారికి ఉపయోగపడకుండా అవసరమైన నియమా పైసీ కేసులను నిర్ణయించి అనవసరమైనవి తీసి పారేసే పద్ధతిని కూడా అవలంబించాలి. అంతేకాకుండా యీ కేసులు ఎక్కువ అయిన కొద్దీ అనవసరమైన కాలయాపన కూడా జరుగుతుంది. అందువల్ల ఒక సంవత్సరం లోపం యీ కేసులు పూర్తి కావాలని దీనికి సంబంధించిన జాయింటు సెలెక్టు కమిటీలో చెప్పడం జరిగింది. లేకపోతే దీనికి సంబంధించిన అధికారులు ట్రాన్స్ ఫర్ అయినా, అక్కడ లోకాయుక్త ట్రాన్స్ ఫర్ అయినా యిక్కడ ఉన్న పరిస్థితుల స్వభావాన్ని బట్టి అది నిష్ప్రయోజనం అవుతుంది. కాబట్టి ఒక సంవత్సరం కాలంలో తప్పనిసరిగా ఒక కేసు ఫెండింగ్స్ యివ్వాలని ఏదైనా కాంపెటెంటు అథారిటీ పైననే కేసులు పెట్టాలని చెబుతున్నాను. ఈ చట్టము యొక్క క్రాడ్ అవుట్ లైన్స్ చేబితే దీని ఉద్దేశ్యం ప్రయోజనకరమైనదే. ఈ విల్లువల్ల ఏదోచి పోతున్న సోషల్ వాల్యూస్ వైన, ప్రజాస్వామ్య వాల్యూస్ వైన మంచిభావం కలుగజేయడానికి యీ విల్లు ఉపయోగపడుతుంది. ఈ వ్యవస్థలకు మాయ

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

మచ్చలు తెచ్చిపెట్టే వారిని కొంతమందినైనా శిక్షించినట్లయితే యీ చట్టము కొంతవరకైనా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ చట్టము చేసేటప్పుడు మనకు సరైన అవగాహన లేకపోతే అనేక చట్టాలు నిరుపయోగమైపోతాయి. యిది కూడా నిష్ప్రయోజనమవుతుంది. ఇప్పుడు మాకు ఒక భయం ఉన్నది. ఈ డబ్బు బలంతో ఏదైనా సాధించవచ్చును అనే ధైర్యంతో ముందుకపోతున్న యీ రోజుల్లో యీ చట్టాన్ని కూడా నిష్ప్రయోజనంచేసి దుర్మార్గులైన అధికారులు, అసభికారులు దీనిమీద కూడా దాడిచేసి యీ చట్టాన్ని కూడా అమలులోకి రాకుండా చేసే ప్రయత్నం ఉంది. ఇట్లా మేము చెలితే ఎప్పుడూ మేము అసమానాలు పడుతున్నామని అంటారు. కాని మనలో ప్రజాసేవకు తోడుపడే సంస్కార వంతులు ఎవరైనా ఉంటే దీనిని చిత్తశుద్ధితో అమలు జరిగేట్లు చూడాలి. ఈ చట్టము పరిధిలో నిందితులైనవారికి కఠినమైన శిక్షలు వేయడానికి పూనుకుంటే అటువంటి ఉదాహరణలు ఒకటి రెండు ఉన్నా యీ చట్టం యొక్క సదుద్దేశ్యం నెరవేరుతుంది. అందువల్ల మాయొక్క ఒకటి, రెండు సవరణలైనా ముఖ్యమైనవి ఆమోదించి ఈ బిల్లును పాస్ చేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య:—అధ్యక్షా, ఈ లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త 10-00 a. m. యుక్త బిల్లును ప్రవేశపెట్టినందుకు నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. పార్లమెంటులో లోక్ పాల్ అని స్పీట్స్ లో లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త ప్రవేశపెట్టాలని ఎన్నో సవనత్వరాలుగా ఆలోచించడం, కట్టకడపటకు మన రాష్ట్రంలో, దక్షిణభారత దేశంలో మొట్టమొదటగా, ప్రవేశపెట్టిన క్రెడిట్ మనకు వచ్చింది. ఈ బిల్లు పాస్ చేసిన క్రెడిట్ ప్రతి సభ్యుడికి బోమందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో, ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకు, అవినీతి ఆరోపణలు ఎక్కడయినా వస్తే జాగ్రత్త అని చెప్పడానికి యీ బిల్లు ఉపయోగపడుతుందని నా ఉద్దేశం. ఈ బిల్లుపై మాట్లాడుతూ ప్రతివక సభ్యులు రాజేశ్వరరావుగారు, మిగతా వారు కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. దీనిపై నా అభిప్రాయం కూడా చెబుతాను. అపాయింట్ మెంట్ విషయంలో వారు చెప్పింది కొంత సమంజసంగా వున్నా, యిక్కడ ఏమి చరాకరంకే—

P. 14 "The Lokayuktha shall be appointed after considering the views of the Chief Justice of the High Court and also the Leaders of the Opposition Parties in both the Houses of Legislature...." ముఖ్యమంత్రి నిరంకుశంగా, తనయిష్టం వచ్చినవారిని అపాయింట్ చేసుకోవడానికి అవకాశం లేదు. రాజేశ్వరరావుగారు అన్నారు—ముఖ్యమంత్రిగారు తలుచు కొంటే ఏమైనా చెయ్యవచ్చునని; కాని, యిక్కడ ఏమి అన్నారో గమనించండి. Suppose he held a person not desirable to hold the post—అన్నప్పుడు, ముఖ్యమంత్రికాదు అనలేదు, దానికి అవకాశం ఇవ్వవలసి వస్తుంది. కాని వారు చెబుతున్నది సమంజసం—వారు పెట్టేట్లు చేసిన వారి ార్గెట్లను గురించి

విమర్శ వస్తే, కాదంటే, ముఖ్యమంత్రిగారు, ప్రభుత్వం దానిని తప్పకుండా కన్సిడర్ చేస్తుంది. It is proper check on the appointing authority—కాబట్టి, దీనిపై మనం ఎక్కువగా వాదించవలసిన అవసరం లేదు. ఈ బిల్లు చాలా చక్కగా తయారు చేశారు. అయితే, క్లాజ్-4, 19వ పేజీలో వున్న దానిని ఒకసారి చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాను—
Procedure in respect of investigation... Page 19—Clause (4) “The Lokayukta or Upa Lokayukta may in his discretion refuse to investigate or discontinue the investigation of any complaint involving an allegation if in his opinion, the complaint is frivolous or vexatious or is not made in good faith or there are no sufficient grounds for investigating or, as the case may be, for continuing the investigation; or other remedies are available to the complainant...”
దీనివలన యీ యాక్టును తప్పకుండా బుట్టదాఖలుచేయ్యడానికి అవకాశం వస్తుంది ఈ విషయంలో పాయింట్ నెలెక్టు కమిటీ వారు ఏమి చర్చించారో గాని, ఓ కంప్లెయింట్ అయినా సరే— గుడ్ ఫెయిత్ లో లేదని వదిలివేయవచ్చు. In the middle of the investigation it can be cut short and thrown into the waste paper basket. అటువంటి పవర్ గవర్నమెంట్, మనం యీ యాక్టు చేసి ఏమిటి లాభం? ఇది ఎందుకు పెట్టారో అర్థం కావడం లేదు. The complaint is frivolous or vexatious or is not made in good faith and there are no sufficient grounds for investigating or as the case may be, continuing the investigation. దీనివలన అపోహలు కలిగే అవకాశం వుంది, ముఖ్యమంత్రిగారు యోచించాలి. తరువాత, అపాయింట్ మెంట్ విషయంలో లిమింగ్ జడ్జెన్. ప్రాజెక్టు జడ్జెన్ గా ఫంక్షన్ చేస్తున్న వారే కావాలి అన్నారు కాని, పేజీ-14లో—...the person to be appointed as Lokayukta or Upa Lokayukta shall be a person who is or has been a Judge of the High Court...” The provision is there; it is not ruled out;...“who is or has been a Judge of the High Court or who is having experience in legal matters’ అందువలన, మనం భయపడవలసిన అవసరం లేదు. వదిలనవచ్చు రాలు ప్రాక్టీసు చేసిన వారు ఇప్పుడు ప్రాజెక్టు జడ్జిగాగాని, సుప్రీంకోర్టు జడ్జిగాగాని కావచ్చు అన్నారు కాన్ స్టిట్యూషన్ లోగా, ఐతే, లీగల్ నాలెడ్జ్, జూరిస్ పుడెన్స్, ప్రిన్సిపుల్స్ ఆఫ్ యీక్వాలిటీ ఆండ్ జస్టిస్ తెలిసినవారెంతో మంది వున్నారు. వారికి కూడా అవకాశం ఇవ్వాలి. ఇందులో అవకాశం వుంది. దూర దృష్టితో ప్రభుత్వం యీ క్లాజ్ పెట్టి నందుకు నేను వారిని అభినందిస్తున్నాను. తరువాత, ముఖ్యమంత్రిగారిని ఇందులో చేర్చాలి అన్నారు, తప్పు చేసిన వారిని శిక్షించడానికి మనకు ఎన్నో చట్టాలున్నాయి. పెక్కు కపోడవలసిన ఎస్కేచ్ అవు కాం నేమీ లేదు. ఆర్టికల్-228 ఆఫ్ ది కాన్ స్టిట్యూషన్ మీకు తెలుసు. Art. 226 - Any authority anybody other State officers or even the President of India... writ of Certiorari, Mandamus, Quo warranto....

It requires some experience. We are now introducing a Special Act. It is a developing subject. As and when time comes, we can amend the extend; There is no question of its remaining permanent or static in one form. అని వుండి కాబట్టి, తప్పించుకుంటారని భయపడవలసిన అవసరం లేదు. ఇది చక్కని బిల్లు, ఈ బిల్లును నేను సమర్థిస్తూ, ముఖ్యమంత్రిగారిని, ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను.

(శ్రీ వడ్డే రంగారావు (బండరు):— అధ్యక్షా, వాకు సంతోషంగా వుంది. ఎందుకంటే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం మొట్టమొదటగా 87లో చేపట్టినప్పుడు, సక్రమమైన పరిపాలన చేస్తామని ఆశించారు, కాని అది నీళ్లుకారిపోయి, యీ స్థితికి వచ్చింది. ఇప్పుడు యీ బిల్లు తీసుకురావడం, కాంగ్రెసు మొట్టమొదట యీ దేశంలో ఏ ఉద్దేశాలను ప్రోత్సహించేందుకో అందుకు యిది అనుగుణంగావుందని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇతే, దీనిలో కొన్ని మార్పులు చేయవలసి వున్న మాట నిజమే, సభ్యులు అటు, ఇటు వున్నవారు చక్కని సూచనలు చేశారు. నేను ఒక సూచన మాత్రం ఇవ్వదలచుకున్నాను. మీరు అందరినీ ఇందులో ఎక్కువగా ఇన్వోల్వ్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. తద్వారా దీనికో నిబిల్ కోర్టు మాదిరిగా చెయ్యకూడదని నా అభిప్రాయం. ఇప్పుడు వున్న చట్టాలకు చిక్కకుండా తప్పించుకుపోతున్న వారిపై ఇదొక అంకుశంలాగా వుండాలి తప్ప ప్రతి చిన్న విషయానికీ యిందులో పెట్టి, నిబిల్, క్రిమినల్ కోర్టుగా దీనిని చెయ్యడం మంచిది కాదు, అందువలన, పెద్దలంతా ఆలోచించి, దీనిలో కొంత భాగాన్ని తగ్గించాలని నేను సూచిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

10-10 a.m.

(శ్రీ పి. జనార్దన్ రెడ్డి :— ఈ బిల్లు కొరకు చాలా రోజులుగా వేచి ఉన్నాము, కోన ప్రభాకరరావు గారు నిన్న చక్కగా మాట్లాడారు. ప్రతి అంగం మురిగిపోయిందని చెప్పారు. ఒక భాగం మురుగిపోతే తీసివేస్తే కాగువడుతుంది. అన్ని అంగాలు మురిగిపోతే చేయగలిగింది ఏమీ ఉండదు. ఈ బిల్లు 1987 లో వస్తే కొంత చెక్ చేయగలిగేదేమో. అప్పుడు ఒక అంగం తీసివేస్తే సరిపోయేది. ఇప్పుడు ప్రయాసపడి లాభం లేదు. ఇది ఒక ఇండియన్ సివల్ కోడు మాదిరి వుంది. అదే నేను రిపీట్ చేస్తున్నాను. ఈ దేశంలోని పరిస్థితులను బట్టి ప్రధానమంత్రి, ముఖ్య సుంత్రులు మాత్రమే ఈ బిల్లు క్రిందకు రావాలి. వారికి మాత్రమే రిస్పిక్టివ్ అయి వుండాలి. మిగతా వారికి అక్కర లేదు. మిగతా వారిపై వర్తింపజేయడానికి ఎన్నో కానూన్లు ఉన్నాయి. ఒక మంత్రి పోరపాలు చేస్తే ముఖ్యమంత్రి విలిచి చెబితే సరిపోతుంది. రాజకీయరెడ్డి గారిని విలిచి కలెక్షన్లు మానుకో, లేకపోతే పోర్టుఫోలియో మారుస్తాను అంటే వదిలిపోతారు. ప్రధానమంత్రి నుంచి ముఖ్యమంత్రికి మీ రాష్ట్రంలో చక్కెర కలెక్షన్లు చేస్తున్నారు, సిమెంటు కలెక్షన్లు చేస్తున్నారంటే ముఖ్యమంత్రి గజగజ వదిలిపోతారు. కలెక్షన్లు చేసేవాణ్ణి వదలిపెట్టి సర్పంచులను వట్టి లాభం ఏమిటి? నా నియోజకవర్గంలో సర్పంచును జమీదారు కొట్టడం జరిగింది, విన్న నే నిజాం వంటివారు చెప్పారు మాజీ ఎం.ఎల్.ఎ.ను కొట్టి చంపారు.

అటువంటి వారినందరిని ఈ చట్టంలో పెట్టడం అవసరం. జరిగే నేరాలకు మనదేశంలో శాస్త్రులెవరో వారిని వదిలిపెడుతున్నాం. ఎన్నికల ప్రధానంగా కరవన్ కు మూలంగా ఉంటున్నాయి. మనకందరికీ తెలుసు. ఈ చట్టంలో పీపుల్స్ రిప్రెజెంటేషన్ యాక్టును ఏమైనా చేయగలగాకామా? కరవన్ ప్రాక్టీస్ చేసిన వాడై నవ్వుటికి మరల ఎన్నికలలో నిలబడవచ్చు. ముఖ్యమంత్రి మీద కాని ప్రధానమంత్రి మీద కాని కోర్టులు స్టిక్చర్స్ పాస్ చేసినప్పటికీ తిరిగి ఎన్నికై వస్తున్నారు. ఎన్నో నేగాలు చేసాడని స్టిక్చర్స్ ఉన్నప్పటికీ ప్రజలెంటుగా ఎన్నికై వస్తున్నాడు. ఈ చట్టం ద్వారా అటువంటి వారిని ప్రోహిబిట్ నియమలగుతామా? లేదు. ఈ బిల్లులో అటువంటి వారెవరికి భయంకలిగించేది ఏమీ లేదు. నిన్నవ రకురామనాయుడుగారు 180 మందిసంకాలు పెట్టాము, ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రిలను మార్చాము అన్నారు. చాలా మంది ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్లు ఇన్ చార్జ్ అయిన కేసులను మంత్రిలు ఇన్ చార్జ్ అయిన కేసులను పీల్డ్ చేస్తున్నారు. ఈ బిల్లును తొందరపడి చేస్తున్నామేమో అనిపిస్తుంది. సి.ఆర్.ఎ.సి. కాని ఎ.సి.బి. కాని మనలను ఏమీ చేయలేదు. సంఘంలో మార్పు రావాలి కాని పోలీసు వాడు ప్రక్కన ఉన్నాడని ఎక్కడ మారుతాడు? ఈ బిల్లు వచ్చిందికదా అని మంత్రిలు, అధికారులుచేసే వసులు మానుకుంటారా? వారికి కొంత వరసించేజి పోతుంది. 2800 కోట్ల బడ్జెటులో 5 శాతం పోతే దేశం ఏమీ అనుకోదు. ఆ మాత్రంపోతే ఎవరూ ఏమీ అనుకోరు. 80 శాతం వరకు లీకేజి పోతుంది కనుక ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ బిల్లు తీర్చాలేమో. 80 శాతంవరకు మనం అపగలిగినా మంచిదే. మనం చేసే ఈ అర్ధంలో మన ముఖమే కనబడుతుంది తప్ప మరేమీ కాదని చెబుతున్నాను.

(శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) :— అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును వేసు హృదయపూర్వకంగా ఆహ్వానిస్తున్నాను. ఎంతో సాహసోపేతంగా ఈ కాసన సభలో ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టి ఆమోదింపజేయడానికి ముఖ్యమంత్రి తీసుకున్న చర్యలకు నేను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను, ఈ బిల్లు మూలకంగా పెద్ద లాభం ఉంటుందని నేను అనుకోవడం లేదు. కట్నాలకు వ్యతిరేకంగా చట్టం చేసాం. కాని కట్నాలు తీసుకుంటూనే ఉన్నారు. ఈ కారణంగా అనేక మంది స్త్రీలు చనిపోవడం జరుగుతూనే వుంది. జనార్ధనరెడ్డి గారు చెప్పినట్లు ఏ చట్టం చేసినా సమాజంలో మార్పు రావాలనేది వాస్తవమే. కాని అసలు ఏ చట్టం లేకపోతే భయం అనేది ఉండదు. దీనికి సంబంధించి నేను కొన్ని సూచనలు చేస్తాను. లోకాయుక్తకు హైకోర్టు ఫీఫ్ జస్టిస్ మండి పాపెల్ తీసుకుని అందులోనుంచి వేయడం మంచిది. ప్రతిపక్షాలను కాని అధికార పక్షంలోని వారిని కాని కన్సల్ట్ చేసి వేయడం మంచిది కాదు. జిల్లా జడ్జి కేడరులో వేయడం అవసరం. కొన్ని రీజయన్స్ పెట్టి పంచాయతీరాజ్ లోని సమితి అధ్యక్షులు, జిల్లా పరిషత్తు ఛైర్మన్స్ ను కోఆపరేటివ్ హౌసెటి అధ్యక్షులను ఇందులోనికి తీసుకురావాలి.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee)

ఉపన్యాసాలు చెప్పవచ్చు. కాననసభలోనే సాయిసగర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ 10-20a.m
సమస్య సంవత్సరం క్రితము వచ్చినపుడు దానిని ప్రతిపక్ష నాయకులతో సహా
కలిసి రాకుండా చేశారు. కొంతకాలము అయ్యేటప్పటికి కంపెయింట్ చేసిన
చారినీ వశపరచుకొనే వీలు కలుగుతూ వుంటుంది. మరర్ కేసులలో కూడ....

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :—వారు చెప్పేది ఏమిటో స్పష్ట
ముగా తెలియడంలేదు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—సాయిసగర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ, హైదరాబాద్
పైన ప్రశ్న వచ్చింది. ఆ సొసైటీ హరిజనులు, వెనుకబడిన కులాలకు సంబంధించి
నది. దీనిలో కొంతమంది ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారులు ఇన్‌చార్జ్ అయినారు,
అప్పుడు స్వీకరుగా వున్న కోన ప్రభాకరరావుగారి దగ్గరకు కొంతమంది ప్రతిపక్ష
నాయకులు వెళ్లి ఈ ప్రశ్న కాననసభలో ఆన్సర్ చేస్తే గొడవ వస్తుంది. అంటే
కానన సభకు, ప్రజలకు తెలియకుండా అది పోయింది. ఆ ప్రశ్న పూరి
ముఖ్యులగారి పేరున వుంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—క్వశ్చన్ అడ్మిట్ అయిన తరువాత యిక్కడ
చర్చకు రావడము ఎవరిది అధికారము?

శ్రీ పూరి ముఖ్యులు :—ప్రశ్నను వేసు, వేశాను. ఈ ప్రశ్న వచ్చినపుడు
స్వీకరు కోన ప్రభాకరరావుగారు ఛాంబరులో దీన్నిగురించి డిస్కస్ చేద్దామని
అన్నారు. దానికి వేసు, మందరయ్యగారు హాజరై నాం. మందరయ్యగారు ఏమీ
లేదు అని చెప్పారు. అది కాననసభకు రాలేదు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—పెద్ద, పెద్ద ఉపన్యాసాలు చెప్పేవారే బంధు
ప్రీతి, ఆశ్రిత పక్షపాతముతో ఇక్కడ పోస్టు అయిన ప్రశ్నను ఆన్సర్ చేయ
కుండా చేశారు. దీనిపైన 15 మంది కాననసభ్యులము ముఖ్యమంత్రిగారికి లేటరు
వ్రాశాము.

శ్రీ పూరి ముఖ్యులు :—అసెంబ్లీలో రావాలనే చెప్పాము.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—ఐ. ఏ. ఎస్. ఆఫీసరు తప్పవేశారో, మరొకరు
తప్పి చేశారో కాననసభకు, అంధ్రప్రజలకు తెలియనివ్వకుండా మటుమాయము
చేశారని చెబుతున్నాను. దానిని ఎవరు చేశారో, కోన ప్రభాకరరావు స్వీకరుగా
వుండగా వారి ఛాంబరులో జరిగించేమో నాకు తెలియదు. కాననసభలో ప్రశ్న
ఆన్సర్ చేస్తే ఐ. ఏ. ఎస్. ఆఫీసర్ పరువు పోతుంది అని కొంతమంది నాయకులు
అనుకొనడం దురదృష్టము. ప్రజలకు తెలియనివ్వకుండా కప్పిపుచ్చటానికి
ప్రయత్నంచేస్తే ఈ తిల్లు కూడ ఏ విధంగా ఉపయోగముగా వుంటుంది అనే
అనుమానము వుంది. దానిమీద 15 మంది సభ్యులము ముఖ్యమంత్రిగారికి లేటరు
వ్రాశాము. ఇంతవరకు సమాధానము రాలేదు. సీరియస్ ఎలిగేషన్స్ చేయబడి

నాయి. అవినీతి పోవాలని ఈ బిల్లును పాస్ చేస్తున్నాము. పెద్ద పెద్ద ఉపన్యాసాలు చేస్తే అవినీతి పోతుందనుకోవడం పొరపాటు. ఎంతవీలైతే అంత తక్కువ ఉపన్యాసాలు చేయడం మంచిది.

Sri G. Vedantha Rao(Duggirala):-Sir, I compliment the hon. Chief Minister, his cabinet colleagues and no less the Congress (I) Legislature Party for introducing this Bill. Corruption is the present talk of the society more particularly that of political corruption. Corruption at the official level has been taken well care of by various criminal laws. In fact, it is a cognizable offence under prevention of Corruption Act. So, the major role that this Bill is intended to play should be with reference to the political corruption. I compliment the Ministry for recognising the need for curbing this evil of corruption at the political level. We must ponder over here and think of what a man in the street is thinking of us, thinking of a M.L.A., thinking of such other persons who are wielding political power and such of the Ministers who wielding such powers more than once. When we meet a common man, and he asks about our properties, how do we answer. During the period of four or five years as Ministers he asks what are your assets, how many bungalows you have got and how many acres of land you have got. We have to answer this. I am sure that this legislation makes an attempt to curb this evil of corruption among the politicians which is the need of the present day society. When we are hauling up a public servant in the case of their having disproportionate assets without the need for direct evidence offence of corruption, if he is not able to account for it and make it a criminal offence, I wonder whether we cannot make it a criminal offence in case of a M.L.A., Minister or other political functionary having assets disproportionate to the income. I am sure, the present Chief Minister who is dynamic will think on those lines and bring a legislation soon of this type.

When we look into the Bill, it is comprehensive. It tries to include from the President of Cooperative Society to the Chairman of the Municipality, Panchayati President, M.L.A. and all officers who are included and a complaint can be made against them. I share the views of the Opposition that the conspicuous omission in the Bill is that of the Chief Minister, executive under the law. Nobody can be beyond the law. In fact, in the Select Committee from the ruling party some of us expressed the view that the Chief Minister should also be included in this Bill. I am sure the Chief Minister would concede to this demand of the Opposition as well as of some of the Members of the ruling party. I also compliment for making these complaints.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

very comprehensive. If we look at clause 7 of the Bill, it reads like this:

“7(i) Subject to the provisions of the Act, the Lokayukta may investigate any action which is taken by, or with the general or specific approval of, or at the behest of..

(i) a Minister or a Secretary; or

(ii) a member of either House of the State Legislature ; or

(iii) any public servant referred to in sub-clause (iv) of clause (K) of section 2;”

I compliment the Government for making it very flexible and all comprehensive. There may be, at the behest of the Minister or implied comment of a Minister. There may be approval or no approval. Yet, there could be a complaint made against the public functionary. I also complement for Clause 9. Now, hon. members are well aware that public interest litigation is taking great roots in the country. So far as Supreme Court is concerned, a letter from a Journalist, a letter from a voluntary organisation, or a letter from any common man on the road is taken cognizance of and immediately Rule Nisi is issued and immediately the case is taken up for hearing. I think, based on that pattern Clause 9 gives authority to any person to make a complaint. Subject to the provisions of this Act a complaint can be made by any person to the Lokayuktha or Upalokayuktha relating to an allegation in respect of any action. I am sure that by interpreting this Clause 9, instead of throwing out any complaint on the technical grounds by locus standi or individual interest or a personal interest that this Bill is intended for the public interest litigation and that the complaints from many sources would be entertained. While we are happy that the Bill is comprehensive and any body can make a complaint. One aspect of the Bill is merely investigation and this investigation is also in two stages. One is preliminary verification the next is the investigation. So this Legislation could be abused. Supposing 'X' is guilty of corruption. It is a cognizable offence. Immediately a complaint could be filed ; a charge sheet could be filed before the appropriate criminal court and criminal proceedings could be continued. If I want to protect a particular public servant, instead of allowing the case to go to a criminal court. I just make a complaint to the Lokayukta. Then the Lokayukta takes his owntime for preliminary verification. He then takes his own time for investigation and submits a report to the competent authority. Then you are at the whim and pleasure of the Competent Authority, whether he will send it to the Court or not. So this is the lacuna in this Act. There is possibility

10-30 a.m.

of several serious cases of corruption are being given shelter in the court of Lokayukta, in stead of trying to weed out corruption. This may help further the evil of corruption. This has to be adequately taken care of. I would have been happy if this is confined to politicians alone. The judicial review of administrative action reached its pitch under Arts, 226 and 32 of the Constitution of India, more so after the Barium Chemicals Case of the Supreme Court where they said on administrative action. That was a case where certain Inspectors were appointed to investigate into the affairs of a Company by the Company Law Board. This is purely an administrative action that is purely left to the subjective satisfaction of the statutory authority. yet, the Supreme Court said "We have a right of judicial review and we will certainly intervene in this matter. The officer may have based all his motives. Yet some injustice must have been done. So, the concept of managing law is well developed by Supreme Court and High Courts and in every administrative action, it can be effectively challenged in the High Court or the Supreme Court under 226 and Art. 32. What is left to the vacuum in the administrative law is the political corruption. Are we able to effectively curb this political corruption by this Lokayukta Act ? I have my own misgivings. I am sure, friends would appreciate, the Chief Minister would appreciate and try to bring much more comprehensive Legislation.

10-40- p.m.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :-- అదృష్టం, లోకాయుక్త బిల్లు ప్రవేశ పెట్టాలని, ఇలాంటి ఇన్ స్టిట్యూట్ ఒకటి వుండాలని కోరిన వారిలో నేను ఒకడిని, నా పార్టీ కూడా కోరింది. ఈ బిల్లు జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీకి రిఫర్ చేయబడినప్పుడు ఆ కమిటీలో అన్ని విషయాలలో సభ్యులందరూ ఒక అంగీకారానికి రాలేకపోయినా, కొన్నిటిలో రావడం జరిగి రిపోర్టు ఇవ్వడం జరిగింది. కాని ఈ నాడు కాననపల్లె ముందు వుంచిన లోకాయుక్త బిల్లు కాని, ఉపలోకాయుక్త బిల్లు కాని వీటి వల్ల ఎటువంటి ప్రయోజనం సాధించుకుందని నేను అనుకోవడం లేదు. న్యాయ వ్యవస్థమీద, చట్టాలమీదా సమ్మతం లేక నేను ఈ విధంగా మాట్లాడటం లేదు. అధికారంతో పూర్వే వ్యక్తులు, నాయకులు సమ స్వార్థ రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం దీనిని ఉపయోగించుకొనే అవకాశం, కాపు వుందని మీ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారిని లోకాయుక్త పర్ ప్యూస్ నుండి తీసేయగానే ఈ బిల్లు యొక్క ప్రాముఖ్యత, ఎఫెక్టు పోయిందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను చీఫ్ మినిష్టరుగా ఎవరై నా వుండనివ్వండి, చీఫ్ మినిష్టర్ మె కమ్, అండ్ గో, ఎవరైనాగాని ఆరోపణలు రావడం సర్వసాధారణం. రోజుకాని ఆరోపణలు ముఖ్యమంత్రిపై వచ్చినప్పుడు వాటిని చేసిన వ్యక్తికి వాటిని రుజువు చేసే అవకాశం ఇచ్చి అవి నిరాధారం అని విరూపించుకోవలసిన అవకాశం ఆయనకు ఇస్తే పబ్లిక్ లో రాజకీయ వ్యవస్థలో, ప్రజాస్వామ్యం మీద సమ్మతం

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee) (passed).

వుంటుంది. కాని ముఖ్యమంత్రిని ఒక కింగ్, హి కెన్ డు నో రాంగ్ అనే పద్ధతిలో ఈ పరిధి నుండి తీసివేయడం అశ్వర్యంగా వుంది. దీనికి చట్టబద్ధమైన అవరోధం వుందంటే కాంపిటెంటు అధారిటీ ఎవరు అని అడుగుతున్నాను. If the Lokayukta finds fault with the Chief Minister about the action taken by him, who is the competent authority to act upon? అనే ప్రశ్న వేస్తున్నారు. నా వరకు నా అలోచన ఏమిటంటే the mere indictment of the Chief Minister by the Lokayukta is sufficient. ఎప్పుడైతే లోకాయుక్త ముఖ్యమంత్రి పొరపాటు చేశారని అనుకోవడం జరుగుతుందో అప్పుడే అది న్యాయ సమాప్తం అవుతుంది. కాననసభలో మేము అనేక విషయాలు తీసుకువస్తాము. ప్రభుత్వం కొన్ని ఒప్పుకోవడం, దిద్దుకోవడం జరుగుతుంది. అలాంటి అవకాశం ప్రభుత్వానికివుంది. ముఖ్యమంత్రికి 226 ఓపెన్ కదా అంటున్నారు. అదే మిగిలిన వారికి పరికరాధనడం న్యాయసమ్మతమైన వాదన కాదు.

Article 226 is open even for Ministers also; it is open to the Legislators also and even I.A.S. Officers. మనం చూస్తున్నాము, మహా 10-40 a.m.

రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రిగారి మీద ఆరోపణలు వచ్చినవి. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్య మంత్రిగారి మీద ఆరోపణలు వచ్చినవి. ప్రతిపక్షాల వారు చేశారు వారికి పని లేదని చెప్తున్నారంటే హాస్యాస్పదంగా వుంటుంది.

In our own history- in your own period of 5 years, we have seen the ruling party members making sweeping allegations against their own ministers and even Chief Ministers. We have sufficient proof on this issue. సమస్య ఏమంటే ముఖ్య మంత్రిగారి మీద కంప్లెంటు వచ్చినప్పుడు అనర్థంగా ఏమి చేస్తారంటే సెంట్రీల్ హోం మినిస్టరు గారికి రెఫరు చేస్తారు. పోయినసారి మన ముఖ్యమంత్రిగారి మీద ఆరోపణలు వచ్చినప్పుడు పార్లమెంటులో క్వశ్చన్ వస్తే సెంట్రీల్ హోం మినిస్టరు గారు ముఖ్య మంత్రిగారి కామెంట్స్ కొరకు పంపించివామని చెప్పి ముఖ్యమంత్రిగారి కామెంట్స్ వచ్చిన తరువాత There is nothing in it. అని డిస్మిస్ అఫ్ చేశారు. ఏ విధంగా న్యాయం జరుగుతుంది? రాజకీయ వ్యక్తుల చేతుల్లో జడ్జిమెంటును పదిలిపెట్టి యిది బాగా జరిగిందని మనం అనుకోవచ్చుగాని బ్రజలను నమ్మించలేము. యిది న్యాయాన్ని మీట్ కాదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుచ్చాను. ప్రహ్లాద్ సింగ్ కైరాన్ పైన ఆరోపణలు వచ్చినవి. అంతూలే పైన వచ్చినవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారి మీద ఆరోపణలు వచ్చినవి. వాస్తవార్థకంగా ఆరోపణలు పెట్టబడినవి. కాంగ్రెస్ (ఐ) కానన సభ్యులు సంతకాలు పెట్టి కేంద్రానికి ఆరోపణలు పంపించిన సంగతి మనకు తెలుసు. అలాంటప్పుడు ఆ ఆరోపణలను విచారించే సాధనం లేకుండా మేము అవినీతిని అంతమొందిస్తామని ముఖ్య మంత్రిగారు చెబితే లోకాయుక్త వచ్చింది గాబట్టి ఇది అంతా బాగా వుండనుకుంటే న్యాయం కాదు. మొన్ననే చెప్పాను. If the overhead tank is clean you get good water from the tap. If the overhead tank gets polluted, how do you

get good water? ఓవర్ హెడ్ ట్యాంక్ పాల్యూట్ అవుతుంటే క్రింది స్థాయిలో మంచి నీరు వస్తుందనుకుంటే అంత కంటే అమాయకత్వం యింకొకటి వుండదు. If the Chief Minister is clean the ministers will try to be clean. If the Minister is clean the officers try to be clean. దానివల్ల వల్లిక్ స్టాండర్డు పెరిగే అవకాశాలు వుంటాయి. ముఖ్యమంత్రి, శాసన కూడా లోకాయుక్తకు అతిథుడు కాననే భావం ఎప్పుడైతే వస్తుందో అప్పుడు ఆయన కూడా జాగ్రత్తగా వుండే అవకాశం వుంటుందని ప్రభుత్వానికి మంచి చేస్తున్నాను. 226 క్రింద ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. ఆ 226 క్రింద ముఖ్యమంత్రిని పార్సిక్యూట్ చేయాలంటే కూడా You have to take the permission of the Governor. The Governor has to give sanction. మహారాష్ట్రలో యివ్వలేదా అనవచ్చు. మహారాష్ట్రలో ఎప్పుడు యిచ్చారు? ఆ ముఖ్యమంత్రి దిగిపోయిన తరువాత; ఆ ముఖ్యమంత్రితో రాజకీయ విభేదాలు వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వ పీఠం వైకోర్టులో కస్పిడ్ అయిన తరువాత అక్కడ వర్మిషను యివ్వడం జరిగింది ముందు వర్మిషను యివ్వలేదనేది గుర్తు పెట్టుకోవాలి. అందువల్ల రాజకీయ నాయకుల ప్రమేయం లేకుండా ఒక న్యాయ వ్యవస్థను నృప్తించడం మీ ఉద్దేశమా లేకపోతే పరిమిత మెనటువంటి ఒక యిన్స్టిట్యూషనును పెట్టి మీకు వ్యతిరేకంగా వుండే మీ పార్టీలో వుండే రాజకీయ నాయకులపైన మిగతా ప్రతిపక్షాల పైన లేదా యిష్టం లేని అధికారుల పైన చర్య తీసుకోవడం మీ ఉద్దేశమా అని అడుగుతున్నాను. దీనితో యీ ప్రావిజన్ను చూస్తున్నప్పుడు యీ అనుమానం కలుగుతుంది. ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించాలని కాదు. నాకు వచ్చిన జనియూన్ ఫీలింగును మీ ముంగు పెడుతున్నాను. ఇక లోకాయుక్తను ఎవరు ఎపాయింట్ చేస్తారు. ఛీఫ్ మినిస్టరు యిన్ consultation with the Chief Justice, Leaders of Opposition అపోజిషను లీడర్స్—యీ ముగ్గురు కలిసి కన్సల్టేషనుతో నిర్ణయించాలని చెప్పారు. కన్సల్టేషను అంటే ఏమి జరుగుతుందో మీకు తెలుసు. డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జిని జిల్లా కలెక్టరు కన్సల్ట్ చేసి వల్లిక్ పార్సిక్యూటర్స్ ను రికమెండు చేసినట్లు జరుగుతుందనేది మీకు తెలుసు. కన్సల్టేషన్ అంటే కంకరెన్సు కాదు. కన్సల్టేషను అంటే చారి అభిప్రాయం, వారి అభిప్రాయాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోవడం తప్ప ఫైనల్ అభిప్రాయం తీసుకునే అథారిటీ ముఖ్యమంత్రి చేతిలో వుంటుంది యిక్కడ పెట్టిన అమెండుమెంట్ ప్రకారం అమెండుమెంట్ ఎట్లా వస్తుందో మాకు తెలియదు. After considering the views of the Chief Justice and the Leaders of the Opposition, the Chief Minister will finalise the selection of a person for the appointment of a Lokayukta అని వుంది. అంటే మీ యిష్టం అయిన వ్యక్తిని పర్సన్ ఆఫ్ యువర్ ఛాయిస్ లోకాయుక్తను ఎపాయింట్ చేయడానికి నిలుపుతుంది. ఆరోపణలు ఎవరి మీద చేయబడుతున్నాయి? మంత్రుల మీద, ముఖ్యమంత్రుల మీద, శాసనసభ్యుల మీద చేయబడుతున్నాయి, వారి మీద ఆరోపణలు వచ్చినప్పుడు ఎవరు విచారించాలి అనేది ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయిస్తారు. ఆ విషయముతో ఆయనకు

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee)

పైనలు దీనిషమకు అవకాశం వుంటుంది, దీనివల్ల న్యాయం జరుగదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. అందువల్ల నాకు యీ డౌట్స్ వున్నవి. ఈ లోకాయుక్ట్ ఎఫ్ డి గా వని చేయాలంటే చిత్తాబ్ ఫియర్ ఆర్ ఫేవరు, ఏ విధమైనటువంటి అవకాశం లేకుండా జరగాలంటే దానికి ప్రభుత్వముతో సంబంధం లేకుండా ఎగ్జిక్యూటివ్ తో నిమిత్తం లేకుండా మన సే ఏ మాత్రం లేకుండా ఏ విధంగా అయితే హైకోర్టు ఫీస్ జస్టిస్ ఫుంటాడో-లోకాయుక్ట్ యినిస్టిట్యూషనును from the recommendation of the Chief Justice of India to your Chief Justice of the High Court, వారే ఎస్లాయింటు చేసే దానికి అమెండుమెంటు తీసుకువస్తే కాగుంటుంది. మన సలహాలువుంటే You are a party here. You are an accused here. ఎక్జిక్యూషను కన్స్ట్ర్ట్ చేసి విచారణ జరుపాలనడం న్యాయమైనటువంటిది కాదు. 1952లో లోకాయుక్ట్ చేసి వుంటే అప్పటి పరిస్థితులలో దానిని అందరు అంగీకరించి వుండేవారు. We are living in 1982. 82లో మనం చూస్తున్నాము. పైల్పులో నుండి కాగితాలు పోతున్నాయి. మంతులైన ఆరోపణలు వస్తున్నాయి, వ్యవహారం వారు చేస్తున్నారు, పరవహం వారు చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంతుల మీద ఆరోపణలు వస్తున్నాయి. పబ్లిక్ స్టాండర్డు దిగజారిపోయినవి. రాజకీయ మొరాలిటి లేకుండా పోయింది, ఒక పార్టీని గుర్తించి అనడంలేదు. ఈ పరిస్థితులలో ప్రజలకు ఏ విధంగా నమ్మకం కలిగిస్తారు. యీ విధమైనటువంటి ప్రావిజన్లును పెట్టి. లోకాయుక్ట్ కు ఒక సిటింగ్ జడ్జి ఆఫ్ ది హైకోర్టును పెడితే సరిపోతుంది. ంటున్నారు. సిటింగ్ జడ్జి ఆఫ్ ది హైకోర్టును పెట్టినప్పటికీ Who should be the Lokayukta ? Who should be the person to be appointed as Lokayukta ? ఫీస్ మినిష్టరు అంటే ఫీస్ మినిష్టరు యీజ్ ది హయ్యెస్టు executive of the State. వారి సే ఏ మాత్రం పుండకూడదనేది నా అభిప్రాయం. Even if you don't consult the Leaders of Opposition, we don't mind. ప్రతిపక్ష నాయకులను సంప్రదించకున్నా మాకు బాధలేదు. ఈ దేశములో యింకా కొంత న్యాయవ్యవస్థ పరిరక్షించబడుతున్నది. హైకోర్టు విషయములో ఛాయన్ పదిలిపెట్టడానికి మీరు సిద్ధంగా వుంటే నాకు అవ్వంతరం లేదు. దానిని ఆమోదించడానికి సిద్ధంగా వున్నాము. అలా కానప్పుడు దీనిని ఏ విధంగా తీసుకు వచ్చినప్పటికీ యీ బిల్లు వల్ల అనుకున్న ప్రయోజనము సాధించబడదు. ఇది పొలిటికల్ హెరాఫ్ మెంటుకు తమ పార్టీలో వున్న దీని డెంటును అణగతొక్కిడానికి, గెలిచినవారు ఓడిపోయినవారిని ఏర్పించడానికి సాధనంగా ప్రభుత్వం మిన్ యూజ్ చేసే అవకాశం వుంది. అది మొత్తం పరిగణలోకి తీసుకోవాలి, దీనికి ఏ విధంగా ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారు. వెంకట్రాం గారు ముఖ్యమంత్రిగా పుంటారా సుబ్బారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అవుతారా అనే విషయంకాదు. ఎవరు అవుతారు కాదు అనేది ప్రజల చేతిలో వుంది. ఎవరు వున్నప్పటికీ దీనిలో దుర్వినియోగం జరిగే అవకాశం వుంది.

ప్రాజెక్టుకు మనం వెదుకున్నాము. When we are approaching the High Court, we are approaching with some confidence. ఏదో వ్యాయం జరుగుతుందని వెదుకున్నారు, ఓడిపోయినవాడు కూడ— ప్రాజెక్టులో అన్యాయం జరిగినా కూడ ఏమీ చేస్తాము మన కేసును సరిగా ప్రెజెంటు చేయలేకపోయాం, అనే భావముతో వస్తున్నాడు గాని అక్కడ ఏదో మోసం జరిగింది వాకు వ్యతిరేకమైన జడ్జిని వేయడం వల్ల యితా జరిగిందనే భావముతో రావడం లేదు ఎపాయింట్మెంట్లు ఆఫ్ లోకాయుక్ట్ ఆ విధంగా వుండాలని మనవి చేస్తున్నాను కాననసభలో అనేక ఆరోపణలు చేస్తున్నాము ఈ కాననసభ ఫోరమ్ను పబ్లిక్ ఓపినియన్ ను క్రియేట్ చేసి పబ్లిక్ ఓపినియన్ ను మార్ట్ చేసి అధికారములో వున్న వ్యక్తులు తప్పులు చేయకుండా నిరోధించడం కొరకు వువయోగిస్తున్నాము. మీరు ముఖ్యమంత్రిగారిని దీని పరిధిలోకి తీసుకు రాకుండా లోకాయుక్ట్ కు మీ యిష్టం వచ్చిన వ్యక్తులను ఎపాయింట్మెంట్లు చేయడంవల్ల కాననసభలో పరిమితమైన చర్చకు నిరోధించేదానికి దీనిని ఒక సాధనంగా వువయోగించుకోవడానికి అవకాశం వుంది. ఆ విధంగా దుర్వినియోగం చేసే అవకాశం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. మరకు తెలుసు, చిన్న విషయం మున్సిఫ్ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో వున్నా కూడా the matter is sub judice. Don't talk but only talk about the facts అని చెప్పే అవకాశం వుంది.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య :— జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీలో వెంకయ్య నాయుడుగారు మెంబర్లు, ఎపెండిక్స్ 4 లో ఎంతో మంది ఓపినియన్స్ యిచ్చారు. వారి ఓపినియన్ కి నబడదు. ఇన్ని మాట్లాడుతున్నారు, వద్దు అనడం లేదు, అది అన్ని యివ్వటి దిస్ కవరియా? అంతకుముందు మరచిపోయానా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :— నా అభిప్రాయాలు వున్నకం అంతా చదివితే తెలుస్తుంది. From the beginning I am not very happy with the very intention of the Government. దీనెంటు నోటు యివ్వవలసిన అవసరం కూడ లేదు. When I am there to speak in the House why should I submit a dissent note? That is my stand. అదే ఆశురు మీటింగు అనే విషయం ముందుగా మాకు తెలియ లేదు, ఆ మీటింగు ఎడ్జర్స్ అయిపోయింది, కొంత మంది దీనెంటు వంపించారు, కొంత మంది వంపించ లేదు. ఆ టెక్నికల్ గ్రాండ్స్ మీద నా అభిప్రాయాలు పరిగణలోకి తీసుకోకుండా జరిపించుకుంటూ మంతు చేయగలిగింది ఏమీ లేదు. I participated in the Joint Select Committee meetings and you can see my comments in the number of pages. నా అభిప్రాయం ఏమంటే యీ కానన సభలో జరిగే చర్చలను ఎఫెక్టివ్ గా నిరోధించే అవకాశంగా దీనిని వువయోగించుకునే ప్రమాదం వుంది. ఈ ప్రమాదాన్ని ఏ విధంగా అరికడుకారో వాకు అర్థం కావడం లేదు. As and when an issue is raised he may simply say that we are referring to Lokayukta

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-
Lokayukta Bill, 1981 as reported by
Joint Select Committee).

అవసరము. అన్న తరువాత You are barring the discussion in the House. అందువల్ల కనిపించే పబ్లిక్ ఓపీనియన్ ను క్రియేట్ చేసే యినిషియేటివ్ నును కూడ చెల్పు తీసే అవకాశం వుంది గాబట్టి దానికి ఏ విధంగా సమాధానం చెబుతారు అని అడుగుతున్నాను. మనం చూస్తూనే వున్నాము. జడ్జెన్ కు వంటింది చివరిక్ ఓపీనియన్ వచ్చినప్పటికీ కూడ ఎంత పబ్లిక్ ఓపీనియన్ క్రియేట్ అయినప్పటికీ కూడ The Judges have not chosen to resign from the beginning. అలాంటి పరిస్థితి నచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వం యొక్క కన్నులేపను ద్వారా వచ్చే జడ్జిలను ప్రభుత్వం ఏవిధంగా ఛూజ్ చేసుకుంటుంది అనే విషయములో కూడ మనము జాగ్రత్తపడవలసిన అవసరం వుంది, ముందు దాని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది. ఆ విషయం పరిగణలోకి తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. My concrete proposal is 10-50 a. m. if the Government is serious and sincere let them bring the Chief Minister also under the purview of this Lokayukta and if the Government also is serious let the power of appointing be given to the High Court Chief Justice. ఈ రెండు జరుగకుండా ఏదో ఆరోపణలు అంటున్నారు కనుక లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త విల్లు తీసుకొని వచ్చాం అని చెబితే చెప్పవచ్చు కాని ప్రయోజనం లేదు. ఈ ప్రభుత్వానికి 1978 లో ప్రజలు మాండేడేటు ఇచ్చారు. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు ఈ విల్లు తీసుకొని రావడానికి మిమ్మల్ని ఎవరు నిరోధించారు. మీకు మెజారిటీ లేదా? ఇప్పుడై నా తీసుకొని వచ్చాము మంత్రాపింపడని చెప్పవచ్చు. మీకు విల్ ఉంటే, ఇటువంటి ప్రాతిపదిక ఉంటే 1977లో, 1979లో, 1981లో ఎందుకు తీసుకొని రాలేదు ?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—1981లోనే తీసుకొని వచ్చామని మీకు జ్ఞాపకం లేదేమో ; తెన్నే తెచ్చినందుకు కోపం, లేకపోతే తనందుకు కోపం. వెంకయ్య నాయుడు గారికి ఏమి చేయాలో మాకు అర్థం కావడంలేదు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు:—నన్ను ఏమి చేయాలో చారికి తెలిస్తే పదిహేయి ఉండేవాడిని కదా. 1981లో జాయింటు సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు ఇచ్చిన తరువాత ఇంత అలస్యం ఎందుకు జరిగింది. మీకు వచ్చినటువంటి ఇబ్బందు లేమిటి ? ఇప్పుడు మేము అనుకున్న విధంగా ప్రజలకు అనుమానం లేకుండా ఈ అమెండుమెంటు తీసుకొని వస్తే కాగుంటుంది. Even at the end of the term if you are bringing such a piece of legislation, we will welcome it. కాని. అలాగ కనిపించడంలేదే. మొక్కుబడి తీర్పుకోవడానికి చేసినట్లు కనిపిస్తున్నది. అందువల్ల ఇటువంటి అమెండుమెంటును ప్రభుత్వం తీసుకొని వస్తే మేము నవార్డు చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాం లేకపోతే వ్యర్థంగా ఈ విల్లును పాస్ చేసాము అని చెప్పకొనడానికి ఈ విల్లుపాస్ చేసే పక్షంతో It is better to withdraw that Bill if the Government is not coming forward with such amendments. దీనిని విత్ డ్రా చేసుకొనడం మంచిది.

శ్రీ టంకార్ గారు కొన్ని అమెండుమెంట్లు ఇచ్చి ఉన్నారని నేను తెన్నులో. ప్రధాన మంత్రిని వదిలిపెట్టినా ఉన్నానని మిగిలిన వాటికి మీరు అంగీకరిస్తే, మిగిలిన వాటికి అంగీకరించడానికి సిద్ధంగా ఉంటే మేము దీనిని అంగీకరిస్తే స్థానంగా ఉన్నాము. రేపు వచ్చే ఎలక్షన్లును దృష్టిలో ఉంచుకొని వీరిమీద వచ్చే ఆరోపణలను ప్రజలు, ప్రజా నాయకులు ఎదుర్కొని చెప్పకుండా ఉండడానికి చూపించడానికి ఇది ఒక సంస్థ అని మనవి స్పష్టం నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—అభ్యుదయ, ఈ బిల్లును తయారు చేయడానికి చాలా శ్రమ వదలనిన అగత్యం వచ్చింది. ఇతర రాష్ట్రాలలో ప్రజాపెట్టణలు వంటి లోకాయుక్త బిల్లును కూడా తెప్పించుకొని, కేంద్రంలో ఉన్నటువంటి లోక్ పాల్ బిల్లును కూడా పరిశీలించి కేంద్రంలో ఉన్నటువంటి ఎన్నడప్పుడు కూడా సంప్రదించిన తరువాత ఈ బిల్లును జాయింట్ సెలక్షన్ కమిటీలో క్లౌజ్ బై క్లౌజ్ సుదీర్ఘంగా చర్చించిన తరువాత ఈ బిల్లును ఫారంలోకి తీసుకొని వచ్చాము. ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉన్నటువంటి లోకాయుక్త బిల్లుకంటే మన బిల్లు చాలా ఎక్స్ ట్రా బిల్లు.

We have put into the Bill a force which will really empower the Lokayukta with some substantial powers. ఆ ఫౌండేషన్లు కాని ఆ రిక మెండేషన్లు కాని తప్పకుండా విలువ ఇచ్చాలని ఉద్దేశ్యం ఈ బిల్లులో ఇంఫ్రావ్ చేసాము.

శ్రీ వి. సుబ్బయ్య:—చీఫ్ మినిష్టరును ఎందుకు వదిలివేసారు?

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—చీఫ్ మినిష్టరును వదిలివేయడానికి రాజకీయ మైనటు వంటి కారణం ఏమీ కాదు ఈ రోజున ఒక పార్టీ వారు పవర్ లో ఉండవచ్చు. రేపు ఇంకొక పార్టీ వారు పవర్ లో ఉండవచ్చు. అది కేవలం కానిస్టిట్యూషన్ ప్రావీడెడ్. Chief Minister is the Chief Executive Authority of the State. The only power that can dismiss the Chief Minister is this august House. He may be an angel.

Sri M. Venkaiah Naidu—It is the Prime Minister and not this august House.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—అది ఏ కాలంలో అయినా ఉంది. జనతా పార్టీ లో ఉన్నప్పుడు కూడా చీఫ్ మినిష్టరును మార్చడం జరిగింది. అది ఎప్పుడూ ఉంటుంది. Whenever he loses the confidence of his party, he will naturally step down whether it is a Communist Country or Socialist Country or Congress (I) party or B.J.P. Let us not look from the personal point of view. Let us examine this in a broad-based perspective. చీఫ్ మినిష్టరు ఏజెంట్ అయినప్పటికీ కూడా

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

If the House passes a no confidence motion he has to step down. Suppose he has got some weakness but still enjoys the confidence of the House the constitution intends that he must be the Chief Minister. కానిస్టేట్యూషన్ పొలిటిక్స్ ప్రకారం Chief Minister has the executive power. The Constitution provides only one check and it is the Assembly, it is the Legislature which represents the people.

Sri S. Jaipal Reddy:—I consider Ayyapu Reddy to be a legal luminary. My intention is not interrupt but to seek clarification. Over the Chief Minister there is Legislature. For every office there is somebody to check. The need for this institution arose because those who are supposed to supervise are not doing. Therefore, for a Minister, Chief Minister is there. For an M.L.A. people of his constituency are there. For an I. A. S. Officer the Government is there. For the Government the people of Andhra Pradesh are there. Therefore, if that is the argument that is advanced there is no need for this institution, just as there is no need to include the office of the Chief Minister under this purview. There is no need to include any office at all under the purview of this institution.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—నేను ఆ పాయింటును క్లియర్ చేస్తాము. We have to believe somebody somehow or the other. గాడ్ నైన మాపర్ గాడ్ అని ఉండదు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Chief Minister is not a God.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—కానిస్టేట్యూషను ప్రకారం చీఫ్ మినిష్టరును తొలగించడానికి అసెంబ్లీకి అధికారం ఉంది. రాజ్యాంగంలో ఎవరికి అధికారం ఇవ్వలేదు. జుడిషియరీకి కూడా....

Sri S. Jaipal Reddy:—There are people like us who are sceptical about your God also.

Sri E. Ayyapu Reddy :—They can only pass remarks. They can say the Chief Minister has misdirected. It is left to his good discretion and good sense whether to resign or not.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):—రాజ్యాంగం ప్రకారం చీఫ్ మినిష్టరును తొలగించడానికి అసెంబ్లీకి అధికారం ఉంది, ఇంకెవరికి అధికారం లేదని అన్నారు. మినిస్ట్రీని డిస్మిస్ చేసే అధికారం కేంద్ర హోం డిపార్టుమెంటుకు ఉంది కదా.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—రాజ్యాంగంలో ప్రెసిడెంటుగారికి కొన్ని పౌవర్స్ వచ్చాయి. పచ్చడై నా ప చీఫ్ మినిష్టరు అయినా రాజ్యాంగాన్ని అధిగ

మిస్టర్ స్పీకర్ the constitutional machinery has come to a grinding halt then in such circumstances the President has got powers to impose the President's Rule and thereby effect the removal of the Chief Minister. ఈ రెండు ప్రావిజన్లు తప్ప వేరే ప్రావిజన్లు రాజ్యాంగంలో ఏమీ లేవు. చీఫ్ మినిష్టరు స్థానంలో ఎవరు ఉన్నారని కాదు. ముఖ్యమంత్రికి ప్రజా నాయకుడుగా అన్ని సర్వాధికారాలు ఇవ్వడం జరిగింది. చీఫ్ మినిష్టరును తొలగించే అధికారం లోకాయుక్తకు లేకపోయినా కాని To render his position somewhat subversive or somewhat degraded, can we give it to Lokayukta ?

11-00 a.m. ఈ సరకు ఉన్నటువంటి అధికారాన్ని చీఫ్ మినిష్టరును తొలగించే అధికారాన్ని లోకాయుక్తకి లేకపోయినా గాని to render his position somewhat subversive or somewhat degraded can we give to a Lokayukta అన్నటువంటిది మెయిన్ ఆమూల్యం. ఎవరు చీఫ్ మినిష్టరు అనేది కాదు. దీనితో ఏమి అవుతుంది లోకాయుక్త పోజిషన్ ? He is not merely a Judge but he is a investigating Officer, He makes an investigation తైలాల్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఈ లోకాయుక్త ఎందుకు తీసుకువచ్చారు అన్నారు. ఎందుకోసం అంటే మై ప్రేమడు పోజిషన్ ఎంజాయ్ చేసేటటువంటి వారిని ఇన్ వెస్టిగేట్ చేసే పవర్లు ఇప్పుడు లోకాయుక్త ఇచ్చాము. Let me take a concrete instance చీఫ్ మినిష్టరు పైన ఇన్ వెస్టిగేట్ చేసే అధికారం, ఒక కంప్లెయింట్ ఇచ్చినప్పుడు, ఈ లోకాయుక్త ఉన్నప్పుడు what will be the position of a Chief Minister ? ఒక లోకాయుక్త ఉండి ధరకాస్తు ఇన్ వెస్టిగేట్ చేస్తున్నాడు He is not merely a Judge. He gets much more than the powers of a Judge ఇప్పుడు మన హోస్టల్లో అడిమియరీలో ఉన్నటువంటి జడ్జి తన దగ్గరికి కేసు వచ్చినప్పుడో ఆ కేసులో కాండక్టు చూసినప్పుడో రికార్డు చూసినప్పుడో దాంట్లో ఎగ్జిక్యూటివ్ లో ఉన్నటువంటి వాని యొక్క కాండక్టు బాగాలేదు అన్నప్పుడు he may pass adverse remarks that too it will not be binding if it is to bite the hand if suppose if he is also a party and is given an opportunity to explain his his conduct and even after hearing the explanation if the Judge passes a remark then probably it will be binding on him and it will have moral and judicial effect. కాని అలాంటి పోజిషన్ కాకుండా ఈ లోకాయుక్త అన్నటువంటి దానికి ఇంకా విస్తృత మైనటువంటి అధికారాలు ఇస్తున్నాము. ఈ ఇన్ వెస్టిగేటింగు అన్నటువంటిది క్యాబిన్ పోలిను పవరు. చీఫ్ మినిష్టరు పైన క్యాబిన్ పోలిను పవరు అన్నటువంటిది కాన్ స్టిట్యూషనల్ గా చెల్లదు. అతని పోజిషన్ ని మనం చెప్పు కొంటురు చెప్పు ఏర్పాటు చేయడంలో, చీఫ్ మినిష్టరు పోజిషను తనకి ఉన్నటువంటి కాన్ స్టిట్యూషనల్ రెస్పెక్టును మనము తీసివేస్తున్నాము అన్నటువంటిది నా వగైరా మైనటువంటి విశ్వాసము. ఎందుకంటే ఇది ఇతర రాష్ట్రాల్లో

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

కూడా ఉంది. లోక్ పాల్ బిల్లులో మాత్రమే ఛీఫ్ మినిష్టరుని ఇన్ ఫ్లూడ్ చేశారు. Lokpal can investigate అది కూడా Lokpal will make a recommendation only to the President of India. President of India must be satisfied that this Chief Minister has transgressed the Constitution subverted the Constitution and then alone can take action.

Sri S. Jaipal Reddy (Kalvakurthy):—I am trying to interrupt in the spirit of discussion. Sir, Mr. Ayyapu Reddy, I am afraid, is contradicting himself. Originally he said, that the Chief Minister could be removed only by the Legislature: by the President of India to the instrumentality of Governor, but now he says the Lokpal Bill envisages, investigation against the office of the Chief Minister also. A question arises as to why the institution of Lokayukta should not investigate the office of the Chief Minister when the Lokpal can investigate. Mr. Ayyapu Reddy would remember that under the proposed Bill the Lokayukta would have the status of Chief Justice of High Court.

శ్రీ జ. అయ్యప్పరెడ్డి:—అది రాజ్యాంగంలో ఉన్నటువంటి ప్రెసిడెన్షియల్ పవరుకి సంబంధించినటువంటిది. అ పవరును ఎక్స్ ప్లైట్ చేసి దాని నిమిత్తం the Lokpal is made for the purpose of enabling the President to exercise his constitutional power. He merely makes a recommendation. అందు కోసమే లోక్ పాల్ బిల్లులో మాత్రమే ఛీఫ్ మినిష్టరుని ఇన్ ఫ్లూడ్ చేయడం జరిగింది. and they have done it wisely constitutionally and legally. ఛీఫ్ మినిష్టరుని కూడా మనం ఇక్కడ ఇన్ ఫ్లూడ్ చేస్తే లోకాయుక్త దగ్గర ఎప్పియర్ అయ్యే ఖర్చు ప్రతిరోజు ఛీఫ్ మినిష్టరుకి ఉంటే The Chief Minister can never function effectively, he can never discharge his constitutional responsibility. అందు కోసమే ఛీఫ్ మినిష్టరుని, ఏదో రాజకీయ మైనటువంటి ఉద్దేశముతో కాదు. ఈ సభకు ఉన్నటువంటి సావరీన్ పవరు, ఈ ప్రజాస్వామ్యంలో ఛీఫ్ మినిష్టరును డిస్ మిస్ చేయగలిగినటువంటి హక్కు మనకే ఉన్నది. వేరే వారికి ఎవరికీ లేదు. మనం కావాలని వస్తే ఒక కమిషన్ ఏర్పాటు చేసి ఛీఫ్ మినిష్టరుపైన ఇన్ వెస్టిగేట్ చేసి అది వచ్చిన తరువాత this House can pass a Motion of no-confidence. అంతేగాని మనకు ఉన్న అధికారాన్ని ఎవరికో, ఒకరికి అప్పాయింటు చేసి, కానీ అప్పాయింటు చేసుకున్న వారికి Chief Minister himself has to appoint or somebody has to appoint— మనము ఇప్పటికైనా గాని ఈ ఇన్ స్టిట్యూషన్ ఛీఫ్ మినిష్టరు ఇన్ స్టిట్యూషన్, అన యొక్క రెస్పెక్టిబిలిటీ, అథారిటీని కీన్ లీ చేయడం మన విధి. It is Constitutional aspect which has been debated through the length and breadth of India and this is the position. Chief Ministerను every minute we cannot be suspecting him because people have elected him, we have to necessarily impose this

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

confidence and naturally it is the people's representatives that have got the superior power over the Chief Minister and in between there shall not be any body అత్తకున్నటువంటి అధికారం మనకు ఉంది. కనుక మన అధికారంలో ఇంకొకరిని గిత్తను తీసుకు వచ్చి పెట్టవలసినటువంటి ఆ తర్వాత లేదు అన్నటువంటిది. అందుకోసం మే చీఫ్ మినిష్టరుని ఎక్స్ క్లూడు చేయడం అగింది. అంతేగాని లేకపోతే రాజకీయమైనటువంటి ఉద్దేశాలు ఇందులో ఏ మాత్రం లేవు. అదే మెయిన్ గా వారు చెబుతూ ఉన్నటువంటిది. తరువాత సిటింగ్ జడ్జ్ ఉండాలి అన్నటువంటిది కై పాలరెడ్డిగారు చెబుతూ వచ్చారు. ఈ విషయాన్ని కూడా జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీలో మేము చాల యోచన చేశాము. ఇది పార్ట్ లీ పోలిసు వవర్సు ఉన్నాయిలోకాయక్త, అందుకోసం ఇవ్వబడున్నటువంటి పోలిసు వవర్సులో not only a sitting judge but any other person who has got that qualification he can also be appointed as a Lokayukta or upa-Lokayukta అందుకోసం we have not narrowed down to the merely sitting judge. తరువాత వెంకయ్యనాయుడుగారు అన్నారు. చీఫ్ జస్టిస్ గారి యొక్క కన్సల్టేషన్, చీఫ్ జస్టిస్ గారే అప్పాయింట్ చేయాలి అన్నటువంటిది. చీఫ్ జస్టిస్ గారి ఒపినియన్ తీసుకుంటున్నాము. అపొజిషన్ తీడగ్గు యొక్క ఒపినియన్ అన్నీ కూడా కన్సిడర్ చేసిన తరువాతనే లోకాయక్తను అప్పాయింట్ చేయడం అరుగుతుంది గాని వారి ఒపినియన్ ఏమీ తీసుకోకుండా అప్పాయింట్ చేయడం అన్నటువంటిది విలుకాదు. దటీ విత్ కన్ కలెన్సు అన్నప్పుడు మాత్రము చాలా కష్టాలు వస్తాయి. ప్రాక్టికల్ గా చూసాము. With concurrence of the Chief Justice or in consultation with them. అన్నప్పుడు కూడా చాలా కష్టాలు వచ్చాయి. ఇప్పుడు కానిస్ట్రూషన్ లోగా ఎవము జడ్జ్ అప్పాయింట్ మెంట్ లోనే ఎన్నో డిఫికల్టీస్ ఫీలు అవుతున్నాము అలాంటి దుష్ఫలి లేకుండా డిలెస్ జరగకుండా జాప్యము లేకుండా ఇమీడియట్ గా పట్ట చేసి దాని కోసమే after taking the views the State Government Or the Chief Minister can appoint Lokayukta. అన్నటువంటి ప్రావిజను ఇక్కడ పెట్టాము, కనుక ఇక్కడ జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీలో చేసినటువంటి సిఫార్సులు అన్నీ చాలా సమంజసమైనటువంటివి. ఈ బిల్లు చక్కగా రూపొందించాము, దీనిని సభ్యులు అందరు కూడా ఆమోదించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. కై పాలరెడ్డి :—నిన్న చీఫ్ మినిష్టరు గారు మమ్మల్ని కన్వల్ట చేశారు....

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—మనం ఇంకా క్లాజ్ లై క్లాజ్ చర్చకు రాలేదు.

Sri B. Venkatram :—I have to examine all these aspects. I have to come to certain conclusions. I can't be hasty in any matter.

11-10 a.m.

శ్రీ ఎస్. యపాలరెడ్డి :—కొన్ని ప్రావిజన్స్ విషయంలో ఏదో రకాన ఒక అభిప్రాయానికి మేము రావడం అరిగింది. ఆ సందర్భంగా కాదు ఏమీ

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

చెప్పారంటే మేము కన్సిడర్ చేసి, ఉదయం మీకు ఆమెండ్ మెంట్స్ ఇస్తామని అన్నారు. మేము చెప్పిన వాటిలో కొన్నిటిపైనా వారు అంగీకరిస్తున్నారో ఏమో మాకు తెలియదు. వారు స్వచ్ఛందంగా యిచ్చే సవరణలను మాకు యిప్పుడే ఇస్తే, మేము సరియైన అభిప్రాయాన్ని తెలిపేదానికి, సభా సమయాన్ని వృథా చేయకుండా, మిగతా అంశాలపై కేంద్రీకరించే దానికి అవకాశ ముంటుంది. దీనిపై సమాధానము చెప్పవలసినదిగా మీద్యారా కోరుతున్నాను.

Sri B. Venkatram:—I have to examine all these aspects. I have to come to certain conclusions. I can't be hasty in any matter.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నరసపూర్):— అధ్యక్షా, లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త నిలులను తీసుకొని రావడం జరిగింది. అయితే వాటి లక్ష్యాలను సాధించినాడే మేము సంతోషపడతాము. ఇంకా లోక ట్టుదిట్టమైన సెక్షన్స్ పెట్టవలసిన అవసరముంది. గౌరవ సభ్యులు చాలా మంది మాట్లాడారు. కాని ముఖ్యమంత్రిని ఇందులోనుండి మినహాయించవద్దు. ఎందుకనగా, రాష్ట్రానికి సిద్ధాంతాలను, లక్ష్యాలను రూపొందించే ప్రధాన వ్యక్తిగా వుంచారు ముఖ్య మంత్రిగారు. అందువల్ల ఆయనను తీసివేయడం ఎట్లా వుందంటే, గజ దొంగను తీసివేసి, చిన్న దొంగలను పెట్టినట్లుంది. ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, ప్రతి ఫయిలు, ఏదయినా సంబంధించిన విషయాలు మన దగ్గర నుండి ముఖ్య మంత్రి గారికే ఫయిల్స్ పోతాయి. అతనిది పైనుండి ప్రారంభమవుతుంది. అందువల్ల పెద్దవారిని వదలిపెట్టి, చిన్నవారిని పట్టుకోవడం వ్యాయమైనది కాదు. సెక్షన్ 2 (డి) లో “కరప్షన్” మాత్రమేనని అన్నారు. ఇది సరిపోదు. ప్రజల ధనాన్ని దుర్వినియోగం చేయటానికి, పక్షపాతం వహించడం, బంధుప్రీతి చూపడం వీటిని కూడా అందులో చేర్చాలి. ఇది చాలా అవసరము. ప్రజా ప్రతినిధుల గురించి పెట్టారు. ప్రజా ప్రతినిధులు అంటే లెజిస్లేచర్స్, చైర్మన్లే కాదు. అందరూ వస్తారు. దుర్మార్గంగా సంపాదించిన ఆస్తుల లెక్కలను ఎవరికి ఇవ్వాలి? ప్రతి రాజకీయ పార్టీకి తమయొక్క అస్తుల లెక్కలను యివ్వాలి. రాజకీయ పార్టీలు సక్రమంగా పని చేయడం లేదు. ప్రధానంగా అధికారపార్టీ సక్రమంగా పని చేయటంలేదు. అది సక్రమంగా పనిచేస్తే తప్ప, ఈ అవినీతిని, దుర్వినియోగాన్ని అక్రమ వద్దతులను అరికట్టడం కష్టం. అక్రమంగా సంపాదించిన ఆస్తుల వివరాలు ఎవ్వరికి ఇవ్వాలి? పృష్టంగా చెప్పాలి. ఉదాహరణకు లిడ్ క్యాప్ వసువ్య ఉంది. ఇతర అవినీతి వస్తువులను అనుసరించే వ్యక్తులు మన రాష్ట్రములో చాలా మంది వున్నారు. ఇవన్నీ లోకాయుక్త పరిధిలోకి వస్తాయా లేదా తెలియదు. మన రాష్ట్రములో కూడా అవినీతి నిరోధక కాని ఒకటుంది. ఆ కాని పనిచేస్తున్నది. గజెటుడ్ అఫీసర్లపైన వ్యతిరేకంగా ఏ చర్య తీసుకోవాలన్నా, ప్రభుత్వముయొక్క పర్మిషన్ వుండాలి. లంచాలు యిచ్చేటప్పుడు అధికారులకు ఒక సాక్షి ఉండాలి, లంచము యిచ్చేటప్పుడు గజెటుడ్ అఫీసర్లుంటారు.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

ఇన్ని కండిషన్స్ పెట్టి, అవినీతి నిరోధక శాఖను పెట్టారు. అది సక్రమంగా పని చేయటం లేదు. అందువల్ల, ఈ లోకాయుక్త, ఉప లోకాయుక్త విల్లు నీరు కార్పడం జరుగుతుంది. అమలు సరిగ్గా జరగదు. సి. ఎం. ను ఇందులో చేర్చాలి; అప్పుడే ఇది ప్రజలందరి విశ్వాసాన్ని పొందుతుంది. అయ్యపు రెడ్డి గారు రాజ్యాంగాన్ని గురించి మాట్లాడారు. కొన్ని సెక్షన్స్ గురించి వివరాలు చెప్పారు. రాజ్యాంగమే గాని, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కాని అడ్డము రావడం, ఇవన్నీ అడ్డాలు, అవరోధాలు కలిపించిన తరువాత, అవినీతి నేగాని, బంధుప్రితి నేగాని, పక్షపాత మేగాని నానుమాత్రంగానే చేసి, ఉంచడానికి ఇది ఉపయోగపడుతుందికదా ఇది అమలులోకి రాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. మచ్చిందర్ రావు (సికింద్రాబాద్ -కంటోన్మెంట్):— అధ్యక్షా, లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త విల్లును ప్రవేశపెట్టడంలో ముఖ్యోద్దేశ్యము ఏమిటంటే, తెజస్లేటరీ గాని, మంత్రిగా గాని, పదవులలో వున్న మేయర్లుగాని అవినీతి పనులు చేయకుండా, అవినీతిని అరికట్టేందుకు, ఈ విల్లు ఉద్దేశించబడింది. ఆపోజిషన్ వారేగాని, మా పక్షమువారేగాని, వారు చేసే ఆరోపణలకు ఆధారాలుండాల్సి, ఆరోపణలను పరిశీలన చేయునప్పుడు సీక్రెసి మెయిన్ టెన్ చేయాలి. మహాత్మాగాంధీ గారు మన స్వతంత్రము సంపాదించిన తరువాత, రాజ్యాంగము ప్రకారము ఎన్నికయిన ప్రజా ప్రతినిధులు నీతి నిజాయితీగా నడచాలి, ప్రజలు వాళ్ళను ఎన్నికచేసి పంపారు. పనివులను దుర్వినియోగము చేసేవారు ఏ పార్టీవారైన సరే, వారు ఎన్నికయిన వెంటనే వారి అస్తులను చూడాలి. అయిదు సంవత్సరాలు అయిన తరువాత చూచినట్లయితే వారి అస్తులు ఎంతవరకు పెరిగాయో తెలిసిపోతుంది. అస్తులు పెరిగినట్లయితే, అటువంటి వారిపై విచారణ జరిపి, తగు చర్యలు తీసుకోవడానికి ఈ విల్లు ఉద్దేశించబడింది, దీనిని సక్రమమైన పద్ధతిలో అమలు జరపాలని కోరుతున్నాను. లోకాయుక్తగా రిటైరయిన జడ్జిని ఎపాయింట్ చేయాలని అన్నారు. అది బాగానేవుంది. అనుభవము, "లా"లో అరితేరిన వారుండడము చాలా అవసరము. కేసు విచారణ వున్నప్పుడు లోకాయుక్త గాని, ఉపలోకాయుక్తగాని సక్రమమైన పద్ధతిలో విచారణ జరపాలని మనవిచేస్తున్నాను. అవినీతి కంట్రోలుకు కట్టుదిట్టము చేయాలి. లోకాయుక్తకు, 4 వేలు, ఉపలోకాయుక్తకు రూ. 8 వేలు జీతము, గృహవసతి, అలవెన్స్, కారు యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు ఎక్కడయినా అవినీతి జరుగుతున్నదంటే ఒక ఎం. ఎల్. ఏ గాని, ఒక మంత్రి గాని పదవులలో ఉన్నవారు నీతి, నిజాయితీగా చానినీ ఖండిస్తే యిటువంటి విల్లులు తీసుకురావలసిన అవసరం లేదు. అందువల్ల ప్రజాప్రతినిధులమైన మనము కూడా నీతి నిజాయితీతో మెలగాలని విజ్ఞప్తి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

11-20 a.m.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రి గారు యీ విల్లును 1981 లోనే తెచ్చామన్నారు. నిజమే కాని 1981 అక్టోబరు 22 న సెంట్రల్ కమిటీ రిఫర్ చేసిన తరువాత యింకా 11 మాసాలు పూర్తి కాకుండానే చాలా

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

తొందరగా ఈ బిల్లును సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టుతో సహా ప్రవేశపెట్టారు. ఈ బిల్లు యింత తొందరగా తీసుకురావడంలో ముఖ్యమంత్రిగారి ఉద్దేశ్యం ఏమి అయి ఉంటుందంటే యీ కాసన సభ యీ లోకాయుక్త బిల్లును పాస్ చేసిన తరువాత మాత్రమే డిప్యూటీ కావాలని చాలా గంభీరంగా పలికారు. వచ్చే ఎలక్షన్ లో యీ లోకాయుక్త బిల్లు పాస్ చేసామని చెప్పకోవడానికి యిట్లా చేసారనుకుంటాను. అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు యీ బిల్లు కాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టబడితే వెంకట్రామ్ గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు యీ బిల్లు పాస్ చేసామని ఎన్నికలలో ప్రచారం చేసుకోవడానికి యీ బిల్లు పాస్ చేస్తున్నారా అనే సందేహం వస్తున్నది. ఇప్పుడు యీ బిల్లు పరిధినుండి ముఖ్యమంత్రిగారిని ఎలిమినేట్ చేసారు. అసలు యిప్పుడు యీ బిల్లును తీసుకురావలసిన అవసరం ఏమీ వచ్చింది. సెంట్రల్ లో యీనాడు లోకాయుక్త బిల్లు కావాలని ఎందుకు ఆందోళన వచ్చింది. ఇప్పుడు అనినీని, లంచగొండితనాన్ని అరికట్టడానికి కావలసిన కాసనాలు, క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లు రోజులో ఉన్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఎగిరినీ ఖానీ చేసినా ఆయనను కేసులో యిసుమడించడానికి అవసరమైన కాసనాలు, క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లు ఉన్నాయి. కాని యీ బిల్లులో ఎందుకు తేవలసిన అవసరం వచ్చిందంటే యీ ప్రజాస్వామ్యంలో నైతిక బాధ్యతను గుర్తించి యీ సామ్రాజ్యవాద కాలంలో ప్రజలకు నైతికమైన జవాబుదారీగానూ, వారికి ధైర్యం యివ్వడానికి చుంబంధించి యీ లోకాయుక్త, లోక్ పాల్ కాసనాలు కావాలని అలజడి వచ్చింది. ఎందుకు యీ అలజడి వచ్చిందంటే సమాజంలో యీ లంచగొండివనం సామాన్య జీవితంలో ఒక భాగంగా మారిందని ముఖ్యమంత్రిగారు యీ కాసన సభలోనే ఒప్పుకున్నారు. అందువల్ల యిటువంటి అరాచకం ఏదైనా, నైతికంగా మనము ఏమైనా తప్పు చేస్తే దానిమీద విచారణ చేయడానికి ఒక సాధనాన్ని సృష్టించుకోవాలని యీ లోకాయుక్త, లోక్ పాల్ బిల్లులు వచ్చినవా? ఇప్పుడు అయ్యపురెడ్డిగారు ఏమో చెప్పారు. వారు న్యాయశాఖా మంత్రిగా యిప్పుడు లేరు. న్యాయవాదిగా మాత్రం ఉన్నారు. అందువల్ల న్యాయవాదిగా యీ బిల్లులో సరైన సవరణలు, దీనిలోని లోపాలు చెబుతారేమోనని ఆశించాను. కాని న్యాయశాఖామంత్రికి, న్యాయవాదికి ఏమీ తేడా కనిపించలేదు. ఎందుకంటే న్యాయమంత్రిగా ఉండి ఒకటి చెప్పి, యిప్పుడు తేడాగా ఎందుకు చెబుతారు అని అనుకుంటున్నాను. ఈనాడు ఉన్న పూర్వ యుగంలో ధర్మం ప్రకారం రాజు ఎప్పుడూ తప్పు చేయకు అనే ధర్మసూత్రానికి అనుగుణంగా యీ ప్రజాస్వామ్య యుగంలో కూడా ఉండాలని వారు అట్లా వాదించారనుకుంటాను. ఎందుకంటే యిప్పుడు యీ యాక్టులు ఉన్నాయి కదా? వాటిని సరిగా అమలుపరిస్తే సరిపోతుంది. కాని ఎందుకు యీ లోకాయుక్త బిల్లు తెచ్చారంటే ప్రజల కంటిలో దుమ్ము కొట్టడానికి, లేక ప్రజలను మోసము చేయడానికి యీ బిల్లును తెచ్చారు. ఇప్పుడు సి. వి. వి. సభ్యులు విశల్ రెడ్డిగారు ఏమన్నారంటే గజదొంగను వదలివేసి వట్టి దొంగను

వట్టుకున్నట్లు యీ బిల్లులో ముఖ్యమంత్రిగారిని వదలిపెట్టారన్నారు. ఆయన చెప్పిన ప్రకారం ముఖ్యమంత్రిగారిని గజదొంగగా ఊహించుకుంటే యిప్పుడు యీ బిల్లు ప్రకారం ఆ గజదొంగను వదలివేస్తే ఆ గజదొంగ మరల వేరొక గాంగును తయారు చేస్తాడు. అందువల్ల ముఖ్యమంత్రిని యీ బిల్లు పరిధిమంచి తప్పించి ఏమీ లాభం లేదని చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు పొరపాటున మరల యీ వెంకట్రామ్ గారు ఎన్నికల తరువాత కూడా ముఖ్యమంత్రి అయ్యేరనుకుంటే వారి దగ్గర నేను ఒక మంత్రిగా ఉంటే ఆయన లంచం తీసుకుంటే యిప్పుడు కేసు వస్తుంది కదా అని ముఖ్యమంత్రిగారి ద్వారా ఆ లంచం పుచ్చుకుంటే ఫరవాలేదు అన్న నూట. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రిగారి మీద ఏమీ యీ బిల్లు ప్రకారం కేసు లేదు. ఇప్పుడు యీ ప్రజాస్వామ్య యుగంలో మన రాష్ట్రంలో యిద్దరు ముఖ్యమంతులు సూరడం జరిగింది. మూడవవారు వెడతారోలేడో వారోకే తెలియదు. అదీ తెలిసినవారు ఒక్కరే. వారు ఢిల్లీలో ఉన్నారు. అసలు చెన్నారెడ్డిగారిని ముఖ్యమంత్రిగా, అంజయ్యగారిని ముఖ్యమంత్రిగా ఉంటున్న వారిని ఎందుకుతీసివేసట్లు, వారు ఎక్కంటలు కలిగి చూపలేదన్నది నిజమోకాదా? ఈ లోకాయుక్త బిల్లును పాస్ చేస్తామని ప్రజలముందు చెప్పుకోదలచు కున్నప్పుడు యీ బిల్లులో ఆయనను ఎందుకు ఎగ్జెక్టు చేసుకోవాలి? వారు తప్పు చేయరనే ధీమా ఉన్నప్పుడు వారిని కూడా విచారించడానికి ఒక న్యాయస్థానం ఉంటే వచ్చిన భయం ఏమిటి? ఇప్పుడు ప్రజలు వారి మాటలు నమ్ముతారని అనుకోవడానికి ప్రజలు అంత గుడ్డిగా లేరు. వారిని ముఖ్యమంత్రిగారు మాయలోపెట్టి వారిని ఒప్పించగలరనుకోవడం పొరపాటు. అందువల్ల యీ బిల్లులో ముఖ్యమంత్రిగారిని కూడా పరిధిలోకి తీసుకుంటే తప్పు ఏమీలేదు, మిగతా మినిష్టర్లు చేసినదే తప్పు, ముఖ్యమంత్రిగారు చేసినది తప్పుకాదు అనే వాదన ప్రజలను మోసము చేయడమే అవుతుంది. తరువాత యిప్పుడు ప్రజడిని లోకాయుక్త గా నియమించాలో ఆ నియామకం గవర్నరు మెంటు చేతులలో ఉండాలా? మన ప్రజాస్వామ్యంలో లెజిస్లేచర్, ఎక్జిక్యూటివ్, జడ్జిషియరీ అనేవి మూడు భాగాలుగా ఉంటున్నప్పుడు యీ న్యాయవిచారణకు సంబంధించి అప్పాయింట్లు చేసే అధికారము చీఫ్ జస్టిస్ కు ఎందుకు వదలిపెట్టకూడదు. నేను ప్రతిపక్షమువారితో సంప్రదించి ఆ నియామకం జరగాలని అనడంలేదు. ఒక హైకోర్టు సీనియర్ జడ్జిని లోకాయుక్త గా నియమించడానికి చీఫ్ జస్టిస్ కు అధికారం వదలిపెట్టండి, ఈ విషయంలో ప్రతిపక్షాలవారిని కూడా సంప్రదించాలని వట్టుపట్టడంలేదు. ఎందుకంటే ప్రతిపక్షములోనివారు కూడా ఎప్పుడు, ఎవరు ఎక్కడ ఉంటారో కూడా తెలియదు. ఇప్పుడు మిమ్మీలు వికల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఒక పార్టీనుండి వేరొక పార్టీలోకి మారిన వారిని కూడా అవినీతి పరులుగా పరిగణించాలి. అందువల్ల వారినికూడా యీ అవినీతిపరుల జాబితాలో చేరిస్తే మంచిది. అందువల్ల ప్రజలముందు ప్రజాప్రతినిధులను మంచీవారుగా నిలబెట్టడానికి యీ బిల్లును ఉపయోగించగలమనుకుంటే ఒక విశాలమైన నైతిక

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

ఉద్దేశ్యంతో యీ లోకాయుక్త విలును రూపొందించాలని ఆ ఉద్దేశ్యంతోనము చేసినది యీ బిల్లు అని చెబుతున్నాను. అందువలన ఏది చేసినా, సమాజంలో 11-30 a. m. నైతిక స్థాయి పెంచడానికి వీలుగా చెయ్యాలి. మెజారిటీ పార్టీ రూలింగు పార్టీ అవుతుంది. ఇవాళ ఇందిరా కాంగ్రెస్ కావచ్చు, రేపు మరొకటి కావచ్చు. మెజారిటీ పార్టీ నాయకుడుగా ముఖ్యమంత్రి వుంటాడు, ఆ ముఖ్యమంత్రి తప్పు చేస్తే, ఆ ముఖ్యమంత్రి తప్పు చేశాడని ఆ మెజారిటీ పార్టీ కంట్రోల్ లో వున్న కానసభ, ఆయనను తొలగించగలదా? అనలు ఎందుకు యీ విధంగా చేస్తున్నారు. అందుకే, రాష్ట్రపతి చేతిలో కొన్ని అధికారాలు కేంద్రీకరించే దిశలో మొట్టమొదటగా పెట్టారు. ఐతే, గవర్నరు పరిస్థితి ఏమిటి? గవర్నరు దైవదీన కార్యక్రమాలలో, మంత్రివర్గం సలహాలకు లోబడి వుండేయ్యాలి, ఏదయినా ప్రత్యేక పరిస్థితి వచ్చిందని కేంద్రీకరించే దిశలో మొట్టమొదట అనుకుంటే—అప్పుడు గవర్నరుగారు కళ్ళు తెరవాలి. హోం దిశలో మొట్టమొదట రైతెజన్ ప్రకారం రిపోర్టు వ్రాయాలి. అది రాష్ట్రపతికి వెళితే, అప్పుడాయన ముద్రాపెడతాడు. ఇది మన కాన్స్టిట్యూషన్, హోం దిశలో మొట్టమొదట పోల్చుకునే రాష్ట్రపతి. లేకపోతే ఏ ప్రతి లేదు. అందువలన, ఇటువంటి సంప్రదింపులు కట్టుదిట్టంగా మన కాన్స్టిట్యూషన్ లో వున్నాయి. ఇవన్నీ వుండగా కూడా, రాష్ట్రపతి భవన్ లో కూడా అవినీతి పెరిగిందని మనం పత్రికల ద్వారా చదివాము. ఈ అరాచకాన్ని అధిక మించడానికి, ప్రజలముందు ఒక నైతిక విలువతో ప్రజా ప్రతినిధులు నిలబడే పరిస్థితి కల్పించాలని నేను వచ్చే వరకే చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు వారికి మెజారిటీ వుంది కాబట్టి దీనిని పాస్ చేసుకుంటారు; అమెండుమెంట్లు అవసరమనుకుంటే వారెప్పుడైనా తీసుకురావచ్చు. కానీ బిల్లు వచ్చినప్పుడు మిగతా విషయాలు మాట్లాడుకోవచ్చు; కానీ ఇప్పుడు ప్రధానంగా యిది ఎందుకు తీసుకురావలసివచ్చిందో దాని గురించి—ఇప్పుడు ఏ ధర్మం కోరకు యీ బిల్లు మనం పెట్టాలని అనుకుంటున్నామో అధిష్టాన్ని నిలబెట్టడానికి ప్రయత్నించండి. అంతేకాని, మేము చేరు, మా ప్రూట చేరు—అంటే అది వేరే విషయం. వంచాయతీ బోర్డు వ్యక్తి మండి పార్లమెంటు వ్యక్తి వరకూ అంతా ప్రజా ప్రతినిధులే. మధ్యలో 105 కాంగ్రెస్ మేంబర్లు వున్నాయి. ఈ కాంగ్రెస్ మేంబర్లు కరక్ట్ వాడిస్ అని ప్రజలు చెప్పుకుంటున్నారా, లేదా? నా కంటే అధికారంలో వున్నవారికే యీ విషయం ఎక్కువగా తెలుస్తుందని నా వుద్దేశం. అందువలన, ఏ వరవిలో, ఏ స్థితిలో ఎవరు వున్నప్పటికీ, ఎవరినీ ఇందులో నుండి మినహాయించవలసిన అవసరంలేదు. వేదాంతరూపుగా చక్కగా చెప్పారు. ఎవరైనా వరకే ప్రజా ప్రతినిధులుగా నిలబడవచ్చు; పార్టీ అస్తులు ప్రకటించి ఆ తరువాత నిలబడడం మంచిది—తీస్తారు, చాలా సంతోషం. అది మంచిది. ఒక నైతిక స్థాయి నిలబెట్టుకోవడం కోరకు, ఒక ధర్మాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ, అందులో కొంతమందిని మినహాయించవచ్చుననేది చేర్చినందువలన, అది విరువయోగం అవుతుంది; ప్రజలు

హరించరు. ఎవరూ కాళ్ళవరంగా ముఖ్యమంత్రిగా వుండిపోరు. అమ్మగారి దయతో యివాళ ఒక ఏడాది నడుపాత ఏడాది పొడిగించుకుంటూ వెళ్ళినా, ఎవరూ కాళ్ళవరంగా వుండిపోరు. భవిష్యత్తులో ఎవరు అధికారంలోకి వచ్చినా, ఉద్దేశించిన ధర్మం నెరవేరడం కొరకు, ఒక వార్షింగుగా పూడడానికి, ప్రజల ముందు ఒక నైతిక విలువ నిలబడం కొరకు దీనిని పునయోగకరంగా వుండేట్లు చెప్పండి, చేస్తే సక్రమంగా చెప్పండి. లేకపోతే చెయ్యడం లేదనవచ్చు, కానీ చేసే పని చితఖుదికో. సక్రమంగా చెయ్యమని మనవికేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. కె. పార్. రెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లుపై పొడుగాటి ఉపన్యాసం అందలేదని నేననుకుంటున్నాను. ఈ ఇన్ స్టిట్యూషన్, యీ అవసరం, చెరుకబడిన, వర్తమాన దేశాలలో ఎంతయినా అవసరమని నేను భావిస్తున్నాను. ఎక్కడయితే సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు అభివృద్ధి చెందుతుంటాయో అక్కడ ఎన్నో రకాలుగా సంస్థలు కూడా అభివృద్ధి చెందుతాయి. అమెరికా, లేక వర్జీనియా రిపబ్లిక్ వంటి దేశాలలోని పరిస్థితులను మనం చూసేప్పుడు, అక్కడ వుండే ప్రజాస్వాతంత్ర్యం, అక్కడ ప్రజాభిప్రాయాన్ని ప్రతినిధిపడే వ్యవస్థలు ఎన్నో వుంటాయి. We call them countervailing social forces. వెనుకబడిన దేశాలలో—ఎక్కడయితే సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు వెనుకబడి వుంటాయో అక్కడ వీటిని నిర్మాణం చెయ్యడమనేది అంత సుభతరమైన విషయం కాదు. మనదేశంలో పార్లమెంటరీ సిస్టమ్ వుంది. ఈ ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థ అన్నది అధికార వాటికి పరిమితమైన ఆధారపడి వుంది. అమెరికాలో రాజ్యాంగాన్ని నిర్మాణం చేసినప్పుడు ఆ రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఏ సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి నిర్మాణం చేశారు? On the theory of separation — ఐతే, పార్లమెంటరీ సిస్టమ్ లో ఏమి వుంది? కాననవల్లలో ఎవరికి అత్యధిక మెజారిటీ వుంటుందో వారే ముఖ్యమంత్రి అవుతారు. అంటే, మన పార్లమెంటరీ వ్యవస్థలో ఎగ్జిక్యూటివ్, లెజిస్లేచర్ కు ఒక అవినాశావసరబంధం వుంది. ఎగ్జిక్యూటివ్ లెజిస్లేచర్ ను ప్రభావితం చెయ్యవచ్చు, లెజిస్లేచర్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ను కూడా ప్రభావితం చెయ్యవచ్చు. In practice, in developing countries they are being held to ransom by each other. నిక్సన్ అమెరికన్ అధ్యక్షుడుగా వున్నప్పుడు, వాటర్ గేట్ కుంభకోణంలో నెనేట్ ఒక ప్రధానమైన మౌలికమైన పాత్రవహించింది. అలాంటి పాత్ర మనం వహించలేము, ఇటీవల ఆయిల్ డిల్ లో పార్లమెంటరీకుండే పార్లమెంటరీ పరిస్థితి మనం చూశాము. ఏమీ చెప్పలేని స్థితిలో వుండిపోవడం జరిగింది. ఎందుకంటే, ఇప్పుడు వుండే కాననవల్ల ప్రభుత్వానికి భిన్నంగానీ, వ్యతంత్రంగానీ వ్యవహరించే స్థితి లేదు, అందుకని, వ్యతంత్రంగా వ్యవహరించగల ఒక కాళ్ళవరమైన ఎంక్వయరీ కమిషన్ మన దేశంలో చాలా అవసరం. న్యూజిలాండ్, స్విడన్ వంటి పాశ్చాత్య దేశాలలో కూడా దీని అవసరం గుర్తించారు. లోక్ ఆయక్ట్, లోక్ సభాల్ అనే భావం

మన దేశ రాజకీయాల్లో గత 20 సంవత్సరాలుగా ప్రభావితం చేస్తు వచ్చింది. కాని ఎన్నో రాజకీయ శక్తులు ఈ సంస్థలు రాకుండా, వచ్చినప్పటికీ వాటిని నిర్విర్యం చేయాలనే వద్దతిలో, వ్యవహరించారు. అందుచేతనే ఎక్కడైతే లోక్ ఆయుక్ట్ బిల్లు అమలు లోనికి వచ్చిందో, ఆ సంస్థలు ఏర్పడినవో, అవి కూడా సక్రమంగా వని చేసినట్లు మనకు నివేదికలు లేవు. రాజస్థాన్ లోకాని మహారాష్ట్రలోకాని, ఎందుకు సక్రమంగా చూపుగా పని చేయలేకపోయాయి అనే దానిపై మనకు సమగ్రమైన నివేదిక మన ముందు లేదు. ఇటువంటి సంస్థల అవసరాన్ని నేను గుర్తిస్తున్నాను. దీనిలో తీవ్రమైన పరిమితులు కూడా మనకు తెలుసు.

I am aware of the severe limitations of provisions of Bill and of the Lok Ayukthas under socio-economic conditions obtaining in our country. ఇనప్పటికీ ఎంతవరకు ఇది పని చేయగలిగితే అ తవరకే వాడుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఇటువంటి పోజిటివ్ అప్రోచ్ మనం చేయవలసి ఉంది, లోక్ పార్టీ బిల్లు అంటున్నాం. లోక్ పార్టీ బిల్లు రావడంలేదు. మోడల్ బిల్లు తయారుచేసి స్టోరు రూములోనే పెట్టారు తప్ప స్టాట్యూట్ బుక్ లోనికి ఎందుకు రావడంలేదు? మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యవహారమే తీసుకుంటే ప్రతి ముఖ్యమైన కాగితం ముఖ్యమంత్రికి పోవలసిందే. పోకుండా ఏమీ జరగదు. ఒక మంత్రిపై ఒక పౌరుడు లోక్ ఆయుక్త సంస్థ ముందు ఫిర్యాదు చేస్తే ఆ మంత్రితో జాటు కాగితంపైన ముఖ్యమంత్రి సంతకం వనడంలే తోక్ ఆయుక్ట్ గా ఉన్న స్వీక్తి ముఖ్యమంత్రి సంతకమైనది కనుక ఈ కుంభకోణం వ్యవహారంలో ముఖ్యమంత్రి కూడా ఏదో రకంగా భాగస్వామి కనుక It is outside my jurisdiction అని చెప్పడానికి పీలుంటుంది. ఎప్పుడైతే ముఖ్యమంత్రి అనే ఇన్ స్టిట్యూట్ ఇందులో లేకుండా పోయిందో తర మంత్రులపైన కూడా అభియోగం చేసే ఎలాంటి ప్రయోజనం ఉండదు. దానికి ఏమీ సమాధానం చెప్పారంటే — ముఖ్యమంత్రిని తీసివేసే అధికారం ఎవరికి ఉంటుంది — ప్రజలకా, లోక్ ఆయుక్ట్ కా? ప్రజల సర్వ సత్తా ప్రతిపత్తితో ఎన్నికై వచ్చిన శాసన సభకు ఉంటుంది అన్నారు, అబ్బి ఎంత గౌరవం శాసనసభ అంటే. ఒక ముఖ్యమంత్రిపైనే కాదు, మన వ్యవస్థలో ఉండే ప్రతి అధికారిపైన అజమాయిషీ చేసే దుకు ఒక సంస్థ, వ్యక్తి లేకుండాపోలేదు. మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఈ బిల్డ్—ఇన్—ఛెక్స్ ప్రొవైడ్ చేయకుండా ఏమీ చేయలేదు. The best Constitution in the world and the best institution in the world will get refracted in the light of the socio-economic conditions obtaining in a country మన దేశంలోని పరిస్థితుల దృష్ట్యా ముఖ్యమంత్రి యొక్క అగడాలను కానవ సభ అరికట్టజాలదు.

Mr. Deputy Speaker:—You want a super-Chief Minister.

Sri S. Jaipal Reddy :—There is nothing like a super-Chief Minister.

మన రాజ్యాంగ వ్యవస్థ లోపల సర్వ సత్తాక ప్రతిపత్తి ఎవరికి ఇవ్వలేదో ప్రజలకే ఉంటున్నది.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:—ముఖ్య మంత్రిని ఇంక్లాడ్ చేస్తే లోక్ ఆయుక్త ముందుకు ముఖ్య మంత్రి వస్తే నిలబడాలా, అక్కరలేదా? Supposing Lok Ayuktha enters this Assembly ? Does the Chief Ministerise orsit.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి:—సుప్రీం కోర్టు ముందుకు రావ్వొకటి ఎన్నికలై వివాదం వస్తే ఆయనను విచారించేటప్పుడు నిలబడుతున్నాడా, కూర్చుంటున్నాడా?

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:—అక్కడ సెషన్స్ ప్రావిజను ఇచ్చాం ప్రెజిడెంటుకు ప్రొటాకల్ కూడా ఇచ్చాం. So far as the President is concerned the Constitution made the provision very clear.

Sri S. Jaipal Reddy:—The protocol has been fixed for the Chief Minister also. కొన్ని సందర్భాలలో జడ్జి కమిషనున వంపి ముఖ్య మంత్రి నుండి ఎనిదెన్ను తీసుకుంటారు. ముఖ్య మంత్రి ప్రైవేట్ కు తప్పకుండా పోవాలని లేదు. గిరిగా మీద ఎలకును పిటిషను వస్తే ఆయన పోవలసిన అవసరం లేదు, అయితే ఉత్సృష్టమైన ఉచార భావంతో వెళ్ళడం జరిగింది. అదే విధంగా ముఖ్యమంత్రి కూడా ప్రొటెక్షన్ ఉంది. అది సమన్య కానే కాదు. Democracy is based upon the concept of a system of checks and counter-checks. Chief Minister is not sovereign under the democratic Constitution.

Sri E. Ayyapu Reddy:—People and this House are sovereign.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి:—ఇంతవరకు ఏ సుప్రీంకోర్టు జడ్జి మెంటులో రెజిస్ట్రేషన్ కాని, పార్లమెంటు కాని సావరిన్ అని చెప్పలేదు. Legal panel like Sri Ayyapu Reddy should throw light on that. It does not rest with the Assembly or Parliament, much less with the Chief Minister. The Chief Minister is the first among equals. Equals are being included. "First" is being excluded. లోక్ ఆయుక్త ఇన్ స్టిట్యూషన్ 'సక్రమంగా' వని చేయాలంటే ప్రధానమైన అంశ లోక్ ఆయుక్త నియామక ప్రక్రియ Process of appointment of Lokayukta అయ్యపు రెడ్డిగారు చెప్పారు సిటింగ్ జడ్జిలే ఎందుకు ఉండాలి, వారికంటే మన వహించిన వ్యక్తులు మన ప్రజా జీవితంలో లేరా అని ఉన్నారు. కాని ఆ వ్యక్తి వహించిన వ్యక్తులు కానన సభ్యులు కాలేకపోతున్నారు. మంత్రులు కాలేకపోతున్నారు. ముఖ్య మంత్రి అయే సమన్య ఉత్తన్నమే కాదు. అలాంటి వ్యక్తులు లోక్ ఆయుక్తగా ఎందుకు నియమింప జడకారు? మన దేశంలో

కాలింగా ఉన్న సామాజిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకుంటే వాక్యూంట్లో ఎఫ్ డివిజన్లో ఆర్డర్ చేయడం ఎందుకో అర్థం కాదు.

I have no illusions about sitting Judges.

న్యాయ కౌన్సిల్ రంగంలో న్యాయవాదిగా పనిచేయకపోయినా, మాటా కొంత పరిజ్ఞానం ఉంది. హైకోర్టు జడ్జిగా అప్పాయింట్ కాబడే వ్యక్తి కొన్ని ప్రక్రియలకు లోబడతాడు. అతని పేరు హైకోర్టు చీఫ్ జడ్జి సూచించాలి. పది సంవత్సరాల న్యాయవాది అయితే చాలదు. గవర్నరు, అంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, పరిశీలించి సంపించాలి. సుప్రీంకోర్టు ఒప్పుకోవాలి. భారత ప్రభుత్వం పరిశీలించాలి. కాన్సిడెన్సియల్ రిపోర్టులు చూడాలి. అప్పుడు ప్రశ్నించు అప్పాయింట్ చేస్తాడు.

అలాంటి ప్రొసెస్ మన లెజిస్లేషన్లో పెట్టాలి. తిరిగి పెట్టాలంటే 11-50 a
పార్లమెంటు ఒప్పుకోవాలి. కాబట్టి అలాంటి ప్రొసెస్కు లోబడిన వ్యక్తులు చేయవలసినది తప్ప మరొకటి కాదు. రిటైర్డ్ జడ్జిని పెట్టకూడదు. సిటింగ్ జడ్జిపైన డిటెయిల్డ్ ఇన్ఫర్మేషన్ ప్రొవిడ్యూన్ చేసేది కార్. కోర్టులో పనిచేసే లాయర్స్ యొక్క whispers are having invisible impact. Sitting Judge of the High Court is all the time being looked over by the Bar. రాజ్యాంగము ప్రాసెస్ వాస్తవము. కానీ ఏ సిటింగ్ జడ్జి అయినా వేయ వచ్చునని మేము చెప్పడం లేదు. ఏ సిటింగ్ జడ్జి ఫుండలో చీఫ్ జస్టిస్ ఆఫ్ హైకోర్టు ఆమోదము కావాలని అంటున్నాము. అదేవిధంగా ప్రతివక నాయకులతో సంప్రకించాలంటున్నాం. అవసరమైతే వారి ఆమోదాన్ని పొందాలని చెబుతున్నాం. కాబట్టి when we insist on a Senior Judge, they just do not mean any sitting judge. There would be some kind of consultation process even for the sitting Judge. అందుచేత సిటింగ్ జడ్జి అవసరం. రిటైర్డ్ జడ్జిపైన వారు చాల పెద్దవారు అయి నప్పటికీ వారిపైన అన్ని రకాల ఆరోపాలు వుండడానికి వీలుంది. సుప్రీంకోర్టు చీఫ్ జస్టిస్ గా వుండిన షా one of the greatest jurists of Free India, he had no protection because he was a retired Chief Justice. Any body will tell you that the general experience of retired Judges has not been happy. ఎమర్జెన్సీ ఎక్సెస్ మీద ఎక్స్ యురీ చేసినప్పుడు షా గారిపైన ఎన్నో మోటివ్స్ పెట్టడం జరిగింది. He had no protection. 82 సంవత్సరాలు పర్సన్ చేసి రిటైర్ అయిపోతే ఆ తరువాత చీఫ్ జస్టిస్ స్థాయిగల వదలి 5 సంవత్సరాల కాలపరిమితి గల . . . . .

Sri K. Venkatramaiah:—At page 14 in the proviso, it is like this: "The person to be appointed as the Lokayukta or Upa-Lokayukta shall be a person, who is or has been a Judge of the High-Court". So sitting judges are not ruled out. Nothing is prevented.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి:—వెంకట్రామయ్యగారు లా చదువుకొని ప్రాక్టిస్ చేశారు. Retired అంటే రిటైర్డ్ అని అర్థము వస్తుంది. రిటైర్ అయిన వ్యక్తి 5 సంవత్సరాల టరమ్ తో పెట్టి ఎలిజేట్ చేయడం అవుతుంది. ఈ రిరమెండేషన్స్ డిడిక్టెడ్ మెరిట్సులో ఆలోచించాలి. We have to adopt inducting approach in socio-economic matters. లా కమిషన్ నెతల్లాడ్ చైర్మన్ గా వున్నప్పుడు వల్క్రిచాలా మెంబరుగా వున్నప్పుడు ఒక ఎమి నెంటు జూరిస్టును డై రెక్టుగా హెడ్ కోర్టు జడ్జిగా అప్పాయింటు చేయవచ్చును అన్నప్పుడు ఆ సలహా వెనుకవున్న ఆలోచనను ఎవ్వరూ శంకించలేదు. అలాంటి ungaurded but brilliant recommendation lend itself to gross misuse in developing countries more particularly in our country where the Congress (I) is at the helm. అందుచేత లా కమిషన్ రిపోర్టును ఆధారము చేసుకొని సీనియర్ జడ్జిని సూపర్ సీడ్ చేసి మరొకరిని చీఫ్ జస్టిస్ గా అప్పాయింటు చేయడం జరిగింది. In any developing country the pang of justice must be heavily guarded. Otherwise any bonafide and brilliant legislation can lend itself to monstrous exploitation. దీని విషయంలో గట్టిగా ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది. సిటింగ్ జడ్జి అంటే ఎవరిని పెట్టాలి? రీ నెలలో రిటైర్ అయ్యే వ్యక్తిని పెడితే సరిపోతుందా? My humble suggestion is such sitting judge whose services, whose residuary service is not less than the tenure of Lokayukta so that that sitting judge who may be appointed as Lokayukta does not feel necessarily obliged. ఎంత బిలియంటు, అనెట్టు వర్సస్ అయినా అన్ ఎంప్లాయిడ్ పెర్సన్ కు చీఫ్ జస్టిస్ ప్లేటన్ గల పోస్టు యిచ్చినట్లయితే he is likely to feel crushed under the burden, under the load of this overwhelming favour. Therefore, retired judges, brilliant people outside the bench should not be considered at all for this job. సిటింగ్ జడ్జిస్ లో ఎవరు వుండాలి? ఎవరి కైతే రోక్ ఆయుక్ట్ టరమ్ కన్న ఎక్కువ పీరియడ్ వుంటుందో, ఎవరినైతే ప్రతివత్సరము నాయకులు ఒప్పుకొంటారో, ఎవరిని అయితే చీఫ్ జస్టిస్ ఆఫ్ హైకోర్టు ఒప్పుకొంటారో వారిని అప్పాయింటు చేయాలి. ఈ విల్లులో ఏమి వుంది? మన అయ్యపురెడ్డిగారు తమ న్యాయశాస్త్ర నిపుణతను అంతా ప్రదర్శించి ఒరిజనల్ విల్లులో “in consultation అనివుంటే సెలెక్ట్ కమిటీతో మేముంకా వ్యతిరేకించినా వారు ఒక సవరణను ప్రొందుపరిచారు. “After considering the views” ఏమిటి ఆ ప్యూన్ 20 నుండి సంపూర్ణించి రానితో ఫిన్ థాలమ్ పెట్టుకొని వారికి కావలసిన సేరును వారితో చెప్పించు. కొవి ఒప్పుకోగొన్నాము, అంటారు. I am apprehensive about the attempt not only to sabotage but debauch this institution of Lokayukta. I am not a Naxalite, I have faith in the system. But, that, system is

tittering in the brink of fall. I want to prevent this fall. It cannot be done unless you lend a helping hand in building up the institutional infrastructure. Are you ready? If it is going to be another instrument of oppression and depression, we can only be sorry. ముఖ్యమంత్రిని అడుగుతున్నాను. వారు ఈ బిల్లును పైలట్ చేస్తున్నారు. ఎలక్ట్డ్ ముందు ఇవొక గొప్ప ప్లంట్. ఎవరు ఎన్ని రోజులు ఫుంటారో తెలియదు. కాని He is going to plant it as a feather his cap though he does not wear one. By excluding yourself, you are creating an institution for others. In his place, I would have felt highly embarrassed. ఆంధ్ర చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్, ఆంధ్ర డీనిలో ఇన్వార్ట్ కావడము ఏమిటి అని అయ్యవు రెడ్డిగారు అన్నారు. The authority of the Chief Minister is never whittled down through public scrutiny. On the other hand, it will grow if he allows his office to be scrutinised in public. Why he is hesitating to do it? తనకు మాలిన ధర్మం లేదంటారు. Charity begins at home. He excludes himself and creates a new institution అందుచేత ఇది కరెక్ట్, నిజంగా లోక్ పాల్ బిల్లు అంటే అక్కడ లోక్ పాల్ పుంటే The office of the Chief Minister has been covered under the institution of Lopal which is already in existence. Therefore, there is no need to include this here లోక్ పాల్ రాదు, లేదు, ఆ సమస్య ఉత్పన్నం కాదు. అందు వల్ల అంటే సేమ ముఖ్యమంత్రిగారిని సహృదయంతో కోరేది ఆ అధిమను కూడా క్లౌడ్ చేయవలసిందని, లోక్ పాల్ బిల్లు మోడల్ పైన ఆధారపడి ఇది పుండాలి. కేవలం మనం రూపొందించడం కాదు. దీనిని భారత ప్రభుత్వం ఓప్పకోరిన అవసరం వుంది. లోక్ పాల్ బిల్లు మోడల్ కు భిన్నంగా వున్నట్లయితే వారు ఒప్పుకోరు. అప్పుడు అధ్యక్షుని అనుమతిని మనం పొందలేము. అప్పుడు ఈ మాత్రం పని కూడా కాదు అని చెబుతారు. నాకు తెలుసు. You include it. Let it redound to the everlasting discredit of the Government of India by with-holding its assent. Let them take the discredit and you get the credit for including it. అందుచేత నిటింగ్ జడ్జిని, సర్జిస్ లో వున్న జడ్జిని పెడతారా? కన్వలేషన్ కాకుండా ఆమోదం కొరకు ఒప్పుకోతారా? మేము అందరం నాన్ అఫిషియల్స్ ము కనక with the concurrence of the Chief Justice of the High Court in consultation with the Opposition leaders ... మమ్మల్ని కన్వలేషన్ చేయండి. మా కన్వలేషన్ అక్కరలేదు. We will merely offer our views. The selection should be with the concurrence of the Chief Justice of the High Court. You cannot make a choice under the convention, among the Judges. It is for the Chief Justice to make

the choice. If the the Chief Minister is bonafide about this institution, I am sure, he will agree to all our suggestions which by no means are revolutionary in nature.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్:— అధ్యక్షా, లోకాయుక్త. ఉప లోకాయుక్త బిల్లుపై గౌరవ సభ్యులు ఆభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చినందుకు వారికి నా ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. ప్రజాప్రతినిధులు ఒకవేళ తప్పు చేసినా, పొరబాటు చేసినా వారికి డివరెంట్ ఫుండాలనే నడుదేశ్యంతో 1981 లో ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టడం, అది జాయింట్ సెలక్టు కమిటీకి వెళ్లడం, ఉభయ సభల సభ్యులూ అందులో వుండటం, వారు దాదాపు 11 సెషన్లలో సుదీర్ఘ చర్చలు జరిపి తమ సవరణతో బిల్లును పంపటం, అది తిరిగి ఈనాడు సభ ముందుకు రావడం తమందరకూ తెలిసిన విషయమే. ఒకవేళ బిల్లును తీసుకురాకుండా వున్నట్లయితే తీసుకురాలేదని ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఆశ్చర్యించి వుండేవారు. ఇప్పుడు సమావేశం చివరి రోజునైనా తీసుకువస్తే లచ్చన్నగారు, జై పాల్ రెడ్డిగారు ఇది పిటిషన్ స్టంట్ అని అంటున్నారు. ఇది ఎంత దారుణమైన ఆరోపణో అలోచించండి. బిల్లు తేవడం మాకు క్రెడిట్ అయినా అది వారికి కష్టం అయినా నేనేమీ చెప్పలేను. I am not saying that it is a feather in the cap, which is not existing ఆ ఉద్దేశ్యంతో మాత్రం కాదని చెబుతున్నాను. వి.ఎ.సి. మీటింగులో ఇది తప్పక పాస్ కావాలనే పట్టుదల చూపించిన మాట వాస్తవమే. అది తేవలం ప్రజలకు చెప్పుకోటానికి మాత్రం కాదు. భవిష్యత్తులో చక్కని అదర్శవంతమైన వాతావరణం సృష్టించటానికి మనమందరం సహకరించినవారు కావాలనే సదుద్దేశ్యంతో ఒకవేళ ఇది చివరి సమావేశమైనా, సమావేశంలో చివర అయినా ప్రవేశపెట్టటం జరిగింది. ప్రతిపక్షం వారితో నిన్న చర్చించడం కూడా జరిగింది. కానీ వారు అవతలవక్కా వున్నాడు కాబట్టి వారి స్టాండ్ వారు తీసుకోకతప్పదు. మాతో ఏకీభవిస్తే పిల్ల కోలో పచ్చే ఇబ్బంది వారికి తెలుసు.

Sri S. Jaipal Reddy : Then, why don't you take the credit by agreeing with us ?

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు:— మేము చెప్పిన దానికి మీ ఎగ్రి అయితే మీకు వున్న ఇబ్బందులేమిటో మీకూ తెలుసు.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్:— ప్రజల కోసం మీరు చెప్పే మంచి సలహాలను మేము ఎప్పుడూ అంగీకరిస్తాము. కానీ మీతో మంచి అనిపించుకోటానికి మాత్రం అంగీకరించవలసిన అవసరం లేదు, ప్రజలతోమంచి అనిపించుకోవడానికి ఏమైనా చేస్తాము. ముఖ్యంగా సభ్యులు తమ చర్యలో ముఖ్యమంత్రి పదవి దీని పర్యవ్రాసినట్లు క్రిందకు తీసుకురాలేదేమని ప్రశ్నించారు. తరువాత ఎవరినీ లోకాయుక్తగా, ఎవరినీ ఉప లోకాయుక్తగా ఎప్పాయింట్ చేయాలనే విషయం కూడా చర్చించి వచ్చింది. గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఆయ్యపురెడ్డిగారు జాయింట్ సెలక్టు కమిటీకి చెల్లెల్ గా వుండి అక్కడ ఇవన్నీ సాకల్యంగా చర్చించబడిన తరు

తరువాత వారు వివరంగా విపులీకరించారు. ముఖ్యమంత్రిని ఇంక్వైడ్ చేసే విషయంలో వారు చెప్పిన దానికంటే ఎక్కువ చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. లోక్ పాల్ బిల్లులో ముఖ్యమంత్రిపై ఆరోపణలు వస్తే ఏచారణ చేయటానికి అవకాశము వుంది. లోక్ పాల్ బిల్లులో ప్రధాన మంత్రిని ఎగ్జెక్ట్ చేసిన మాట గౌరవ సభ్యులకు తెలిసి వుండవచ్చు. దానికి అనేక కారణాలు ఉన్నాయి. ప్రధాన మంత్రి ఒక చేత తప్పు చేస్తే తీసివేసే అవకాశం పార్లమెంటు భ్యులకు వుంటుంది. ఇక్కడ కూడా ముఖ్యమంత్రికి కూడా అదే పరిస్థితి వుంటుంది. లోకాయుక్తు ముఖ్యమంత్రిని ఎప్పాయింట్ చేస్తాడు. ముఖ్యమంత్రి చేత నిరుమిగుడైన లోకాయుక్త ఆ ముఖ్యమంత్రినే విచారించడం అసంగతమైన విషయం. అందువల్ల ఆయనను ఎగ్జెక్ట్ చేయవలసినదని కాని మిగిలిన ఆఫీసర్లను ఎగ్జెక్ట్ చేయవలసిన అవసరం లేదు.

Sri S. Jaipal Reddy:— One clarification The President of India appoints Chief Justices, of the Supreme Court. Is he not Supreme going to the Supreme Court? I don't see much difference.

Sri B. Venkatram.— That is entirely a different aspect—

అది అట్లాగే వుండటం మంచిదనే ఉద్దేశ్యంతో లోకాయుక్ట్ బిల్లు నుండి ముఖ్యమంత్రిని ఎగ్జెక్ట్ చేయడం, లోక్ పాల్ బిల్లులో ప్రధాన మంత్రిని ఎగ్జెక్ట్ చేయడం జరిగింది ని మరచిపోతున్నాను. లోకాయుక్ట్ ఎప్పాయింట్ మెంట్ విషయంలో గౌరవసభ్యులు కొన్ని అభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చారు. జూనియర్ సెలెక్ట్ కమిటీ రిపోర్టులో to be appointed after considering the views of the opposition as well as the Chief Justice అన్నారు. దానిపై గౌరవసభ్యుల అభిప్రాయం విన్న తరువాత ఒక అఫీషియల్ ఎమెండ్ మెంట్ నేను ప్లెడలించుకున్నాను. దానిలో 'టెంక్ జడ్జి ఆఫ్ ఎ హైకోర్ట్ ఆర్ రిటైర్డ్ చీఫ్ జడ్జి టుబి ఎప్పాయింట్ అనే దానిని సీనియర్ జడ్జి చేయదలచుకున్నాను. సీనియర్ జడ్జిని ఎనేటవచ్చుదు సాధారణంగా చీఫ్ జస్టిస్ ను కన్సల్ట్ చేసి వేస్తాము. రిటైర్డ్ చీఫ్ జస్టిస్ అన్నప్పుడు హైస్టాండర్డ్, సీనియర్ అయిన వ్యక్తిని చేయడంలో వస్తుం లేదు.

Any other person other than a Judge or a retired Chief Justice ఎప్పాయింట్ చేయకుండా వుండటానికి .....

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :— రిటైర్డ్ చీఫ్ జస్టిస్ ఆఫ్ ఎన్ స్టేట్ ?

Sri B. Venkatram :—No only Chief Justice of any State or sitting Judge of any High Court also.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—మొత్తం క్లాజ్ అంథా ఎమెండ్ చేస్తున్నారా ? ఇందులో after considering the views of the Chief Justice and the Leaders of the opposition అని వుంది. అలాగే వుంచుకారా ? ఇది మొత్తం దానికి ఎమెండ్ మెంట్ ?

Sri E. Ayyapu Reddy :—So it is restricted to a sitting Judge by consulting the leaders of opposition

Sri B. Venkatram :—It is confined to the Chief Justice.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—మీ అభిప్రాయం after considering the views అనేది అట్లాగే వుంటుందా? వాళ్ళం మొత్తం చదవండి. Is it with the concurrence of the Chief Justice.

Sri B. Venkatram :—It is not. Consultation of the Chief Justice. కన్సల్టేషన్ అనేది ఇట్ రిజల్ట్ వాట్ ఫిజియల్ అండ్ పానిమల్.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Concurrence — not feasible or not possible ?

Sri B. Venkatram :—It is neither feasible nor possible,

Sri S. Jaipal Reddy :—It is a matter of policy.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—మాకు క్లయర్ గా అర్థం కాలేదు. మొత్తం వాళ్ళం పూర్తిగా చదవండి. a sitting judge or a retired Chief Justice after considering the views of the Chief Justice and Opposition. Is it not ?

Sri B. Venkatram :—That will be in consultation with the Chief Justice i- e., a sitting judge or a retired Chief Justice in consultation with a Chief Justice. అప్పాయింట్ లేదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అప్పాయింట్ కన్సల్ట్ చేయడం అనేది కూడా లేదా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—సిట్టింగ్ జడ్జి అన్నప్పుడు డేర్ లాజ్ నో నీడ్. ఎని అదర్ వర్షన్ అంటే We consider the opinion of the Opposition.

శ్రీ ఎస్. శైలాల్ రెడ్డి :—సిట్టింగ్ జడ్జి అన్నప్పుడు అప్పాయింట్ మేం కన్సల్ట్ చేయవలసిన అవసరం లేదంటున్నారు. We are not anxious to play any role in the process of selection of Lokayukta provided you agree for the concurrence of Chief Justice of High Court, Why I say this? Because, in the name of a sitting judge being appointed by you, if you want to have a hand in Lokayukta and defeat the whole purpose of the institution....

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—కన్సల్టేషన్ విత్ సీట్ జడ్జిస్ అన్నప్పుడు పాధాశంగా వాలుగైదు పేర్లు చర్చకు వస్తాయి. ఎవరల్ గా వారు అంగీకరించిన రాని మీదనే వుంటుంది. కన్సల్టేషన్ అనే మాట వాడితే మర్యాదగా వుంటుంది కాని కన్సల్టేషన్ అనే మాట కాగుండదు.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

శ్రీ గౌతు లిచ్చన్న :— కన్వల్టెషన్ అనే దానిలో మీరు చెప్పే అర్థమే పున్నప్పడు కన్వల్టెషన్ అని వుండవచ్చు కదా.

Sri B. Venkatram :— The Upa-Lokayukta shall be appointed from among the District Judges of Grade I out of the panel of five names forwarded by the Chief Justice of High Court of Andhra Pradesh. They will be senior district judges.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— కమిషన్ ఆఫ్ ఎంక్వయిరి యాక్టింగ్ క్రింద విచారణ జరపాలన్నప్పుడు మనకు పున్న ప్రాక్టీసు ఏమిటి? The Chief Minister or the Government or the Chief Justice of High Court to spare the services of any Judge. Who is the deciding authority? Chief Justice. దానికన్నా ఇంప్రూవ్ చేద్దామనుకుని లోకాయుక్తా తెచ్చినప్పుడు కన్వల్ట్ అని పెడితే ఏమి న్యాయంగా వుంటుంది? కమిషన్ ఆఫ్ ఎంక్వయిరి యాక్టింగ్ క్రింద అది లేదా? ఆ విషయం పరిశీలించారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :— కన్వల్టెషన్ అనేది మంచిది కాదు, కన్వల్టెషన్ అనేది కరెక్టు. ప్రాక్టీస్ జడ్జి ఎప్పాయింట్ మెంట్ ఆర్టికల్ 217 క్రింద కన్వల్టెషన్ ద్వారానే చేస్తారని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య :— చేతి 14 లో క్లాజు మూడుకు రెండు ప్రోవిజోలు ఏ, బి అని వున్నాయి. మీరు ఎమెండ్ మెంట్ తెచ్చినప్పుడు ఏ అనే ప్రోవిజో వుంటుందా చోటుందా? ఏ అనే ప్రోవిజోలో the person to be appointed as the Lokayukta or Upa-Lokayukta shall be a person, who is or has been a Judge of the High Court or who is having special knowledge or practical experience in legal or judicial matters. It recognises other than a judge also. That is why if the amendment is accepted, whether (a) survives or not?

Sri B. Venkatram :—I am going to propose an amendment for the entire Clause like this.

"In sub-clause (1) substitute the following :

For the proviso substitute the following :

"Provided that—

- a person to be appointed as the Lokayukta shall be a Judge or a Judge of a High Court or a retired Chief Justice ;
- the Lokayukta shall be appointed after consultation with the Chief Justice of the High Court concerned ;
- the Upa-Lokayukta shall be from among the District Judges of Grade I out of a panel of five names forwarded by the Chief Justice of the High Court of Andhra Pradesh."

12-20 p.m.

Sri K. Venkatramaiah :— Here the judge “or person who is having special knowledge or practical experience” you want to delete. Why should you delete? Sometimes we need not go for judges. There are persons better than the judges also who have knowledge and experience. There is a clause here. Why should we delete, that having accepted before the Joint Select Committee “who is having special knowledge or practical experienced. Even an advocate with 10 years practice can be appointed as a judge. He will have the sanctity after his taking the oath as the Judge. So “a person who is having special knowledge or practical experience” should be accepted.

Sri S. Jaipal Reddy :— The point here is ఇక్కడ మీరు చీఫ్ జస్టిస్ ఆఫ్ హైకోర్టును కన్సల్టేషన్ చేసేప్పుడు ఎదో ఒక ప్రాసెజరు పెట్టాలి. ఏదీ లేకుండా జాంకుగా వదిలిపెడుతున్నారు. సిట్టింగు జడ్జిలలో పానల్ ఆఫ్ థి జడ్జస్ అయినా పెట్టాలి. డిస్టింక్టు జడ్జిలలో ఎక్సలెన్స్ లో వేర్లు ఉన్నాయి. దానిని కీ చేయాలి. Secondly in saying “In consultation with the Lokayukta the spirit is this. Let a panel of three names be forwarded by the Chief Justice of the High Court. But the selection out of the panel of three names be made by the Government in consultation with the Lokayukta who is the Chief of the institution and who has the rank, perquisites and status of a High Court Chief Justice.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :— రీ ను కీ చేయాలనే ఆభిప్రాయం వారు ఎందుకు చెబుతున్నారంటే నేను చెప్పింది కాదనడానికి చెబుతున్నారు. అంతకన్నా ఏమీ లేదు. ఎదుగురు ఉండడంవల్ల నష్టం ఏమీ లేదు. అంగరూ గ్రేడ్ వన్ ఏ. అందరూ డిస్టింక్టు జడ్జిలే. శ్రీ కె. పాల్ రెడ్డిగారు అనుకున్న దాని ప్రకారం ముగ్గురిలో కూడా ఆదేశాభిప్రాయం ఉంటుంది కదా. ప్రతిచాన్సి అనుమానంతో పోవడం మంచిది కాదు. సిట్టింగు జడ్జి అన్నప్పుడు మళ్ళీ ఆయనను కన్సల్టేషన్ చేసుకోవడం అనేది మంచి వద్దది కాదు. ఎలాగూ ఈ కన్సల్టేషన్ ప్రాసెస్ అనేది ఉండేది. ఆ ఇబ్బంది ఏమీ ఉండదు.

Sri M. Omkar :— Upa-Lokayuktas are being appointed out of the panel suggested by the Chief Justice, numbering five. What you say is that there is no need of consultation with the Lokayukta. Is it not?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :— అవును. మిగిలిన విషయాలన్నీ చాలావరకు గౌరవనీయులు చెప్పారు. అందరూ ఏకీభవించారు. శ్రీ వెంకయ్యనాయుడు గారు ఇదంతా రెండుగ అన్నారు.

Sri S. Jaipal Reddy :— When you say “a sitting judge of the High Court” either in the Act or in the rules “such a sitting judge whose residual term on the bench is not less than the term of the

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

Lokayukta" అనే మాట లేకపోతే రిటైరింగు హైకోర్టు జడ్జికి 5 ఇయర్లు టరం
—వడం చీఫ్ జస్టిస్ గా ప్రసెంటు కావడం.....

Sri B. Venkatram :—We shall have it in the rules. I under-
stand the point. I am suggesting this amendment.

"The Mayor of the Municipal Corporation constituted by or
any relevant law for the time being in force or ". He will come under
the Lokayukta. Now I am moving for Clause 1.

1. In the enacting formula for "thirtytwo " substitute
"thirtythree".

2. In Clause 1

In sub-clause (1) for "1981" substitute "1982".

3. In Clause 7

In sub-clause (1) for item (iii), substitute the following :

" a Mayor of the 'Municipal Corporation constituted by or
under the relevant law for the time being in force or "

4. In Clause 3, for the proviso to sub-clause (1) substitute the
following :

Provided that — — -

(a) a person to be appointed as the Lokayukta shall be a
Judge or a retired Chief Justice of a High Court.

(శ్రీ) ఏమ్.ఎం.కార్ :— ఇంతకుముందు చెప్పిన పాయింటులో లోకాయుక్త
ఉపలోకాయుక్త భార్యతల విభజన గురించి చెప్పారు. మేయరు సంగతి
చెప్పారు. లోకాయుక్ట్ ఎవరిని విచారిస్తారు, ఉపలోకాయుక్త ఎవరిని
విచారిస్తారు ?

Sri B. Venkatram :—Clause 7. (1) Subject to the provisions
of this Act, the Lokayukta may investigate any action which is taken
by or with the general or specific approval of or at the behest of.

(i) a Minister or a Secretary ; or

(ii) a Member of either House of the State Legislature ; or

(iii) any Public servant referred to in sub-clause (iv) of clause
(k) of section 2 ; or

(iv) any other Public servant, belonging to such class or
section of public servants, as may be notified by the Government in
this behalf after consultation with the Lokayukta, in any case where

a complaint involving an allegation is made in respect of such action or such action can be or could have been, in the opinion of the Lokayukta, the subject of an allegation."

Sri M. Omkar :—The matters which may be investigated by Lokayukta or Upa-lokayukta.

Sri B Venkatram :— See Clause 7 (1) (iii) "any public servant referred to in sub-clause (iv) of clause (k) of section 2. చానిలో జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్, పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంట్—చారంకా వస్తారు మనం అది డెలిట్ చేసి we are now including in the same place i.e., in clause 7 (1) (iii) "Mayor of the Municipal Corporation constituted by or under the relevant law for the time being in force" is being inserted. In No.(2) when we are saying "Subject to the provision of this Act, the Upa-Lokayukta may investigate any action which is taken by, or by special approval of Government servants other than those referred to in sub-section (1)" they come under this category.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—ఇప్పుడు మేము ఈ విధంగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. లోగాయక్త క్రిందకు మినిస్టర్లు, కానసభ్యులు, ఐఏలు, డిఎఫ్ ఐఎలు, సెక్యూరిటీ వస్తారు.

Sri B. Venkatram:—Mayor of the Municipal Corporation, Chairman of Zilla Parishads, Panchayat Samithi Presidents come under Upa-lokayukta.

Sri K. Venkatramiah:—The amendments are suggested by the Chief Minister. Clause 6 is there. It is contradictory. So we have to remove the contradiction. At page 16 see the heading—Removal of Lokayukta or Upa-Lokayukta.

మనం ప్రాజెక్టు బిల్డ్ ని అప్పాయింట్ చేసిన తరువాత We have no power for removal. It is only by impeachment under Constitution. How can we remove when once you appoint a High Court Judge? What is said Clause 6 (1) "The Lokayukta or Upa-Lokayukta may be removed from his office by the Governor on the ground of misbehaviour or incapacity and on no other ground."

Provided that no Lokayukta or Upa-Lokayukta shall be removed except after conducting an enquiry... Who are we to conduct an enquiry? This Bill is intend for taking the services of a High Court Judge for purpose of helping us. Now you want to remove him. But you cannot remove a High Court Judge by this provision. Only he could be removed by impeachment under the provisions of the Constitution. So you have to bring the change about the appointment of a Lokayukta. This has to undergo a change.

Sri M. Venkaiiah Naidu:—Yesterday night itself, I have brought it to the notice of the Chief Minister. When once you appoint

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

a Lokayukta by 2/3rds majority of the House, a resolution has to be passed. If the Lokayukta is trying to find fault with a particular Minister who is a powerful man in the Cabinet and if the Cabinet ticks up, because they will have majority in the House, naturally he can move for his removal. Secondly, as Mr. Venkataramaiah rightly pointed out when once you appoint a High Court Judge you have to impeach him. You cannot simply remove him by the majority of the legislature. See Clause 6(3),

"Notwithstanding anything in sub-section (1), the Governor shall not remove the Lokayukta or Upa-Lokayukta unless an address by each House of the State Legislature supported by a majority of the total membership of that House and a majority of not less than two-thirds of the members of that House and voting has been presented to the Governor in the same session for such removal?"

This must be removed totally,

Sri K. Venkataramaiah :— We have no power of removal. 12-30 p.m.

Sri B. Venkatram :—If he is a retired Chief Justice it can apply. If it is High Court Judge it need not apply.

Sri M. Venkataiah Naidu :— He continues to be judge of High Court if it is appointment.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— రిటైర్డ్ జడ్జికి వర్తిస్తుంది గాని సిటింగు జడ్జికి వర్తిస్తుందా అంటే మనం ప్రభుత్వం రిటైర్డ్ జడ్జికి ఉంచుకుందామా? ప్రభుత్వం ఎవరికి వస్తుంది?

Sri B. Venkataram :— In this respect I would like to submit to the House one thing. నంబరు 3 ని మనం తీసివేయడం అనేటటువంటిది మంచిది కాదు అనిపిస్తూ ఉంది. We are going to impeach the Lokayukta ఎందుకంటే పీపుల్స్ రిజల్యూషన్స్ కన్న పెద్ద వారు లేరు అన్నమాట. ప్రజల జడ్జిమెంటుని ఉండనివ్వండి. Let people have their own judgment. As People's representatives I think it is better to have that.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, ఈ క్లాజ్ మూడులో ఈ క్లాజ్ ఉండాలి అని అంటున్నాను. కారణం ఏమిటంటే ప్రజాప్రతినిధులు సర్వాధికారులు అని ఇప్పుడు ప్రజాప్రతినిధులు చేసినటువంటి తప్పులు కొరకు ఉద్దేశించబడినటువంటి చట్టము ఇది. 2/3 మెజారిటీకి లోబడి మీరు తీర్పు చెప్పకపోతే మీ భరతము పడతాము అని మెజారిటీ పార్టీ సేఫ్ గార్డు చేసుకోడానికి ఇంకా ఎవరెగ్గడుతుంది ఆ పరిస్థితి ఉండకూడదు.

శ్రీ బి. వెంకట్రామ్ :—ప్రజల తీర్పు సందేహించడం మంచి వద్దతి కాదు. మనం సరి అయిన తీర్పు ఇవ్వము అనుకోవడం మంచి వద్దతి కాదు. ఇది ప్రజలకు సంబంధించినటువంటి సర్వ సత్తాక హక్కుని కాదని అవడం సమజం కాదు

Every principle here represents the will of the people, and the wish of the people.

శ్రీ ఎన్. జైపాల రెడ్డి :— ఈ వ్యయం గౌరవం గలది చెప్పడం అనేది కన్స్టిట్యూషన్ లోనిది కాదు.

Sri E. Ayyapu Reddy :— I take objection to that It is a reality.

Sri S. Jaipal Reddy :— I am also part of the Legislature. We are also aware of the ominous and lengthening shadow of Delhi in this House.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ :— ఈ రకంగా ఎట్రబ్యూట్ చేయడం సరికాదు. ఇది చాల అవోచస్ చేసి చేసింది జాయింటు సెల్యూట్ కిమిటీ. He will not be able to function as sitting High Court judge.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :— నిట్టింగు జడ్జికి ఎల్లయి కాదు.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ :— నిట్టింగు జడ్జి కాదు. అతనికి ఒక పెద్ద ప్రోసీజరు పెట్టాము.

Sri S. Jaipal Reddy :— Provided it is not applicable to the sitting judge. Why do you expect that he will commit a mistake. Even Vice Chancellors have to be removed.

Sri E. Ayyapu Reddy :—The President of India can be removed by impeachment in Parliament. The Judge of the High Court can removed by impeachment. The provision is already there. Constitution itself can be amended with 2/3rds majority

Sri S. Jaipal Reddy :— పార్లమెంటుకి కాన్స్టిట్యూషన్ ఎమెండు చేసే అధికారం ఉంది. మనకు లేదు. They have been constituted only to checkmate corruption among officials. They have been constituted for many purposes. Therefore the conflict would not arise as between the court and the powers that it has and the powers of Lokayukta. If this provision is retained no sitting judge will agree for this.

Sri E. Ayyapu Reddy :— By a simple majority the House can repeal the Act.

Sri M. Venkaiah Naidu :—It is a different matter. At any time any Act passed by Legislature can be repealed. Here you are bringing a sitting judge of the High Court. How can he go back ?

Sri S. Jaipal Reddy :—After the censure he will not able to perform his duty as High Court Judge.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bills, 1981 (as reported by
Joint Select Committee).

Sri K. Venkataramaiah :—The difficult is this. The High Court judge cannot be removed by the Assembly, it is only by impeachment he can be removed. Whether such thing is permissible is the question. Can we remove him by 2/3rds majority. It can only by impeachment they can be removed. So, the conflict will come there.

శ్రీ పి. జనార్దన్ రెడ్డి :—లోకాయుక్త నుండి ఎం. ఎల్. ఏలను డెలిట్ 12-40 p.m. చేసి, ఈ క్లాజ్ పెడితే కాగుంటుంది. ఎందుకంటే జడ్జిమెంటులో కూర్చుంటే ఆయనే ఇక్కడికి వచ్చినప్పుడు, మేము (ఎం. ఎల్. ఏలము) ఆయనను మెజారిటీతో తీసివేయడమంటే ఆయన ఎట్లా ఫంక్షన్ చేస్తారు? రెండవది వెంకట్రామయ్య గారు చెప్పినట్లు, ఆయనను లోను మీద తెస్తారా? డెప్యూటీ చమమీద తెస్తారా? మాకు అర్థము కావడము లేదు. సిటింగ్ జడ్జి అవ్వారు. ఏ జడ్జి కూడా అంగీకరించరు. సి. ఎం. గారు ఏమీ చెప్పారంటే జడ్జిషియరీ అ-కా-మా చేతుల్లో ఉంది. మేము ఎట్లా చెబితే అట్లా.....వాళ్లు జడ్జిషియరీ ఫారం చేయాలని అనుకుంటున్నారు. ఇదివరకే జడ్జిషియరీలో ట్రాన్స్ఫర్ సిస్టం పెట్టి, చాలా గందరగోళం చేశారు.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—ఆ మాట చెప్పింది లేనిది తమరే నిర్ణయం చేయండి. రెండు రకాలుగా చెపులుంటాయి. ఒకటి చెప్పింది అనలు వినిపించక పోవడం. రెండవది చెప్పింది మరొక రకంగా వినిపించడం. ఇది క్రొత్త రకమైన జబ్బు చేసేమి చేసేది.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య:—ఒక సబ్ మిషన్. హైకోర్టు జడ్జిలు వున్నారు Under Parliament they can impeach them. Why do you want to take that power to the Legislature. ఎక్యూజ్ చేశాలో నీవు వాన్ని ఇంపీచ్ చేసే పద్ధతి ఇది నరాయణుని కాదు. ఇక్కడ దీనికోసమే పెట్టడం జరిగింది. ప్రూవ్ కోర్టు అంటే మప్రీం కోర్టుకు నీవు కూడా పార్లమెంట్ మెంబరువు, ఎక్యూజ్ గా చెళ్ళవచ్చు కానీ కేవలము ఆ వర్సన్ కే ఆ కోర్టు పెట్టబడలేదు. ఇక్కడ లోకాయుక్త అనేది కేవలము అధికారుల యొక్క అధికారమైన దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన ప్రత్యేకమైన ఉద్దేశముతో, ఒక ప్రత్యేకమైన కోర్టుగా తీసుకుస్తున్నాము అందువల్ల కాన్స్టిట్యూషనల్ గా సేఫ్ గార్డ్ ఎలాగూ వుంది. You can impeach him in the Parliament. Let that practice be continued.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్ప రెడ్డి:—అది సేమగా ఎడ వు చేశాము. They have adopted it. It is copied.

Sri M. Venkaih Naidu :—As it is you are giving power to the Legislature. I want that power be kept as they are in the Constitution of India.

Sri E. Ayyapu Reddy :—We can't direct them to do. You don't have any right to confer some power on the Parliament.

Sri M. Venkataiah Naidu At the same time Constitution empower them.

Sri S. Jaipal Reddy:—Even after the appointment of Lokayukta if a sitting judge is appointed he continues to retain his lean or position in the Bench. He is subjected to the provision of the Constitution whereby he can be impeached by the Parliament. If the provision is made applicable to the sitting judge, no sitting judge would ever stoop to that. It will not be promotion, it will be demotion, degradation and delution.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—ముఖ్యమంత్రిగారికి నా విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే, లోకాయుక్త అనే విలువ పెట్టి, మీరు అందులో ప్రవేశపెట్టిన క్లాజులద్వారా లోకానికి అయ్యుక్తంగా చేసే పద్ధతులను చేయవద్దని నా అఖరి విజ్ఞప్తి.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:—ఆ పాయింట్ పైన జాయింట్ సెలెక్షన్ కమిటీలో తగాదా ఎప్పుడూ రాలేదు. బీదాని ప్రాంతాలు కూడా ఎప్పుడూ రాలేదు. దయచేసి జె. ఎన్. సి. పోస్టింగ్స్ ఒకసారి చూడండి.

Sri S. Jaipal Reddy:—Mr. Ayyapu Reddy does not appear to understand the difference that has been brought about through the amendment and the spirit between the provision obtaining in the Joint Select Committee Bill and the amendment. Now the choice is sitting judges, and the former High Court Chief Justice. Therefore this point became relevant. Mr. Venkataramaiah after a very long time got an excellent point and nobody is supporting him.

Mr. Deputy Speaker:—He is the practising advocate.

Sri K. Venkataramaiah:—The entire House will be held responsible for passing this Bill. It is an important question. I am appealing to the Chief Minister. We are making a very great event in the history of Andhra Pradesh.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి:—ఇదు సంవత్సరాలు మైం కాగానే అతను వెనక్కి వెళ్ళిపోతాడు. ఇక్కడ కన్స్ట్రక్షన్ ఏమీ లేదు.

Suppose he is in service he reverts back to the High Court. If the statutory authority resigns, he will revert back to the High Court. Suppose he has not discharged his functions, then this House will say 'you get out'. He will revert back to the High Court. He will merely lose his authority conferred on him, He will certainly retain his original position in the High Court.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee)

Sri S. Jaipal Reddy:—He will not able to function as High Court Judge also.

Sri P. Janardhan Reddy:—When Once we impeach him, how can he go to the High Court?

Sri B. Venkatram:—So far as this clause is concerned it relates to the position as Lokayukta. We have to imagine both good and bad side of it. So, this enabling provision is essential as we have in so many other cases.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— ఒక సామాన్యుడిగా నేను అడుగుతున్నాను. నేను ఇప్పుడు దీనిమీద, నావరకు ఇప్పటివరకు అర్థము చేసుకున్న మేంకు. ఈ సెక్షన్-క్లాజ్ (3) వుండడం బాగానే వుండబిస్తుంది. అయితే కొన్ని విషయాలను నాకు ఎన్లై చెప్ చేయండి. మొదటి పాయింట్ ఏమంటే, అతన్ని తొలగిస్తున్నామంటే లోకాయుక్తను, ఉప లోకాయుక్తను మళ్ళీమే తొలగిస్తున్నామే కాని, అతని ఓరిజినల్ పోస్టు నుండి మాత్రం కాదని మనమొకటి అనుకోన్నాము. రెండవది, దేనికోసము తొలగిస్తున్నామంటే సెక్షన్ 6, సబ్ సెక్షన్ (1)లో ఏముందంటే—“In Sub-Section 6 (1), it is stated the Lokayukta or Upa-Lokayukta may be removed from his office by the Governor on the ground of misbehaviour or incapacity and no other ground” అంటే, ‘మిస్ బిహేవియర్, ఇన్ కపాసిటీ ఈ రెండింటి మీద, లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త పోస్టుల నుండి తొలగించబడుతున్నాము. దీన్ని ఎవరు విచారించాలి? ఇక్కడ చీఫ్ జస్టిస్ విచారించాలి. అంటే ‘మిస్ బిహేవియర్, ఇన్ కపాసిటీ మీద’ తొలగించబడుతున్నాడు. దీన్ని విచారించేది చీఫ్ జస్టిస్. ఆయన ఒక నివేదికను మన కాసన సభకు ఇస్తే దానిమీద మనము చేయాలని అనుకోన్నాము. అయితే, ఎప్పుడయితే ‘మిస్ బిహేవియర్, ఇన్ కపాసిటీ’ క్రింద ఇక్కడ విధిరణ చేస్తామో, ఇది అతని ఓరిజినల్ పోస్టు పైన రెన్డెక్ట్ కాకుండా వుంటుందా? ఈ సభకు నివేదికను, సభ్యుల చర్యకోసము పెట్టడం ఆ వర్సన్ ఏదయితే వుందో, అది సభ్యులకు చర్చించడానికి మాత్రం అనుకూలము కల్పించడం బాగానే వుంది. ఇవి రెండూ, ఇన్ కన్ సెన్సిటెటుగా వున్నట్లు, అనివించడం లేదా? ఎట్లా దీన్ని మనము అర్థము చేసుకోవలెను?

శ్రీ బవనం వెంకట్రామ్:— అధ్యక్షా యీ లోకాయుక్త రిమూవల్ 12-50 p.m. విషయంలో ఉండే కన్స్పిరసీ బాగ్గితగా గమనించాలని గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను. అతను తప్పు చేసాడు అనేది గవర్నర్ ముందు సాటిస్ ఫై కావాలి. గవర్నర్ సాటిస్ ఫై అయిన తరువాత ప్రయిమా ఫై నే తేను ఉంటే అతనిమీద విచారణ అరవడానికి ఒక ప్రొసీయ్యూట్ జడ్జి కాని లేక చీఫ్ జస్టిస్ ఆఫ్ ది హైకోర్టు కాని వారిని ఎంక్వయిరీకి నేయాలి. ఇంకమంది పరిశీలన చాటిన తరువాత గాని తప్పు చేసిన వారిపై చర్య తీసుకోవడం ఇరుగదు. ఈ

రిమూవల్ అనే సేఫ్ గార్డు బిల్లుకో పెట్టుకోకపోతే ఆ అవర్సియన్లుంటేని మనము వదలుకోన్నట్లు అవుతుంది. ఇప్పుడు ఒక వేళ వైస్ ఛాన్సలర్ తప్ప చేస్తే స్టాట్యూటరీ ప్రొవిజన్ ప్రకారంగా గవర్నర్ రిటయిర్ అయిన జడ్జిని విచారణకు పేయడం జరుగుతోంది. కానీ అటువంటి సంఘటన యంతవరకూ జరుగలేదు. ఇప్పుడు గవర్నరు సాటిస్ ఫై కావడం, చిప్ జస్టిస్, సుప్రీమ్ కోర్టు జడ్జి ఫ్రెండింగ్స్ యివ్వడం తరువాత కేసు ఉన్నదని అనుకుంటే తరువాత ఒక ఆగస్టు హౌస్ లో 218 మెంబర్స్ మెజారిటీగా ఒప్పుకుంటే, యిన్ని రకాల జరిగిన తరువాత అతనిని రిమూవ్ చేసే అధికారము ఉంటుంది. అటువంటి అధికారము మనము పెట్టుకోకపోతే తరువాత చరిత్రలో మనము చాలా తప్పు చేసిన వారము అవుతాము అని, అట్లా కాకూడదని గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :— ఇది నిజంగా జరుగ తుంది అనే భయము ఉంది కాదు. ఇటువంటి కన్స్టిట్యూషన్ ఉంటే ఏ సీటింగు జడ్జి యీ వదలిని చేపట్టడానికి ఒప్పుకుంటాడు అనేది యిక్కడ ముఖ్యమైన అంశం, గవర్నరు సలహా ప్రకారం జరుగుతుంది అంటే గవర్నరు సలహా అంటే ముఖ్యమంత్రి గారి సలహా అని యిక్కడ అందరికీ తెలుసు. ఒక ప్రైవేట్ చీఫ్ జస్టిస్ యీ వదలి చేట్టిన వాని మీద గిలిటీ ఫ్రెండింగ్స్ యివ్వే అతను ఏ విధంగా ఫీల్ అవుతాడు అనేది అలోచించాలి. I don't know how can he get back to High Court Bench.

(శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి :— అంటే ఒకసారి లోకాయుక్త అయిన తరువాత 5 సంవత్సరాల వరకూ అతనిని ఏమీ చేయడానికి వీలులేదనేది గౌరవ సభ్యుల ఉద్దేశ్యమా? పార్లమెంటుకు మాత్రమే ఆ పవర్ యివ్వాలి.

Sri E. Ayyapu Reddy:—Suppose if we create a statutory authority, we have to provide under what circumstances he can be removed.

Sri S. Jaipal Reddy:—Parliament can remove.

Sri S. Ayyapu Reddy:—Who are you to ask Parliament?

Sri M. Venkaiah Naidu:—Because he is the sitting judge of the High Court.

Sri E. Ayyapu Reddy:—Suppose it is in our Act, it can be done. There is no check, there is no authority, there is no power in this House to remove him. This House cannot remove him.

Sri S. Jaipal Reddy:—This institution is created to checkmate our corruption. It is instituted for that purpose.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981. (as reported by Joint Select Committee)

Sri B. Venkatram:— We want to have a counter check. Mr. Jaipal Reddy happened to be a Member of the Joint Select Committee. He attended about 11 sittings. I have not seen any dissent note. He is bringing new points.

Sri S. Jaipal Reddy:—Our Chief Minister who has piloted the Bill did not read it. The last meeting was adjourned unceremoniously. I don't want to refer to that unhappy episode. We boycotted the last one. Our Chief Minister who never read the Bill is moving the Bill.

Sri B. Venkatram:—How can you know that I did not read the Bill.

శ్రీ. జి. లచ్చన్న :—ఇప్పుడు సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టులో చెప్పిన మాట యీ బిల్లు పాసు అయ్యే సమయంలో చెప్పరాదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతున్నారా ?

శ్రీ భవనం వెంకట్రామ్ :—ఇది అభ్యంతరం కాదు. నేను చెప్పేది ఏమంటే సెలెక్టు కమిటీలో అబ్జెక్ట్ చేయని పాయింట్లు యిక్కడ ఎందుకు అబ్జెక్ట్ చేస్తున్నారని అడిగివున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ముఖ్యమంత్రిగారు అఫీషియల్ గా తెచ్చిన ఎమెండు మెంటుతో యీ సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టుచేసిన బిల్లు బేసిక్ స్వరూపం మారిపోయింది.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ :.. సెలెక్టు కమిటీలో అందరూ కూడా ఒప్పుకున్నావే యీ బిల్లులో తీసుకురావడం జరిగింది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఒప్పుకున్నది ఒకటి. అందులో నగ్గ పాయింట్లు ఉండి నగం తెగిపోయింది, ముఖ్యమంత్రిగారు తెచ్చిన ఎమెండు మెంటుతో అప్పాయింట్లు మెంటు ఆఫ్ లోకాయక్తై ఏ జడ్జి అని దానితో అప్పాయింట్లు మెంటు ఏ విధంగా జరగాలి అనే దానియొక్క స్వరూపమే మారిపోయింది దానిగురించి యిప్పుడు చెప్పడం కష్టం ?

శ్రీ భవనం వెంకట్రామ్ :—లచ్చన్నగారు ఎవరిని అయినా అప్పాయింట్లు చేయవచ్చును అనేదానిని అనుసరించి ఆయన చెప్పిన దానిని డెఫినిట్ చేసి యీ బిల్లు రూపొందిస్తే ఆశీర్వాద ఆయన చేస్తూ ఉంటే, ఆశీర్వాద లేనది ఏముంది మీకు?

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

1-00 p. m.

That the Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 as reported by the Joint Select Committee is taken into consideration.

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

Mr. Deputy Speaker:—There are six amendments,

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అదృష్టా, క్షాణ 2లో మేము ఇచ్చిన రెండు అమెండుమెంట్స్ కు బీజేపీ ఒకటిగా తీసుకోవచ్చు, నేను ఇంకా చేసుకున్నంతవరకు, మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో, ట్రైనింగ్ నిస్టర్ అయినప్పటికీ, ఏమైనా సేరం చేస్తే, లేక సేరం చేసిన వారికి తోడ్పడవుంటే, మన రాష్ట్రం చేసిన చట్టాల ప్రకారం ఆమె కూడా విచారించబడుతుంది. అని అర్థం అవుతుంది. ఐతే మన మిత్రులేమిటంటున్నారంటే—ట్రైనింగ్ నిస్టర్ ను యీ పరిధిలో నుంచి తీసివేయమని, అందువలన—ట్రైనింగ్ నిస్టర్ అనే పదాన్ని తీసివేసి, ఫస్ట్ మినిస్టర్ ను మాత్రం ఇ దులో ఇంక్లూడ్ చెయ్యాలని నేను అంటున్నాను. అందువలన, దీనిపై పెద్ద ఉపన్యాసం చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఇందులో ఫస్ట్ మినిస్టరును చేర్చుకోవడం యీ బిల్లు నిరర్థకం అవడమే కాదు, ప్రతిపక్షాలను ఎలాగూ చావచిలకొడుతున్నారు. అదిగాక, మీ పార్టీలోని అమ్మతి వర్గంపై దీనిని పువయోగించుకుని, మీ ముతా ప్రయోజనాలను సాధించుకొనడానికి దీనిని అయిదుగా పువయోగించుకునే అవకాశం ఏర్పడుతుంది. దీనిని, ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పటికయినా ఒప్పుకుంటే బాగుంటుంది ఆ ఘనత వారికే దక్కుతుంది. మేము కూడా వారి ఘనత పెరగడానికి తోడ్పడతాము. కాబట్టి దీనిని ఆమోదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటాద్రి :—శుభింశాలి, ఆవకాశం లేదు,

శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి :—ఇది చాలా ముఖ్యమైన అంశం. ఇది లేకుంటే బిల్లు నిరర్థకం అవుతుంది. ముతా రాజకీయాలకు దీనిని పువయోగించుకుని, నానభీషయల్నుపై దీనిని పువయోగించి వారిని ఇంట్లో చిక్కుకోడానికి వచ్చిన పన్నాగమిది, ముఖ్యమంత్రిని ఇందులో చేర్చాలి, లేకపోతే ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాలరాయడమే అవుతుంది.

Sri B. Venkatram :—I thank you for the compliments in bringing out this Bill.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ముఖ్యమంత్రిని చేర్చుకోవడం, తలలేని మొండెంగాను, ప్రాణంలేని శరీరంలాగా వుంటుంది యిది. చిత్తకుద్ధితో—నేను తప్పు చేశాను అని అన్నా నేను దీని ముందు నిలిబడతాను అని చెప్పడానికి వారు ముందుకు రావాలి. అటువంటి నైతికబలం వారికి లేదా? ముఖ్యమంత్రి తప్పు చెయ్యారా? ముఖ్యమంత్రి ఎగ్జంప్లన్ ఎందుకు, ఆయన చేపలోకం నుంచి దిగివచ్చారా? ఆరోపణలు వస్తే ముఖ్యమంత్రికూడా—నేను దీని ముందు నిలిబడతాను అని చెప్పగల నైతికబలం వుందా.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ముఖ్యమంత్రి తప్పు చేస్తే ప్రధానమంత్రి వారిని తీసి వేస్తారు. అంటున్నారు. ఎంతమంది తప్పుచేస్తే ప్రధానమంత్రి ఎంత మందిని తీసివేసారో మనకు తెలుసు. ముఖ్యమంత్రిలపై అవినీతి ఆరోపణలు చేసి, జైల్లో అనేక మంది వ్యక్తులు సంతకాలుపెట్టి ముస్తాచీ దానిపై ఏమీ అరిగిందో మనకు తెలుసు—She never cared to remove any corrupt Chief Minister.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee)

Sri B Venkatram:—This is not at all relevant to the Bill.

(Interruptions)

Sri A. Madan Mohan:—I would like to recall to the Member that his party had come to rule this country from 1977 to 1980, and during that time whether any Chief Minister was removed or enquiry was conducted.

Sri S. Jaipal Reddy:—There were no allegations. All our Chief Ministers were clean.

Sri A. Madan Mohan:—He is no losing memory. If you read the newspaper right from Rajasthan, Bihar and U. P. allegations were made against Chief Minister.

(interruptions)

Sri M. Venkaiah Naidu:—I don't know how you have allowed the leader of the House to make a political speech.

(interruptions)

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—మదన్ మోహన్ గారు చెప్పినట్లు, జనతా ప్రభుత్వ కాలంలో ఏ ముఖ్యమంత్రినైనా అయినా ఆరోపణలున్నాయోమో నాకు తెలియదు. ఉన్నాయి అనుకున్నప్పటికీ, మనకు అర్థం అయ్యేది ఏమిటి? కాంగ్రెసు-ఎ పరిపాలిస్తున్నా జనతా ప్రభుత్వం వున్నా, ఏ ముఖ్యమంత్రిని అవినీతి ఆరోపణల మీద తీసివేయలేదని. జనతా ప్రభుత్వం ఏ ముఖ్యమంత్రిని తీసివేయలేదని మీరూ అంటున్నారు. కాంగ్రెసు-ఎ ప్రభుత్వ కాలంలో ప్రధానమంత్రి ఏ ముఖ్యమంత్రిని అవినీతి ఆరోపణల కారణంగా తీసివేయలేదని మేమూ అంటున్నాం. ఈ విషయంలో ఏకాభిప్రాయమే వచ్చింది కనుక ముఖ్యమంత్రిని ఇందులో చేర్చడానికి తగిన కారణం బలంగా ఏర్పడింది. ఆ విధంగా చేయకుండా నాకు చిత్తశుద్ధి ఉంది. నేను అన్నిటికీ అతిశుద్ధి, నేను లంచగొండితనాన్ని పోగొడతాను అంటే ప్రయోజనం ఏమిటి? ముఖ్యమంత్రిలకు 1952లో ఉన్న బలం 1982లో ఉంటే బాగుండేది. కాని లేదు. ఇలాంటి పరిస్థితులలో ముఖ్యమంత్రికి లోకాయుక్తతో సంబంధం లేకుండా చేస్తున్నారంటే ఈ విల్లు ఉద్దేశం ఒకటే అని మనవి చేస్తున్నాను—అది ఈ విల్లును ఉపయోగించుకుని తన పార్టీలో ఉన్న డిపెండెంట్లను అదాగతొక్కటానికి తన పదవిని సుస్థిరం చేసుకోవడానికి ముఖ్యమంత్రికి చుట్టూగా ఉంటుండే తప్ప మరేమీ కాదు. ఈ ముఖ్యమంత్రి ఏ పని చేయలేడు కనుక ఆ పని చేస్తాడని నేను అనుకోవడం లేదు, అయినా నేనేమీ ఎట్రోబ్యూట్ చేయడం లేదు. రేపు మరొక ముఖ్యమంత్రి రావచ్చు, మరొక పార్టీ రావచ్చు. ప్రజలున్నారు కదా అన్నారు అయ్యివుద్ధిగారు. మంత్రిలైతా కానవసర్యులైతా అంటుంది

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

ఉన్నారు ప్రజలు. ముఖ్యమంత్రికేకాదు, మంత్రిలకు బుద్ధి చెబుతారు, కాన నభ్యులను బుద్ధి చెబుతారు. ముఖ్యమంత్రి ఈ బిల్లు పర్ పూర్వంలోనికే రానినాడు ఈ బిల్లు పర్ పర్ డిఫిట్ అవుతుంది, దీనిని ఏదైనా చేసుకున్నా ఇబ్బంది ఉండదు.

Sri S. Jaipal Reddy :—The provision relating to the inclusion of Chief Minister has become the Achille's heel of the Bill. అంతులేగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఏమెంటు స్కాండలు బొంబాయిని రాక్ చేశారని, మన ప్రధాన మంత్రి పుత్రుడు రాజీవ్ గాంధీ గారు అందులో ఏమీ తప్పు లేదన్నారు. బొంబాయి హైకోర్టు తీర్పు చెప్పిన తరువాత కాని అంగూలే దిగాలని ప్రధాన మంత్రి చెప్పలేదు. ముఖ్యమంత్రి ఇందులో లేకపోవడం అనేది The role of the Chief Minister or the role of the Minister is inextricably linked up. He is the first among equals. ఏ మంత్రి పాత్రనైనా ముఖ్యమంత్రి పాత్రనుంచి విడదీసే ప్రక్రియ అసాధ్యం. What is Government,—Minister and Chief Minister, both come. మంత్రి ఉండి ముఖ్యమంత్రి ఉండక పోవడం అనేది విచిత్రంగా ఉంటుంది. అంతా జాయింటు రెస్పాన్సిబిలిటీ. లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లు, మేము ఏదో బిల్లు తెచ్చాం, కరప్షన్ లేకుండా చేస్తాం అని చెప్పుకోడానికి వనికి వస్తుంది తప్పు అంతకంటే ప్రయోజనం లేదు. This is not really intended to check corruption. If you want to carry conviction to the people include the office of the Chief Minister. If you do not, you are exposed for your malafides and for your hypocrisy.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు:— అదృష్టా, మన ఎడ్మినిస్ట్రేషనులో చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్, ఫిల్డ్రక్ అఫ్ టవర్ ముఖ్యమంత్రిలో ఉంది. జనతా ప్రభుత్వంలో జరుగలేదనడం కాదు. ఏ ప్రభుత్వంలోనైనా ఏమిటి అనేది చూడాలి. చట్టం చేసేటప్పుడు ముఖ్యమంత్రి తప్పు చేస్తే రెక్టిఫై చేయడానికి మార్గం ఏమిటి అనేది చూడాలి. ప్రధానమంత్రి చేస్తుందంటే కాదు. చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ అయిన ముఖ్యమంత్రిని వదలి బిల్లు తేవడం నిరర్థకం.

(శ్రీ) ఎం. టింకార్:—అన్నీ సరణల మీద చర్చ జరగ వలసి ఉంది. ఇదివరకు కాంగ్రెసు పార్టీ మీటింగులలో ఒక విహారంగ రహస్యం ఏమిటంటే—ముఖ్యమంత్రి వసూలు చేయమన్నాడు, వసూలు చేసాం, ముఖ్యమంత్రి చేయమంటే చేసావని నలుగురు మంత్రులు చెప్పారు. నేను దుజావు చేస్తాను. అరు లక్షలు ఇచ్చావని ఒక మంత్రి, ఎనిమిది లక్షలు ఇచ్చావని ఒక మంత్రి. ఇంకా ఎక్కడ తెచ్చేది, పెండ్లాం పిల్లలను అమ్మి తేవాలని మరొక మంత్రి అంటే ముఖ్యమంత్రి లేకుండా ఈ బిల్లు వల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఇది వ్యక్తిగతమైన విమర్శ కాదంటున్నాను.

(శ్రీ) కె. వెంకటరామయ్య:—ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్—ఈ బిల్లు గురించి చర్చించేటప్పుడు ముఖ్యమంత్రి వసూలు చేయమన్నాడని ఎవరో

అన్నాడు ఇటువంటి మాటలను మేము ఒప్పుకోము. We won't agree, we won't tolerate; that has to be expunged.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:—ఈ బిల్లు ప్రకారం మంత్రి పైన అభియోగం నివారించవచ్చును. ఆ మంత్రిగారిని ఈ బిల్లు ప్రకారం హోం చేయడానికి అవకాశం ఉన్నప్పటికీ, ఆయన మంత్రి అయితే విముక్తుడు అవుతాడు. ఆయనను ఏమీ చేయలేము.

శ్రీ వి. రంగారావు :—ఈ బిల్లుకు మూలాధారము మంత్రులు. మంత్రిలను అప్పాయింట్ చేసుకోవేది ముఖ్యమంత్రి. అలాగే మంత్రులను తీసేసే హక్కు చారికి వుంది. 1-20 p m

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—ఓంకార్ గారు మాట్లాడుతూ మంత్రిలను డబ్బు వసూలు చేయమని ముఖ్యమంత్రి చెప్పినట్లుగా అన్నారు, ఆ మాటలను తొలగించాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker:—I will look into the proceedings.

Sri M. Omkar:—I move:

“In sub clause (c) of clause 2 add the following as item (i) :—

“(i) In the case of Prime Minister and Chief Minister.	The President of India and the Governor of the State respectively as the case may be.”
--	--

Mr. Deputy Speaker:—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

“In sub-clause (c) of clause 2 add the following as item (i) :—

“(i) In the case of Prime Minister and Chief Minister.	The President of India and the Governor of the State respectively as the case may be.”
--	--

The Opposition Members pressed for a division.

The House divided thus:

Ayes.. 12; Noes.. 54; Neutrals.. Nil.

The amendment was negatived.

Sri M. Omkar :—I move :

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

"In sub-clause (g) of clause 2 for the words 'other than Chief Minister' substitute the words 'including the Prime Minister and Chief Minister'."

Mr. Deputy Speaker:—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

"In sub-clause (g) of clause 2 for the words 'Other than the Chief Minister' substitute the words 'Including the Prime Minister and Chief Minister'."

(Pause)

Sri M. Omkar :—I move :

"For sub-clause (i) of clause 2 substitute the following :—

"'Officer' means Secretaries to Government including the Chief Secretary, Additional Secretaries, Special Secretaries, Joint Secretaries, Deputy Secretaries, District Collectors, Commissioners, Joint Commissioners, Director General of Police, I. G. Police, Additional I. G. of Police, D.I.G. of Police, Superintendent of Police, Directors, Joint Directors, Chief Conservator of Forests, Conservators, Divisional Forest Officers, Registrars, Joint Registrars, Vice-Chancellors, Registrars of Universities."

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

Sri M. Omkar :—I move :

"Delete item (ii) of sub-clause (k) of clause 2."

Mr. Deputy Speaker:—Amendment moved.

Sri M. Omkar :—I move :

"Delete item (iv) of sub-clause (k) of clause 2."

"In item (v) of sub-clause (k) of clause 2 delete the words 'and every Director'."

Mr. Deputy Speaker :—Amendments moved.

శ్రీ ఎం. ఒంకర్ :—లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త నియమాలు చేసే బాధ్యతలను యిద్దరికీ నిభజన చేసిన దృష్ట్యా దీనిని నేను ప్రెస్ చేయడం లేదు.

Mr. Deputy Speaker:—The question is : that the following amendments be withdrawn as having not been pressed.

"For sub-clause (i) of clause 2 substitute the following :

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-Lokayukta Bill, 1981 (as reported by Joint Select Committee).

"Officer means Secretaries to the Government including the Chief Secretary, Additional Secretaries, Special Secretaries, Joint Secretaries, Deputy Secretaries, District Collectors, Commissioners, Joint Commissioners, Director General of Police, I.G. Police, Additional I. G. of Police, D I.G. of Police, Superintendents of Police, Directors, Joint Directors, Chief Conservator of Forests, Conservators, Divisional Forest Officers, Registrars, Joint Registrars, Vice Chancellors, Registrars of Universities.

"Delete item (ii) of sub-clause (k) of Clause 2."

"Delete item (iv) of sub-clause (k) of clause 2"

"In item (v) of sub-clause (k) of Clause 2 delete the words "and every Director."

The amendments were withdrawn by leave of the House as having not been pressed.

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

That clause 2 do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clause 2 was added to the Bill. Opposition presses for division (Ayes. 56. Noes.12 Neutrals-nil).

Clause 3.

Sri M. Omkar:—I move :

For proviso (a) to sub-clause (1) of clause 3 substitute the following:—

"(a) the person to be appointed as the Lokayukta or Upa'ok-ayukta shall be person who is a Judge of the High Court."

"In proviso (b) to sub-clause (1) of Clause 3 for the words after considering the views substitute the words with the concurrence."

"In the proviso (b) sub-clause (1) of Clause 3 after the word Lokayukta insert the words and the Upalokayukta"

Mr. Deputy Speaker:—Amendments moved.

Sri B. Venkataram:—I move;

"In sub-clause (1) for the proviso substitute the following:—

' Provided that a person appointed as Lokayukta shall be a Judge or retired Chief Justice of a High Court. The Lokayukta shall be appointed after consultation with the Chief Justice of the High Court concerned. The Upalokayukta shall be appointed from among the District Judges of Grade-I out of 4

panel of 5 names forwarded by the Chief Justice of the High Court of Andhra Pradesh.

Mr. Deputy Speaker :—Amendment moved.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— అంగీకరించిన సంప్రదాయాన్నించి డివియేటు కావలసిన అవసరం లేదు. ఏ విషయం గురించి నిర్ణయము చేసినప్పటికీ అపొజిషన్ తో చర్చిస్తున్నారు. చీఫ్ జస్టిస్ తో చర్చిస్తున్నారు. అమాత్రము వీరి పూర్వ ఎందుకు తీసుకొనకూడదు?

శ్రీ బి వెంకట్రాం :— ఎన్టీ పెర్సన్ అని అన్నప్పుడు అపొజిషన్ వారి పూర్వ కన్సిడర్ చేయాలనుకొన్నాము. ఇప్పుడు మార్చాము. సిట్టింగ్ జడ్జి లేక ప్రైవేట్ రిటైర్డ్ చీఫ్ జస్టిస్ అన్నప్పుడు అవసరం లేదు.

Mr. Deputy Speaker :— The question is :

“In Sub-clause (1) for the proviso substitute the following:—

‘Provided that person appointed as Lokayukta shall be a Judge or retired Chief Justice of a High Court. The Lokayukta shall be appointed after consultation with the Chief Justice of the High Court concerned. The Upalokayukta shall be appointed from among the District Judges, Grade-I out of a panel of five names forwarded by the Chief Justice of the High Court of Andhra Pradesh.’”

The amendment was carried.

Sri M. Omkar :— We are not pressing our amendments 7 to 9.

Mr. Deputy Speaker :— The question is :

“For proviso (a) to sub-clause (1) of Clause 3 substitute the following:—

‘(a) the person to be appointed as the Lokayukta or Upalokayukta shall be a person who is a Judge of the High Court.’”

“In proviso (b) to sub-clause (1) of Clause 3 for the words “after considering the views” substitute the words “with the concurrence.”

“In the proviso (b) to sub-clause (1) of clause 3 after the word ‘Lokayukta, insert the words “and the Upalokayukta.”

The amendments were withdrawn by leave of the House as having not been pressed.

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-
Lokayukta Bill, 1981 (as reported by
Joint Select Committee.)

Mr. Deputy Speaker:—The question is:

“That clause 3 as amended do stand part of the Bill.”

The motion was adopted and clause 3 as amended was added to the Bill.

Clauses 4 and 5.

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

“Clauses 4 and 5 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted and clauses 4 and 5 were added to the Bill.

Clause 6.

Sri M. Omkar :— I move:

“In sub-clause (2) of clause 6 after the words “his enquiry” insert the words “within a maximum period of 3 months.”

“In sub-clause (2) of clause 6 delete the words “as soon as may be” and add the following at the end:—

“In their first and immediate meeting held after submitting the report.”

Mr. Deputy Speaker :— Amendments moved.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఆమెండ్ మెంట్స్ 10, 11 కలిపి తీసుకోవచ్చు, “as soon as may be” లోక్ ఆయుక్ట్, ఉపలోక్ ఆయుక్ట్, పౌరపాటు చేసినపుడు హైకోర్టు చీఫ్ జస్టిస్ విచారణ చేస్తారు. వారు రిపోర్టు ఇవ్వాలి. ఎంత కాలములో ఇవ్వాలి? యాక్ సూన్ యాక్ మేలి అనే దానికి రి నెలలు అని పెడుతున్నాము. లేకపోతే కాలయాపన జరుగుతుంది. ఆ రిపోర్టును హౌస్ లో ఎప్పుడు పెట్టాలి? రిపోర్టు ఇచ్చిన తరువాత వెనువెంటనే జరిగే శాసనసభ సమావేశములో పెట్టాలి. 4 సంవత్సరాల క్రితము జారి చేసిన రూల్స్ హౌస్ లో యింకా పెట్టకుండా వున్న పరిస్థితి వుంది. రూల్స్ యిస్ట్రా చేసిన తరువాత జరిగే శాసన సభా సమావేశములో సభ దృష్టికి తీసుకురావడంలేదు ఆ దృష్టిలో రిపోర్టు ఇచ్చినతరువాత వెన్వెంటనే జరిగే సమావేశములో ప్రవేశ పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

Sri B. Venkatram:—We shall make it six months—saying as soon as may be, but not later than six months.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— లోక్ ఆయుక్ట్ కి ఒక తేసు అప్పగిస్తే పరియద్ అఫ్ ఎంక్వయరీ ఎట్ట పరిస్థితులలోను సంవత్సరానికి మించి లేదు. లోక్ ఆయుక్ట్

పైన విచారణ 6 నెలలు అంటే అర్థము ఏమిటి? అలస్యమైనకొద్దీ న్యాయము జరగదు. కాబట్టి 6 నెలలు చేస్తే పబ్లిక్ గా వుంటుంది.

1-30 p. m.

శ్రీ బి. వెంకట్రామ్:— గవర్నరుకు రిపోర్టు రావాలి. గవర్నరు సాటిస్ ఫై కావాలి. ఆయన సుప్రీంకోర్టు జడ్జిని కాని, చీఫ్ జస్టిస్ ను కాని పేయాలి. వే న తరువాత విచారణ జరగాలి, ఆ తర్వాత అవరూనిటీ ఇవ్వాలి, ఈ తతంగం అంతా ఒరగవలసి వుంది. అందరినీ యాక్ సూస్ యాక్ మే బి అనే మాట వాడబడింది. టాటర్ లిమిట్ పెట్టుకోవాలంటే It can be not later then six months. వారు రిజనబుల్ అవరూనిటీ ఇవ్వాలంటే సోటిస్ ఇవ్వడం అటువంటి ప్రొసీజర్ వుంది. రికార్డ్స్ కావాలంటే అతను టైమ్ అడగవచ్చు, అటువంటి పరిస్థితులు వుంటాయి. కాబట్టి టాటర్ లిమిట్ పెట్టటం భావనా కాదు. ఒక వేళ పెట్టదలచుకుంటే ఆరు నెలల కంటే ఎక్కువ పెట్టటం సమంజసం కాదు. ఓంకార్ గారు తమ ఎమెండ్ మెంట్ విట్రా చేసుకుంటే మంచిది.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:— అది మంచిది అంగీకరిస్తున్నాము. రిపోర్టు వారికి అందిన తరువాత వెంటనే జరిగే ఎనంట్ల సమావేశంలో పెట్టాలనే మాట కూడా పెట్టండి.

Sri B. Venkataram:— That detail need not come in the Act. It is not proper.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— రూల్స్ లో అయినా పెడకాదా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామ్:— పార్లమెంటు జరగడానికి ఏదేని ప్రొవైడ్ చేయాలో ఆ విధంగా ప్రొవైడ్ చేస్తాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— వచ్చే సెషన్ లో పెట్టడానికి రూల్స్ లో ప్రొవైడ్ చేస్తామన్నారు. మళ్ళీ అది కూడా చేసు ప్రెస్ చేయడం లేదు.

Sri B. Venkataram:— Sir, I am now proposing an amendment to Sri Omkar's amendment.

I beg to move:

"In sub-clause (2) of clause 6 after the words 'as soon as may be' insert the words 'not later than six months.'"

Mr. Deputy Speaker:— Amendment moved.

The question is:

"In sub-clause (2) of clause 6 after the words 'as soon as may be' insert the words 'not later than six months.'"

(Pause)

The amendment was carried.

Sri M. Omkar:— In view of this amendment, I withdraw my amendment.

The amendment No. 10 of Sri M. Omkar which reads;

"In sub clause (2) of clause 6 after the words "his enquiry" insert the words "within a maximum period of 3 months" was withdrawn with the leave of the House.

Sri M. Omkar :— I am not pressing my amendment No. 11. It reads thus ;

"In sub-clause (2) of clause 6 delete the words "as soon as may be" and add the following at the end;

"In their first and immediate meeting held after submitting the report."

Mr. Deputy Speaker :— I am now putting the clause 6 as amended to vote.

The question is :

"That clause 6 as amended do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and clause 6 as amended was added to the Bill.

CAUSE 7:

Mr. Deputy Speaker :—There is an Official amendment.

Sri B. Venkatram :—Sir, I beg to move:

"In sub-clause (1) for item (iii), substitute the following:

"(iii) a Mayor of the Municipal Corporation instituted by or under the relevant law for the time being in force; or"

Mr. Deputy Speaker :— Amendment moved.

The question is:

"In sub-clause (1) for item (iii) substitute the following:

"(ii) a Mayor of the Municipal Corporation instituted by or under the relevant law for the time being in force; or"

(pause)

The amendment was carried.

Mr. Deputy Speaker :— Now, I am putting the clause 7 as amended to vote.

The question is :

"That clause 7 as amended do stand part of the Bill."

(pause)

The motion was adopted and clause 7 as amended was added to the Bill.

CLAUSE 8:

Mr. Depnty Speaker:— There are two amendments given notice of by Sri M. Omkar and others.

Sri M. Omkar:—I beg to move:

(1) Delete sub clause (2) of clause 8.

(2) add the following proviso to sub-clause (2) of clause 8:

"Provided that notwithstanding any thing contained in sub-section (2) the Lokayukta or the Upalokayukta shall investigate such cases wherein the action into the allegation has not been finalised by the competent authority though it had taken place before 6 years."

Mr. Deputy Speaker:—Amendments moved.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—క్లాజ్ 8 సబ్ క్లాజ్ 2 లో ఇలా వుంది. "The Lokayukta or Upa-Lokayukta shall not investigate any complaint involving an allegation, if the complaint is made after the expiry of six years from the date on which the action complained against is alleged to have taken place," ఇది మొత్తం తీసివేయండి. 10, 12 సంవత్సరాల క్రిందట చేసిన నేరాలు ఈ రోజు వరకూ అదేవిధంగా వున్నాయి. పాత నేరాలను విచారించకూడదంటున్నారు. తీవ్ర స్వభావాలు గల, లక్షల రూపాయలతో కూడిన కేసులు వున్నాయి. తీసేస్తే మొత్తం తీసేయండి. లేకపోతే దానిక్రింద ఈ ప్యావిజో చేర్చండి.

"Provided that notwithstanding anything contained in sub-section (2) the Lokayukta or the Upalokayukta shall investigate such cases wherein the action into the allegation has not been finalised by the competent authority though it had taken place before 6 years," మొత్తం తీసివేయండి లేదా ప్రావిజో అయినా అంగీకరించండి.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—అది అవసరం లేదండి, ఈ విషయాలన్నీ అలోచించే పెట్టాము అంతకుమించి పెట్టటం సాధ్యం కాదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—1971 లో ఒక మంత్రి ఒక కోపరేటివ్ సొసైటీలో పదకొండున్నర లక్షలను వీధి చేశారు. అది ఇప్పటివరకూ ఇంకా విచారణలోనే వుంది. ఇంకా ఏమీ నిర్ణయం కాలేదు. ఆ కేసు దీని పరిధిలోనికి వస్తుందా, కాదా?

Sri B. Venkatram:—I am sorry that particular case which you are having in view cannot come under the purview.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అటువంటప్పుడు ఇది ఎందుకు? ముఖ్యమంత్రి దీని పరిధిలోనికి రాదు. రి సంవత్సరాలకు పూర్వం జరిగి ఇంకా పెండింగ్ లో వున్నది దీని పరిధిలోనికి రావు. ఇక ఈ విల్లు ఎందుకు?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—గతంలో ఏమి జరిగిందనేది అనవసరం ఆరు సంవత్సరాలవరకూ దీని పర్ పూక్రించకు వస్తుంది. ఇకముందు జరగవోయేది ఒక టైమ్ లిమిట్ లో పర్ పూక్రిలోకి తీసుకురావటానికి లాంగ్ పిరియడ్ పెట్టుకోవాలనడం మంచిది కాదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—దాని కంటెంట్ ఆ మాదిరి వుంది. ఏమి చేద్దాం?

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :—కంటెంట్ ఆ విధంగా వుండటంవల్లనే ఎమెండ్ మెంట్ వచ్చింది. రి సంవత్సరాలకు ముందు చేసిన తప్పులు తప్పులు కావని ముఖ్యమంత్రిగారు అంటున్నారా? ఇప్పుడున్న మంత్రులను కొనసాగ నివ్వడం వారి ఉద్దేశ్యమా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—కొనసాగనివ్వాలంటే ఇది ఒక్కటే మార్గం కాదు. అనేక రకాల మార్గాలున్నాయి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—లిమిటేషన్ యాక్టు ప్రకారం ఇది ంటుందన్నారు. ప్రావిజో చేర్చినప్పుడు The cases that had taken place prior to six years and action has not been finalised by the competent authority, cannot they be brought under the purview of this section? లిమిటేషన్ యాక్టు ప్రకారం the Original proviso is all right, it is accepted. But, at the same time, to give some life and blood and breadth, why don't you add this proviso?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—అంతకు ముందు ఆయిదు సంవత్సరాలు అని వుంటే జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీవారు ఒక సంవత్సరం పెంచారు. అందులో మందరయ్యగారు కూడా సభ్యులుగా వున్నారు. ఓంకార్ గారు నాలుగు సంవత్సరాలు పెంచమంటున్నారు. డిస్ క్లెయిన్ ఒక లిమిట్ వుండాలి. రి సంవత్సరాలు పెట్టుకొని పని చేయగలిగే అదే గొప్ప సంగతి.

ఓంకార్ గారు మనసులో పెట్టుకున్న కేసు గురించి ప్రత్యేకంగా ఆలోచిద్దాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఏదో ఒక వ్యక్తి విద్యుష్టిలో పెట్టుకొని చేప్పేది కాదు. కొన్ని కేసులు 8, 9 సంవత్సరాల మండి సివిల్ కోర్టులో వున్నవి

పున్నాది, ఇంకా విచారణలో ఉన్నవి పున్నాయి, ఇప్పుడు విచారణలో ఉన్నవి ఏమిటో తెలుసుకోవడం కాని పాత కేసులూ అవుతాయి?

శ్రీ బి. వెంకట్రాం: ఓకార్ గారు చెప్పింది that is a matter of interpretation. అవి కంటిమ్యా అవుతున్నాయో లేదో... I would like to give you one your behalf that it is continuous offence. దానిని అలా పరిగణించండి.

శ్రీ ఎం. ఓకార్ : అయితే ప్రోవిడో చేర్చండి.

Sri S. Jaipal Reddy.—If a person is possessing assets more than can be explained by him in reasonable terms, he would be deemed to be corrupt under this Law. If for any reason the assets acquired earlier than six years are to be referred to, would this limitation be applicable in that context? I am of the view that case, this limitation would be counter-productive. I am of view that it should not be applicable in regard to the acquisition of assets prior to six years. I want the Chief Minister to seek clarification from the Department and clarify.

Sri B. Venkataram:—Any way, there are so many safeguards. We cannot go on extending time like that—from 5 to 6 years, 6 to 10 years. Somebody will say why not we make it twelve years.

Sri S. Jaipal Reddy:—In regard to properties and assets....

శ్రీ పి. నారాయణరెడ్డి:—మన సెంటివ్ ఎకనమిక్ అఫెయర్స్ ను వడ్డీకోవడానికి ఇది పెట్టటం జరిగింది. అది చాలా కాలానికి జరుగుతదనం. కమిషన్ దీనికి కాల పరిమితి తీసివేయండి. ఎప్పుడు ప్రైవేట్ అవుట్ అయితే అప్పుడు బుక్ చేయండి.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం:—ఒరిజినల్ గార్ సవకస్సరాలు పున్న దానిని జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీలో ఆ సవకస్సరాలు చేశారు ఇప్పుడు మళ్ళీ లోతుగా తీసుకువెడితే we have taken the stand that the period of the Session into consideration and said 'five years'.

శ్రీ ఎం. ఓకార్ :—ఇప్పుడు సభలో సమరసింహారెడ్డిగారు పున్నారు, వెంకట్రామయ్యగారు పున్నారు, కొండయ్యచౌదరిగారు పున్నారు. లా డి గ్రీ పుచ్చకున్న చెడ్డవి పున్నారు. వారిని నేను అడుగుతున్నాను కాంగ్రెసు సభ్యులుగా కాకుండా లాయర్లుగా వారి అభిప్రాయం చెప్పవలసిందిగా వారిని కోరుతున్నాను. ఈ ప్రోవిడో పెట్టటం వల్ల లిమిటేషన్ యాక్టుకు నష్టం వస్తుందా?

"The Lokayukta or Upa-Lokayukta shall not investigate any complaint involving an allegation, if the complaint is made after the

Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-
Lokayukta Bill, 1981.

expiry of six years from the date on which the action complained against is alleged to have taken place". Is the sub clause (2) of clause 8. For that a proviso —

"Provided that notwithstanding anything contained in sub-section (2) the Lokayukta or the Upa-Lokayukta shall investigate such cases ... through it had taken place before 6 years"

అది వుంటే బాగుంటుంటున్నాము కంటిమార్చిన అచెన్స్ అయినప్పుడు ఇవి పెట్టటా వలె ఉన్నది ఏమిటి? నిజమైన సే న్యాయ విచారణ తారు. చాటిని ఎక్స్ క్లెయిమ్ గా ఈ విషయం ఆలోచించి చెప్పవలసిందిగా కోరుకున్నాను.

శ్రీ వి. వెంకట్రాం:— ఈ బిల్ టైట్ అథాట్ ప్రాజెక్ట్ రావడం లోకాయుక్త విచారణ చేసిన తరువాత వస్తుంది కాబట్టి ఎవర్ గారు చెప్పే సోన్ ఇక్కడ లేదు. ఆ ఎమెండ్ మెంట్ అసంభవంగా వుంటుంది. లేదంటే I would have definitely considered.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య:— బిల్ క్లాజ్ రెండం ఇలా వుంది,

"The Lokayukta or Upa-Lokayukta shall not investigate any complaint involving an allegation, if the complaint is made after the expiry of six years from the date on which the action complained against is alleged to have taken place."

చాటి ఉద్దేశ్యమేమిటో చెప్పండి.

శ్రీ వి. వెంకట్రాం:— ఏదైనా విషయం చెప్పినప్పుడు ఆరు సంవత్సరాలు రాటకుడా చెప్పవలెనని అభిప్రాయం.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— ఆరు సంవత్సరాలను పూర్వం ఏ రాయల్ అయి ఇంకా విచారణలో వున్న కేసుల ఫివిస్యత్తు ఏమిటి? చట్ట ప్రకారంగా తీసుకోవడం సేరం ఎట్లా అవుతుంది? ఎట్లా విచారణ చేయటండా వుంటారు? ల్యాండ్ గ్రాంట్ విషయంలో ఇదివరకు కోర్టు వరివ్వరించిన చాటిని కూడా రీక్షెన్ చేయటానికి పెట్టారు. ఇక్కడ ఎందుకు ఇలా చేస్తున్నారు? దెనివి బట్టి యిక్కడ కాదంటున్నారు?

శ్రీ వెంకట్రాం:— ప్రొవిజో లీగల్ గా ఫిలెన్ కాదు.

1-50-p.m.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:— ఎందుకు ఫిలెన్ కాదు?

శ్రీ వి. వెంకట్రాం:— మేము చదువుకున్న లా అట్లాగ్ కినిస్తున్నది.

Don't think that I am not respecting your opinion. It does not fit in unfortunately. When we make a law we shall not make an unconstitutional or a law which does not withstand the scrutiny of the Court. మేము ఎగ్జామిన్ చేస్తున్నాము. ఇక్కడన్న ఫీసర్స్ తో కన్సల్ట్ చేశాము.

అది ఫిటెన్ కావడం లేదు. 1971 లోని ఒక కోఆపరేటివ్ కేసు నడుస్తూ ఉండనుకొండి, దానిని ఇందులో తీసుకొని రావచ్చా లేదా అని మీరు అడుగుతున్నారు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అటువంటి కేసులు చాలా ఉన్నాయి.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—అవును. అటువంటి కేసులు చాలా ఉన్నాయి. అవి వీటి పర్మ్యూట్లోకి వస్తాయా రావా అంటే ఇందులో రెండు డౌట్లు ఉన్నాయి. 1. 1971 లో కోఆపరేటివ్ లోన్ క్రింద విచారణ కంటిన్యూవన్స్ గా జరుగుతూ ఉంటే అక్కడ వారు ఫైండింగు ఇవ్వాలి కదా. ఇచ్చిన తరువాత వారు నో అంటే అక్కడ పెట్టే అవకాశం లేదు. ఎస్ అంటే ఆ పర్మిస్యూలర్ యొక్క క్రింద విచారణ తిరిగి చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇప్పుడు దానికి, దీనికి ఎక్కడా పొంతన కుదరడం లేదు. I am trying to impress upon you that it is not possible.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—లాండు గ్రామింగు బిల్లును మీరు తీసుకొని వచ్చారు. ఇప్పుడు మీరు చెప్పే మాటలను ఎదురుపెట్టి దానిని మీరు నమర్దించండి.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—అదృష్టం, తమరు కూడా న్యాయవాదే. లాండు గ్రామింగు బిల్లుకు సంబంధించినంతవరకు తమకు జ్ఞాపకం ఉండి ఉండవచ్చును. We have constituted it as a Special Court. This is not a special court as such. లోకాయుక్తకు వచ్చేప్పటికి పర్సనల్ డిజిగ్నైటరుగా కూర్చుంటాడు. అక్కడికి వచ్చేప్పటికి ఒక కోర్టుగా కూర్చుంటాడని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ రెండింటికి సంబంధం పెట్టడం లిగల్ గా, ఔక్సికల్ గా అవకాశం లేదనే మాట నేను ఓంకార్ గాడికి బాధతో చెబుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—సెక్షను 11లో ఒక మాట అన్నారు. దానిని చీఫ్ మినిష్టరుగారు నిలబెట్టుకోలేక పోతున్నారు.

శ్రీ బి. వెంకట్రాం :—మీ పాయింటు మనసులో పెట్టుకొని పూర్తిచైర్మన్ చేయ దానికి, అవకాశం ఉంటుందా లేదా అని లిగల్ గా, ఔక్సికల్ గా ప్రయత్నించేసి ఫిఫ్త మైనామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—దీనినుంచి చీఫ్ మినిష్టరును తొలగిస్తున్నారు. రి సంతకస్థులారా ముందు చేసిన నేరాలు ఇప్పటికి పర్మ్యూట్లో ఉంటే వాటిని కాదని అంటున్నారు. దానికి ప్లెనల్ కోర్టు హోదా అని, ఎ దీనికి జాడిషియల్ వర్క్ చేసిన అంటున్నారు. సెక్షన్ ను 11లో సబ్ సేషను లిలో ఏమిచెప్పారో చూడండి.

“(3) Any proceedings before the Lokayukta shall be deemed to be a judicial proceeding within the meaning of section 193 of the Indian Penal Code 1860” ఇది ఎందుకు పెట్టారు? ఆ ప్లెనల్ కోర్టు వేరు, ఇది వేరు అంటున్నారు.

శ్రీ బి. వెంకటాద్రి :—ఫాల్సు ఎవిడెన్సు ఇవ్వకుండా అది పెట్టాము.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—ఇప్పుడు స్పష్టం అయింది. వారు కమ యొక్క గూర్ వున్న యోజనాల దృష్ట్యా ఎప్పుడైతే అవసరమో అప్పుడు దానికి అనుగుణంగా ఈ చట్టాన్ని మారుస్తున్నారు. లాండు గార్మింగు కేసులలో ఇదివరకు కొన్ని కోర్టుల పరిష్కారం చేసిన జడ్జిమెంటును సోమోటోగా తీసుకొని వున్నారా? చనచేసి అందులో లోపం ఉంటే కాన్సిల్ చేసే అధికారం పెట్టుకోగలిగిన న్యాయ సంబంధమైన విజ్ఞానం మీకు ఉంది. రి సంవత్సరాలకు పూర్వం తప్పులు చేస్తే, చేసినట్లువంటి తప్పులు ఇంకా విచారణలో ఉంటే వాటిని కూడా ఈ పరిధిలోకి తీసుకొని విచారించి ఆ వేరస్టులను క్షించడానికి న్యాయ సంబంధమైన పరిజ్ఞానం దొరకదా? దీనిలో అర్థం ఉందా?

శ్రీ బి. వెంకటాద్రి :—వారు ఎవరినో మనసులో పెట్టుకొని అలోచిస్తున్నారు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—నాకు మీ కాంగ్రెస్ వారే ఉన్నారు.

శ్రీ బి. వెంకటాద్రి :—రి సంవత్సరాలు అని చెప్పినప్పుడు మా మనసులో ఎవరూ లేరు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—లోకానికి ఆయుక్త మైన చర్యను ముఖ్యమంత్రిగారు చేస్తున్నారు. కనుక మా పార్టీ తరపున మేము వాక్ అవుట్ చేస్తున్నాము.
(At this Stage Members of the Lokdal Party staged a Walk ont)

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—మేము ఎన్ని చెప్పినా వారు వినడానికి సిద్ధంగా లేరు. మా అభిప్రాయాలు మేము చెప్పాము. పాతవారిని మాజీ మంత్రిలను రక్షించడానికి ఈ అమెండుమెంటును వారు అంగీకరించడం లేదు.

శ్రీ బి. వెంకటాద్రి :—ఇది చాలా అన్యాయం. పాతవారు ఎవరో వాకైతే తెలియదు. ఈ పెద్ద మనుషులు జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీలో ఉండి రి సంవత్సరాలకు ఇప్పకొని ఇప్పుడు ఈ విధంగా చెప్పడం భావ్యంగా లేదు. ఇది చాలా దుర్మార్గం.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—అన్యాయమైన అవవాదు వేస్తున్నారు.

శ్రీ బి. వెంకటాద్రి :—మీరు జాయింట్ సెలెక్టు కమిటీలో 10 సంవత్సరాలు అని పెట్టుకోకపోయారా?

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—అన్యాయమైన అవవాదు వేస్తున్నారు. మేము పెద్ద మనుషులు కా లేదు. ప్రభుత్వం తన తప్పులను కప్పిపుచ్చుకొనడానికి లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్త బిల్లును ఒక సాకుగా పెట్టుకొనడానికి తీసుకొని వచ్చింది. ప్రభుత్వయొక్క ఈ వైఖరికి విరసనగా మేము వాకవుట్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ :—మేము ఒక మంచి బిల్లును సిఫారసు చేస్తున్నాము. కనుక దీనిని పరిశీలించి అలోచనచేసి బిల్లు పుట్టే చేస్తున్నారు. వేరే ఉద్దేశంతో మాత్రం కాదు. లేనివి సృష్టించాలనే ప్రయత్నం చేయడం తప్పు. మంచిని ఎప్పటికీ చేసి విజ్ఞత వారికి లేకపోవడం చిహ్నం.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—చీఫ్ మినిష్టరును దీనిలో లేకుండా చేస్తున్నారు. ఎప్పటికీ ఒక పట్టాము. 2. ప్రజలను కన్సల్ట్ చేసే విషయంలో రాసిని మీరు పదలి వేసారు. 3. అసలు సేరియస్‌గా ప్రధానమైన వారిని దీని పరిధిలోకి తీసుకొని రాకుండా దీని విచారణ పరిధిని విస్తరించారు. ఆ రకంగా దీనిని కెల్లాట్ చేస్తున్నారు, మినిష్టరు అంటే ఎన్నడైనా ఎక్స్‌గా మినిష్టరు అన్నారు. రీ నంబర్‌లను పూర్వం నేరం చేసి ఉంటే వారిని విచారించడానికి. వీలులేదని అంటున్నా. ఎందుకంటే సెక్షన్ 11లో నల్ సెక్షన్ 4 క్రింద ఒక ప్రొవిజన్ పెట్టారు సాక్ష్యము ఇవ్వడానికి ఎవరిని బలవంతం చేయడానికి వీలు లేదు అంటున్నారు. కమిటీ యొక్క పోసిడింగు గాని, క్యాబినెట్ పోసిడింగు గాని తీసుకురా వడంలేదు అంటున్నారు. అటువంటి పరిస్థితిలో ఈ బిల్లు విధంగానూ ప్రజల మొక్క ప్రయోజనాలను ఇది ఉండేదే. అసలు అప్పటి నేటి చీఫ్ మినిష్టరు. చీఫ్ మినిష్టరు మంచి వాడు అయిన ఎప్పుడు అవుతాడు. కాని చీఫ్ మినిష్టరు తప్పు చేసినప్పుడు క్లింగ్ మినిష్టరులు ఎట్లాగూ తప్పు చేస్తూ ఉంటారు. అసలైన పెద్ద సేరయ్యలను పదిలిపెట్టడం అనేది మహా దుర్మార్గం. చీఫ్ మినిష్టరుని దీని పరిధిలోకి తీసుకురావడం అంటే ఉద్దేశపూర్వకంగా అతని నేరాలను కప్పిపుచ్చ దానికేనని నిరసన తెలుపుతూ మేము కూడా వాగ్దానం చేస్తున్నాము.

At this Stage the Members of C P I (M) staged a walk out.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :—వెంకయ్యవాయుడు చెప్పినట్లుగా చీఫ్ మినిష్టరు అభిమతి ఎక్స్‌క్లూడు చేయడం పట్ల నిరసన తెలుపుతూ వాకౌట్ చేస్తున్నాను.

Janatha Party Members staged a walk out.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ : మేము ఈ బిల్లుని ప్రతి పెట్టకపోతే ఏదో ఒక కారణం చూపించి ఉండేవారు. ఇప్పుడు మేము ఆ బిల్లుని పోసక పెట్టాము కాబట్టి మేము వాకౌట్ చేస్తున్నాము ఆ క్రెడిట్ మీకు రాకూడదని అంటే తప్పు ఏమీ లేదు.

శ్రీ వి. హెచ్. విశ్వ రెడ్డి :—ముఖ్యమంత్రిగారిని ఇందులో చేర్చనందుకు దానికి వ్యతిరేకంగా నేను వాకౌట్ చేస్తున్నాను. రెండవ సెక్షన్ క్రింద కరప్షన్ మాత్రం ఉంది కాని దుర్వినియోగం, దుబారా పక్షపాతం అనే వదాలు దీనిలో చేర్చనందుకు కూడా నిరసన తెలుపుతూ వాకౌట్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. వెంకట్రామ్ :—కరప్షన్‌లో ఇది అన్ని భాగాలే.

శ్రీ వి. హెచ్. విశ్వ రెడ్డి :—రెండో, కరప్షన్‌లో ఇది అన్ని చేర్చలేదు

Members of the C P I also staged a walk out.

(శ్రీ సి హెచ్ శ్యామలరావు :—వ్యతి వకాల వారు వాకౌటు చేసినారు. ఇంక అధ్యక్షులయొక్క మైనటువంటి ఈ బిల్లుని జాయింట్లు సెలక్షన్ కమిటీలో సపోర్టు చేసి కేవలం ఎలక్షన్ స్ట్రక్చుర్ కోసం వాకౌట్ చేసిన వారిని పక్షాలు ఉపసంహరించారు.

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

Delete sub-clause (2) of clause 8.

(Pause)

The amendment was negatived.

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

Add the following proviso to sub-clause (2) of Clause 8:

“Provided that notwithstanding any thing contained in sub-section (2) the Lokayukta or the Upa Lokayukta shall investigate such cases wherein the action into the allegation has not been finalised by the competent authority though it had taken place before 6 years.”

(pause)

The amendment was negatived.

Mr. Deputy Speaker:—The question is:

That Clause 8 do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clause 8 was added to the Bill.
Clauses 9 and 10.

Mr. Deputy Speaker :—The question is:

That Clauses 9 and 10 do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clauses 9 and 10 were added to the Bill.

Clause 11.

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

That Clauses 11 do stand part of the Bill.

(pause)

The motion was adopted and Clause 11 was added to the Bill.
Clauses 12 to 20.

Mr. Deputy Speaker:—The question is:

That Clause 12 to 20 do stand part of the Bill.

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 12 to 20 were added to the Bill.

Clause 21.

Sri B. Venkatram:— I beg to move:

In Clause 21 after sub-clause (f) add the following:

“(g) the Chairman or Member of the Andhra Pradesh Administrative Tribunal.”

(h) any officer or servant of the Andhra Pradesh Administrative Tribunal.”

Mr. Deputy Speaker:—Amendment moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker:—The question is:

In Clause 21 after sub-clause (f) add the following:

“(g) the Chairman or Member of the Andhra Pradesh Administrative Tribunal.

(h) any officer or servant of the Andhra Pradesh Administrative Tribunal.”

The motion was carried.

(Pause)

M. Deputy Speaker:—The question is:

That Clause 21 as amended do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clause 21 as amended was added to the Bill.

Clause 22, I and II Schedules:

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

That Clause 22, I and II Schedules do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clause 22, I and II Schedules were added to the Bill.

Clause 1, Enacting Formula and Long Title:

Sri B. Venkatram:— I beg to move:

Enacting Formula:

For “Thirty-second substitute “ Thirty-third”

Clause 1.

In sub-clause (1), for “1981“ substitute “1982”.

Mr. Deputy Speaker:— Amendments moved.

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

Statement by the Chief Minister :
re: Supply of Krishna Waters to
Madras city.

4th September, 1982.

81

Enacting formula:

For "Thirty-second" substitute "Thirty-third"

In sub-clause (1), of clause 1 for "1981" substitute "1982".

The Amendments were carried.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

That Clause 1, Enacting Formula and Long Title as amended do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clause 1, Enacting Formula and Long Title as amended were added to the Bill.

Sri B. Venkatram :—I beg to move :

That the Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-Lokayukta Bill, 1982 be passed.

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker:—The question is :

That the Andhra Pradesh Lokayukta and Upa-Lokayukta Bill, 1982 be passed.

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

Statement by the Chief Minister

re: Supply of Krishna Waters to Madras City.

Sri B. Venkatram:—On 19-8-1982 there was a meeting between the Chief Minister of Tamil Nadu and myself at Madras at which we discussed the various issues involved in supplying Krishna Waters through Srisaillam, Somasila and Kandaluru reservoirs to Madras City in pursuance of the decision taken by the Prime Minister of India in 1976 with the States of Maharashtra, Karnataka and Andhra Pradesh would make 5 TMC each available for providing drinking water to Madras City. This scheme also provides irrigation facilities to about 3 lakh acres in upland taluks of Nellore, Rajur, Gudur, Venkatagiri and Sullurpet of Nellore District and Srikalahasti and Satyavedu Taluks of Chittoor District. The irrigation aspects have to be assessed after conducting detailed investigation.

Earlier in the morning of 19-8-1982 the officers of both the States of Tamil Nadu and Andhra Pradesh (Secretaries and Chief Engineers) met and discussed the issues on which every follow up

action is to be taken. These issues are brought before the Chief Ministers of both the States in the meeting held on 19-8-1982. The following main issues have come up for discussion.

(i) The Government of Tamil Nadu desired for 5 TMC storage in Kandaleru Reservoir of gross storage capacity of 54 TMC which includes provision for irrigation of about 3 lakh acres in parts of Nellore and Chittoor Districts. This was agreed to subject to Tamil Nadu Government paying the cost for storage and compensation for submersion.

(ii) The officers of both the States had already discussed the transmission and other losses in the water carrying system from Srisaillam Reservoir to Andhra Pradesh / Tamil Nadu border. It was agreed to hold further discussions by the officers of both the States to arrive at an agreed quantum towards losses.

(iii) It was agreed to let down Krishna waters intended for Madras Water Supply Scheme into Kundu River which joins Pennar instead of Providing an independent channel from Penakacharla to pennar. It was agreed by Tamil Nadu that they will initiate steps to hold discussions with Maharashtra and Karnataka to get the interstate agreement suitably revised for providing for the same.

(iv) It was made clear to Tamil Nadu Government that unless the Government of Tamil Nadu secures for Andhra Pradesh a loan of about Rs. 200 crores at the rate of about Rs. 30 to 40 crores on the same terms as of loans of Government, in addition to Tamil Nadu's share, it will not be possible to complete the scheme in 6-7 years. The Government of Tamil Nadu expressed their inability to provide this additional funding for the scheme. After further discussions, it was agreed by both the States to approach the Government of India and Planning Commission for additional funds for the scheme as a special case, as this is a drinking water supply scheme. It was also agreed to send the scheme to

2-10 p.m. Government of India after the above issues are settled.

వాళ్లు మనకు 185 కోట్ల రూపాయలు ఇస్తారు. తరువాత మనము 200 కోట్ల రూపాయలకు పైగా ఖర్చుపెట్టవలసి వుంది. నేనిప్పుడు చెప్పినట్లుగా కంకరలు వాటరును తీసుకుంటే మన రాష్ట్రములో అదనంగా 8 లక్షల ఎకరాలు సాగుచేసుకోడానికి అవకాశము కూడా వుంటుంది. కాబట్టి రు. 200 కోట్లు, మనకిప్పుడున్న భారాన్నిబట్టి ఒకేమైన పెట్టలేము కాబట్టి, మనము పెట్టదలచుకుంటే

16 సంవత్సరాలు పడుతుండనే ఉద్దేశముతో, 6-7 సంవత్సరాలలోనే పూర్తి చేయాలనే ఉద్దేశాన్ని వాళ్లు వెలిబుచ్చారు కాబట్టి, అడ్వాంట్సు వే చేయమని కోరడం జరిగింది. ప్రతి సంవత్సరము 30 కోట్లు ఖరీదైన ప్లాన్ ప్రొచిజ్మకు బోర్నెడ్ చేయవలసి అవసరము వుంటుంది కాబట్టి, ఈ సహకారము చేయాలని అంటే, వారు వాళ్లు ప్లానింగ్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా అవుతామని అన్నారు. ఇది వున్నటువంటి విషయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు సి. ఎం. గారి ప్లేట్ మెంట్ ను నేను వెల్ కమ్ చేస్తున్నాను. ప్లానింగ్ కమిషన్ ని ఒప్పించి, ఇప్పటికే అలస్యమైంది అంతకన్నా మరొకటి మెరుగ్గా కనబడలేదు. కాబట్టి 6-7 సంవత్సరాలలోనే పూర్తి చేయడం మంచిది. ఈ పీరియడ్ లో పూర్తి చేయవలసిన కాంక్ష ప్రభుత్వము మీదుంది వీలై సంత త్వరలో చేయండి మద్రాసు వారి ఇంటరెస్ట్ కాకుండా, మన ఇంటరెస్ట్ కూడా వుంది కాబట్టి ఈ విషయంలో తగిన చర్యలు తీసుకోవలెనని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకట్రామ్:— తప్పకుండా పూర్తి చేయుటకు ప్రయత్నము చేస్తాము.

Sri B. T. L. N. Chowdary:—I have given a 329 motion on this issue, Sir.

Sri B. Venkatram:—It is only because of Mr. B. T. L. N. Chowdary's 329 motion, the answer was prepared. I took the permission of the Chair to give the statement and I am sure Mr. B. T. L. N. Chowdary who raised this issue under 329 will be satisfied with this.

Sri B. T. L. N. Chowdary:— A copy of the statement may be made available to us.

Sri B. Venkatram:—Certainly.

శ్రీ కె. బి. సిద్ధయ్య (పుత్తూరు):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారి ప్లేట్ మెంట్ ను ఆహ్వానిస్తున్నాను సత్తివీడు తాలూకాలో కొంత భాగము వ్యవసాయానికి ఇస్తున్నారు. చిత్తూరు జిల్లా పరిస్థితి తమరికి, ముఖ్యమంత్రి గారికి బాగా తెలుసు. కనీసము త్రాగేదానికై నా అదే ఛానెల్ నుండి పంపింగ్ ద్వారా వీటిని యిచ్చేదానికి ప్రయత్నము చేస్తారా? సత్తివీడు తాలూకా ద్వారా నీరు వెళ్లుతున్నది. కనుక అవసరమైతే, పంపింగ్ ద్వారా మొత్తము చిత్తూరు జిల్లాకు త్రాగు నీటిని సప్లయ్ చేయుటకు ప్రియత్నము చేస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామ్:—వరిశీలన చేస్తాము.

THE ANDHRA PRADESH SILK WORM SEED (CONTROL)
EXTENSION AND AMENDMENT BILL, 1982

Sri B. Sammaiah:—Sir, I beg to move:

“That the Andhra Pradesh Silk Worm Seed (Control) Extension and amendment Bill, 1982, be taken in to consideration.”

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved.

శ్రీ సి హెచ్. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఇందులో ప్రమాదకరమైన క్లాజులు పెట్టారు. అవి ఏమిటంటే క్లాజు 4 (సి) “Regulation of transport of silkworm cocoons; (1) No person shall transport out of the State silkworm cocoons, except under a permit issued by the Director or any other officer of the Sericulture Department authorised by him in this behalf, and on such terms and conditions and on payment of such fees as may be prescribed.” ఇక్కడ ఉత్పత్తిచేస్తున్న కకూన్స్ ఇక్కడ మార్కెట్లో అమ్ముడుబోదు. తెంగుకూరుకు వెళ్ళి అమ్ముతాము. అందుకు పర్మిట్ తీసుకోవాలి. పర్మిట్ కావాలంటే ఫీజు కట్టాలని అంటారు. మార్కెట్టులో అమ్ముడుబోకపోతే ఫీజు ఎట్లా కడతారు? ఎక్కడ రేటు ఎక్కువగా వుంటుందో అక్కడకు తీసుకొని వెళ్ళి అమ్ముతాము. ఇక్కడ వరంగల్లులో వండించిన ప్రత్తిని రాయచూరుకు తీసుకొని వెళ్ళి అమ్ముకొంటున్నాము. ఈ క్లాజు ప్రకారం అలా అమ్ముకోవడానికి వీలు లేదు. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన క్లాజుగా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ఇక్కడ మార్కెట్టులో అమ్ముడుబోకపోతే, ఫీజు కట్టకుండా, వేరే ప్లేట్కు వెళ్ళి అమ్ముకొనుటకు వీలు కల్పించేలా ఈ క్లాజును మార్చవలసివి కోరుకున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య :— అధ్యక్షా, సెరికల్చర్ చాలా ముఖ్యమైన నష్టం. ఈ నష్టంకును తీసుకొని వచ్చిన మంత్రి, సమ్యయ్య గారికి థాంక్స్ తెలియజేస్తున్నాను.

I am grateful to the dynamic Hon'ble Minister and the Director of Sericulture. I request that it must be accelerated and it must be quickly implemented. That is all I want.

2-20 p.m. శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—ఈ సెరికల్చర్కు సంబంధించిన విల్లు రైతులను యిబ్బంది కలిగించేలా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విల్లు ప్రకారం ఎక్కడ పట్టు ఉత్పత్తి జరిగినాకొని ఆ పట్టును గవర్నమెంటు మార్కెట్టులోనే అమ్ములి. అందువల్ల రైతులు చాలా నష్టపడతారు. రైతులకు గిట్టుబాటు కాకపోతే తమ పట్టు పురుగుల ఉత్పత్తులను రియటకు తీసికొనిపోయి నష్టం రాకుండా

చూసుకుంటారు కాని యిప్పుడు ఈ విలువల్ల ఆ అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. బయటకు పోయి అమ్ముకోవాలంటే గవర్నమెంటు పర్మిషన్ తీసుకోవాల్సి ఇంకొక ప్రమాదము ఏమిటంటే తెలంగాణా పరియాలలోని పట్టు ఉత్పత్తి గుంటూరుకుగాని, రాయలసీమకుగాని పోవాలంటే కూడా యిబ్బంది అవుతుంది కాబట్టి యీ విషయాలన్నీ మంత్రిగారు పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. నమ్మయ్య :—ఈ విల్లును జంగారెడ్డిగారు పరిగా అర్థం చేసుకోలేదు అనుకుంటాను. ఇప్పుడు ఈ పట్టుకు సంబంధించిన కర్నూన్ మన రాష్ట్రంలో బాగా ఉత్పత్తి అవుతున్నా దానికి మార్కెటింగు ఫెసిలిటీస్ లేకపోవడంవల్ల కర్నాటక రాష్ట్రానికి రైతులు యిబ్బందులు పడుతున్నారు. అందువల్ల మన రాష్ట్రంలోనే ఏ ప్యాంకాలతో యీ పట్టుపరిశ్రమకు సంబంధించిన ఉత్పత్తుల కొరకు మార్కెటులు ఏర్పాటు అవుతున్నాయి. అయినా రేటు తక్కువగా ఉంటే నిర్బంధంగా యిక్కడనే, అమ్ముకోవాలిలేదు. గవర్నమెంటు పర్మిషన్ తీసుకొని బయట రాష్ట్రంలో కూడా అమ్ముకోవచ్చు. ఈ విల్లు ద్వారా మార్కెట్లు ఏర్పడి సెరికల్చరల్ కు సంబంధించిన రైతులకు మంచి ఆదాయము కలుగుతుంది.

Sri C. Janga Reddy :—I request the Minister to once again persue Clause 4 C, which reads as follows : (1) No person shall transport out of the State silkworm cocoons, except under a permit issued by the Director or any other Officer of the Sericulture Department authorised by him in this behalf, and on such terms and conditions and on payment of such fees as may be prescribed.

What does it mean?

శ్రీ వి. నమ్మయ్య :—పట్టు వండించే రైతులకు ఇక్కడనే మార్కెట్లు పెట్టి అమ్ముకునే అవకాశం కల్పిస్తే బాగుంటుందని యీ విల్లు తీసుకురావడం జరిగింది. ఇప్పుడు యీ కర్నూన్ అన్నీ కూడా కర్నాటక రాష్ట్రానికి పోతున్నాయి. అటు వంటి పరిస్థితులలో మన రాష్ట్రంయొక్క పట్టు కన్టెంప్షన్ పోలిషన్ బాగున్న పుడు యిబ్బంది అవుతుంది కాబట్టి కర్నాటక రాష్ట్రానికి పోకుండా మాడడానికి అవకాశం యిస్తున్నాము. ఇక్కడ యీ పట్టుకు సరైన రేటు రాకపోతే కర్నాటకకు పోయి అమ్ముకోవడానికి పర్మిషన్ యివ్వడం జరుగుతోంది. ఇప్పుడు యీ మార్కెట్లు మనం పెట్టుకోకపోతే తరువాత యీ పట్టుకొరకు ప్రక్క రాష్ట్రాలకు పోయే దుర్గతి మనకు పడుతుంది.

శ్రీ నిజాంవలీ (కదిరి) :—ఈ విల్లువల్ల ఉపయోగం ఉంటుంది. ఎందుకంటే కర్నాటకకు పోయినపుడు మన ఉత్పత్తిదారులు అక్కడ ప్రభుత్వానికి కొంత ఫీజు కడుతున్నారు. ఇప్పుడు అటువంటిది ఉండదు కాబట్టి యీ పట్టు పరిశ్రమకు సంబంధించిన రైతులు చాలా సంతోషపడుతున్నారని చెబుతున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:- ఇప్పుడు ఆంధ్ర పరియాలో ఉన్నదానిని ఫీజు విషయంలో తెలంగాణా పరియాకు కూడా యీ విల్లు ద్వారా తీసుకువస్తున్నారు.

శ్రీ వి. రామారావు (జగ్గయ్యపేట):- ఈ చట్టము ప్రకారము ఎక్కడా కాని పట్టును కొనుగోలు చేయడం కాని, అమ్ముడానికి గాని వీలులేదు. ఈ పట్టు పరిశ్రమ కర్నాటక రాష్ట్రం దగ్గరలో ఉన్న రాయలసీమ చుట్టు ప్రక్కల ఎక్కువ ఉత్పత్తి అవుతున్నది. ఈ విషయంలో మంత్రిగారి సమాధానం కొరకు మేము ప్రశ్నలు వేస్తే యింతవరకూ సభముందుకు రాలేదు. రాయలసీమ, కోస్తా ప్రాంతాలలోని పట్టు పరిశ్రమ విషయంలో ప్రశ్న వంపించాము. మార్కెట్టు అభివృద్ధి చెందడానికి యీ విల్లు తీసుకువచ్చినా అవి అభివృద్ధి చెందనంతవరకై నా రైతులకు యితరచోట్ల అమ్ముకోవడానికి పర్మిషన్ యివ్వండి. లేపోతే రైతులకు రేటు రాక నష్టపడతారు. అందువల్ల యీ విషయంలో ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలి.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

“That the Andhra Pradesh Silk Worm Seed (Control) Extension and Amendment Bill, 1982 be taken into consideration”.

The Motion was adopted.

Clauses 2 to 14, Clause 1, Enacting Formula and Long Title.

Mr Deputy Speaker:-There are no amendments to Clauses 2 to 14, Clause 1, Enacting Formula and Long Title.

The question is:

“ That Clauses 2 to 14, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill.”

The Motion was adopted and Clauses 2 to 14, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

Sri B. Sammaiah:—Sir, I beg to move:

“ That the Andhra Pradesh Silm Worm Seed (Control) Extension and Amendment Bill, 1982 be passed.”

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved.

The question is:

“ That the Andhra Pradesh Silm Worm Seed (Control) Extension and Amendment Bill, 1982 be passed.”

The Motion was adopted and the Bill was Passed.

MESSAGE FROM THE COUNCIL

Mr. Deputy Speaker:—I have received a Message from the Hon'ble Chairman, A.P. Legislative Council, which reads as follows:

"In accordance with Rule 145(5) of the Rules of procedure and Conduct of Business in the A.P. Legislative Council, I return herewith/ a copy of the Andhra Pradesh Appropriation (No. 2) Bill, 1982, which was passed by the Andhra Pradesh Legislative Assembly at its sitting held on 3rd September, 1982. I state that this House has no recommendation to make to the A. P. Legislative Assembly in regard to the said Bill.

Sd.

Chairman."

Now, the House stands adjourned till 8. 30 a. m. tomorrow, i.e. 2-29 p. m. 6th September, 1982.

(The House, then adjourned till 8. 30 a.m. on 6th September, 1982.)

